

Wiadomości **Uniwersyteckie**

24 | Kartka z kalendarza

Studencie, jedź zdrowo! O stołówce UMCS

40 | Nauka i ludzie

Naukowcy siłą UMCS-u

43 | Nauka i ludzie

Śladami Marii Curie-Skłodowskiej

Jubileuszowa inauguracja roku akademickiego 2019/2020

23.10.2019 r.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 13** | Nasze sukcesy
- 17** | Na wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 24** | Studencie, jedź zdrowo!
O stołówce UMCS
- 29** | 70 lat Pracowniczej Kasy
Zapomogowo-Pożyczkowej
- 30** | Profesor Stanisława Hoczyk odeszła...
- 32** | Kazimierz Maliszewski (1923–2019)
- 34** | Ireneusz Wydrzyński (1955–2018).
In Memoriam
- 35** | Mieczysława Adrianek (1930-2018).
In memoriam
- 39** | Pani Maria Wilczyńska w pamięci
bibliotekarzy byłej Filii UMCS
w Rzeszowie

NAUKA I LUDZIE

- 40** | Naukowcy siłą UMCS-u
- 43** | Śladami Marii Curie-Skłodowskiej
- 46** | Why is Poland attractive
to foreign students?
Higher education as a source
of Poland's soft power

WYDARZENIE NAUKOWE

- 48** | Biblioteka szkolna centrum innowacji
- 51** | Co i jak poznajemy przez obrazy? Krajobraz
jako wartość kulturowa i przyrodnicza
- 53** | V Kongres Polskiego Towarzystwa
Komunikacji Społecznej
- 56** | *Migracje we współczesnym świecie* –
konferencja naukowa w Tanzanii
- 58** | XXVI Warsztaty Fizyki Jądrowej
w Kazimierzu Dolnym 2019
- 59** | W poszukiwaniu racjonalnego
systemu podatkowego
- 61** | 20th Montessori Europe Congress
Montessori from the inside out
- 62** | Rola nauki w rozwoju
przedsiębiorczości społecznej
- 64** | Innowacyjne nauczanie w Estonii
- 65** | Sieciowanie współpracy naukowej

SPRAWY STUDENCKIE

- 66** | Samorządowa praca wre
- 68** | Dziewczyny z Lublina na Białorusi
- 70** | UMCSport

ŻYCIE KULTURALNE

- 73** | Bakcynalia 2019
- 74** | Mikołajki Folkowe 2019

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin,
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@poczta.umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawatko-Marczuk (redaktor naczelny),
Katarzyna Skąpecka, Agnieszka Stańczak (redaktor wydania)

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Hanna Bytniewska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-
Stawińska, Renata Gogol, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Beata Kozłowska, Monika

Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Małgorzata Lipczyńska, Monika Mielko-Remiszewska,
Przemysław Mroczek, Anna Obara-Pawłowska, Elżbieta Olszewska, Anna Ostrowska, Dorota
Samborska, Sylwia Skotnicka, Alicja Ślusarska

Okładka: Stołówka akademicka "Trójka", fot. Bartosz Proll

Druk: Standruk

Nakład: 650 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, http://dtp.
academicon.pl/

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również
prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Fot. Bartosz Proń

Jubileuszowa inauguracja roku akademickiego 2019/2020

23 października 2019 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyła się jubileuszowa, siedemdziesiąta piąta inauguracja roku akademickiego. W Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji zgromadziła się społeczność akademicka, przyjaciele uczelni oraz liczni, znamienici goście. Wydarzenie miało szczególny wymiar także dlatego, że wzięli w nim udział: wnuk patronki UMCS-u prof. Pierre Joliot oraz jego małżonka dr Anne Joliot.

Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski podkreślił w przemówieniu inauguracyjnym, że zaczynający się właśnie rok akademicki jest dla niego szczególny i to przynajmniej z dwóch powodów. Pierwszy to z pewnością obchodzony w tym roku jubileusz istnienia uczelni, a kolejny, bardziej osobisty, to upływająca druga kadencja pełnienia funkcji rektora. Profesor przybliżył zebrany rys historyczny Uniwersytetu, a także dokonania pierwszych władz rektorskich, któ-

re przyczyniły się do ugruntowania pozycji UMCS-u. Rektor przedstawił także dorobek naukowy, sportowy i kulturalny uczelni oraz przypomniał najważniejsze inwestycje ostatnich lat. Nie zabrakło również odniesień do wyjątkowych wydarzeń odbywających się w ramach obchodów jubileuszu 75-lecia UMCS-u.

Podczas uroczystości inauguracyjnych przyznano nagrody i odznaczenia państwowe. Złotym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. Małgorzata Karwadowska i prof. Włodzimierz Piątkowski. Srebrny Krzyż Zasługi otrzymali: dr hab. Tomasz Momot oraz dr Jolanta Rodzoś, z kolei Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. Beata Bednarczuk, prof. Stanisław Halat, prof. Dariusz Kupisz, dr Agata Kusto, prof. Roman Paduch, prof. Magdalena Piechota, dr Rafał Rozmus i prof. Grażyna Stachyra.

Wręczone zostały także Medale Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska osobom zasłużonym dla uczelni: dr hab. Teresie Czerwińskiej, prof. UW, dr. hab.

Przemysławowi Czarnkowi, Jarosławowi Stawiarskiemu oraz dr. Krzysztofowi Żukowi.

W dalszej części inauguracji przyznano Nagrodę Naukową „Marii Curie” – za wyjątkowo ważne dla danej dyscypliny indywidualne lub zespołowe osiągnięcia i odkrycia naukowe uzyskane w ostatnim roku. Wyróżnienie otrzymał zespół w składzie: prof. Mariusz Trytek (UMCS), prof. Aneta Ptaszyńska (UMCS), prof. Grzegorz Borsuk (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) oraz prof. Dorota Gryko (Instytut Chemii Organicznej PAN) za „Odkrycie nowych właściwości biologicznych związków porfirynowych przydatnych w zwalczaniu wewnątrzkomórkowych pasożytów pszczoł”.

Tradycyjnie wręczono również Nagrodę im. Jerzego Giedroycia, ustanowioną przez Senat UMCS w 2001 r. i przyznaną dorocznie m.in. „za badania nad dziełnictwem paryskiej Kultury”. W tym roku Kapituła Nagrody postanowiła uhonorować Łukasza Garbala za książkę pt. *Jan Józef Lipski. Biografia źródłowa*, t. 1, 2 oraz przyznać wyróżnienie dla Ośrodka Karta.

Podczas inauguracji uhonorowaliśmy też naszych absolwentów. Warto przy tym odnotować, że w 75-letniej historii uczelni jej mury opuściło już ponad 242 tysiąceaków. Tytuł Najlepszego Absolwenta UMCS, złoty medal oraz nagrodę pieniężną przyznano Tomaszowi Deutrykowi – absolwentowi Wydziału Artystycznego. Najlepszymi absolwentami poszczególnych wydziałów, laureatami srebrnych medali oraz nagród pieniężnych zostali:

- Przemysław Jaworucki – Wydział Artystyczny
- Agata Dzyr – Wydział Biologii i Biotechnologii
- Ewelina Wiater – Wydział Chemii
- Karolina Ryba – Wydział Ekonomiczny
- Luis Alberto Alvarez-Villablanca – Wydział Filozofii i Socjologii
- Beata Stokłosa – Wydział Humanistyczny
- Maja Chmura – Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki
- Łukasz Wnuk – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej
- Martyna Węglińska – Wydział Pedagogiki i Psychologii
- Aleksandra Dziula – Wydział Politologii i Dziennikarstwa
- Wojciech Kołodziej – Wydział Prawa i Administracji
- Magdalena Banaś – Wydział Zamiejscowy w Puławach.

Podczas wydarzenia wręczono także Nagrodę Santander Universities dla najlepszego studenta UMCS

w roku akademickim 2018/2019. Jest to wyróżnienie przyznawane jednorazowo najlepszemu studentowi za wybitne osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe i działalność społeczną. Nagrodę otrzymała studentka III roku studiów na kierunku biologia – Nikola Góral.

W trakcie uroczystości odbyły się również immatrykulacje studentów i doktorantów. Z okazji obchodzonego w tym roku jubileuszu prof. Janusz Wrona wygłosił wykład inauguracyjny pt. *Rola Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w rozwoju Lublina i regionu*.

Uroczystości inauguracyjne zwieńczył wieczorny koncert w wykonaniu Kwintetu Tanquillo, który odbył się w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

Katarzyna Skatecka

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Prof. Pierre Joliot doktorem *honoris causa* UMCS

Prof. Pierre Joliot otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Uroczystość odbyła się 24 października 2019 r. w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS oraz zgromadziła liczne grono osób chcących uhonorować wyróżnienie znamienitego, zagranicznego gościa.

Senat uczelni postanowił nadać Profesorowi tytuł doktora *honoris causa* UMCS w uznaniu dla jego światowej pozycji naukowej i wybitnych osiągnięć w dziedzinie biochemii, biofizyki, biologii i bioenergetyki roślin, ale również za jego koncepcję wolności, kreatywność i pasję w prowadzeniu badań naukowych, która powinna stanowić przesłanie dla obecnych oraz przyszłych pokoleń badaczy.

Doktorat prof. Pierre'a Joliot jest osiemdziesiątym piątym w historii Uniwersytetu i przypada w jubileuszu 75-lecia powstania uczelni. Dla społeczności akademickiej UMCS wizyta wnuka Marii Curie-Skłodowskiej i jego małżonki jest niezwykle ważnym wydarzeniem. W swojej laudacji podkreślał to także promotor nadania tytułu DHC zagranicznemu naukowcowi, prof. Wiesław Gruszecki – kierownik Kate-

Fot. Bartosz Proń

dry Biofizyki UMCS. Pięknie podsumował on sylwetkę prof. Joliot:

» W świetle lektury prac autorstwa prof. Joliot jawi się on jako przyjaciel natury oraz genialny i wnikliwy badacz jej tajemnic. Jego droga życiowa pokazuje ponadto, iż jest to wspaniały, wielowymiarowy człowiek, wrażliwy na problemy społeczne znacznie wykraczające poza środowisko naukowe. (...) Wdzięczni mu jesteśmy za wzór człowieka i naukowca, dla którego praca badawcza jest wyzwaniem, jeśli idzie o jakość i odpowiedzialność, będąc jednocześnie źródłem równowagi życiowej i radości!

Dodajmy, że prof. Joliot jest profesorem honorowym College de France, członkiem Francuskiej Akademii Nauk i międzynarodowym autorytetem w dziedzinie fotosyntezy. Jego zainteresowania nauką wynikają też z rodzinnych tradycji dwóch pokoleń laureatów Nagrody Nobla – babci oraz rodziców: Ireny i Fryderyka Joliot-Curie. Jest autorem 157 prac naukowych.

Przed uroczystościami nadania doktoratu *honoris causa* UMCS odbyła się konferencja prasowa z udziałem naszych zagranicznych gości: prof. Pierre'a i dr Anne Joliot, przedstawiciele władz rektorskich uczelni: prof. Stanisława Michałowskiego i prof. Radosława Dobrowolskiego oraz promotora doktoratu, prof. Wiesława Gruszeckiego.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Wizyta Prezesa Rady Ministrów na UMCS-ie

11 października 2019 r. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej odwiedził Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki. Spotkanie ze środowiskiem akademickim Lublina odbyło się w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

Premiera w imieniu społeczności akademickiej przywitał Rektor UMCS, prof. Stanisław Michałowski. Podczas swojego wystąpienia Mateusz Morawiecki poruszał kwestie ekonomiczne, a także te dotyczące powiązań biznesu z nauką. Jak mówił: „Żeby się wyrwać ku tym najwyżej rozwiniętym państwom, niezwykle ważna jest polska nauka, polskie uczelnie i to, jak ona będzie potrafiła być częścią polskiego krwioobiegu gospodarczo-finansowo-społecznego”.

Premier odpowiadał także na pytania z sali. Na koniec znamenity gość otrzymał od przedstawicieli władz rektorskich UMCS pamiątkowe upominki, m.in. statuetkę Marii Curie-Skłodowskiej z okazji jubileuszu 75-lecia uczelni.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Jubileusz krwiodawstwa na Lubelszczyźnie – medal dla UMCS-u

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie świętuje 70-lecie istnienia. Główne obchody odbyły się 17 października br. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. Miło nam poinformować, że podczas uroczystości dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS w imieniu władz rektorskich uczelni odebrał „Medal 70 lat krwiodawstwa na Lubelszczyźnie”.

Odznaczenie to przyznano w dowód uznania za wieloletnie, efektywne działania na rzecz krwiodawstwa i krwiolecznictwa w regionie. Nasz Uniwersytet od wielu lat włącza się w akcje propagujące honorowe krwiodawstwo. Jedną z nich jest np. coroczne wydarzenie pt. *Zostań bohaterem*, organizowane na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Otwarcie kultowej stołówki akademickiej

22 października 2019 r. nastąpiło oficjalne otwarcie „Trójki” – kultowej stołówki akademickiej – mieszczącej się przy ul. Langiewicza 16 w Lublinie. W wydarzeniu uczestniczyły władze rektorskie i kanclerskie uczelni, a także przedstawiciele społeczności akademickiej UMCS i media.

Reaktywując stołówkę akademicką, władze uczelni wsłuchały się w głos studentów, którzy w specjalnej ankiecie opowiedzieli się za potrzebą przywrócenia takiego miejsca na terenie uniwersyteckiego kampusu.

Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski podczas otwarcia obiektu krótko nakreślił historię tego miejsca. Kanclerz Grażyna Elżbieta Fiok dodała, że studentów z pewnością zainteresuje specjalna strefa coworkingowa, w której uczelnia starała się oddać ducha czasu i stworzyć miejsce na miarę XXI w.

Nowo otwarte miejsce nawiązuje do słynnej stołówki nr 3, która od lat 70. XX w. służyła społeczności akademickiej UMCS. Absolwenci Uniwersytetu do tej

Fot. Bartosz Prohl

pory wspominają z dużym sentymentem ten charakterystyczny, dzięki swej architekturze, gmach.

Obiekt przeszedł kapitalny remont zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Obecnie jest to zupełnie nowa przestrzeń, gdzie studenci, doktoranci, pracownicy uczelni, jak również mieszkańcy Lublina będą mogli zjeść zdrowe i smaczne posiłki. Oprócz części gastronomicznej w nowej przestrzeni przygotowana została także specjalna strefa dla studentów do swobodnej nauki, indywidualnej lub wspólnej pracy i do relaksu. Mieści się tutaj także sala konferencyjna oraz sala prób dla Chóru Akademickiego UMCS.

Otwarcia obiektu towarzyszyła wystawa pt. *Stołówka Studencka nr 3. Fotografie Krzysztofa Witaszka z 2000 r. Przeszłość! Przyszłość?*

Katarzyna Skątecka

Otwarcie nowego kierunku w formule podwójnego dyplomowania – polsko-niemieckie studia kulturowe i translatorskie

Po dwóch latach przygotowań uruchomiony został nowy międzynarodowy kierunek studiów na Wydziale Humanistycznym – polsko-niemieckie studia kulturowe i translatorskie. Kształcenie na kierunku realizowane będzie na podstawie umowy podpisanej przez dwie uczelnie – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Uniwersytet w Poczdamie. Pomysłodawcami kierunku są dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS (UMCS) i prof. dr Magdalena Marszałek (UP).

Polsko-niemieckie studia kulturowe i translatorskie to unikalny w skali kraju program studiów realizowany w formule podwójnego dyplomowania, w ramach którego studenci polscy oraz niemieccy doskonałą umiejętności translatorskie i poznają język i kulturę kraju docelowego w warunkach immersji językowej, poprzez realizację dwóch semestrów studiów w uczelni partnerskiej. Program studiów wykorzystuje znakomitą bazę dydaktyczną i doświadczenia UMCS-u w kształceniu tłumaczy oraz efekty badań literaturoznawczo-kulturoznawczych prowadzonych na UP.

Oferta studiów jest skierowana zarówno do studentów polskich, jak i niemieckich obu uczelni zainteresowanych odbyciem studiów kulturoznawczych i tłumaczeniowych w zakresie języka polskiego i niemieckiego oraz szeroko pojętej interkulturowości, chcących jednocześnie udoskonalić swoje kompetencje językowe oraz uzyskać docelowo kompetencję tłumacza w zakresie tłumaczeń literackich, ustnych, audiowizualnych i konferencyjnych. Jest to program unikatowy nie tylko dla obu ośrodków (UMCS i UP), ale także w skali krajowej: polskiej germanistyki i niemieckiej polonistyki, bardzo potrzebny, odpowiadający wyzwaniom współczesnego świata i społeczeństwa, w którym kultura, interkulturowość, transdyscyplinarność oraz znajomość języków obcych odgrywają bardzo istotną rolę.

Treści programowe studiów oraz ich organizacja – odbycie części studiów wspólnie w Lublinie (semestr 4 i 5) i Poczdamie (semestr 2 i 3) – mają charakter międzynarodowy, integrujący, sprzyjający wzajemnemu poznaniu się obu stron i wymianie doświadczeń, a także prowadzeniu dialogu o charakterze interkulturowym. Program studiów jest tak skonstruowany, że

kładzie nacisk na znaczenie tradycji, dziedzictwa kulturowego Polski i Niemiec, uczy postaw wzajemnego zrozumienia i szacunku i tworzy naturalne warunki do posługiwania się językami obcymi. Jednocześnie program oferuje możliwości realizacji specjalizacji kulturoznawczej i translologicznej w dziedzinach bardzo ważnych dla dzisiejszej kultury i wymiany międzynarodowej (media, turystyka, opieka nad dziedzictwem kulturowym, tłumaczenie literatury).

Uroczysta inauguracja polsko-niemieckich studiów kulturowych i translatorskich miała miejsce w dn. 27-28 października w Poczdamie. Uczestniczyły w niej, oprócz pomysłodawców kierunku, dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS, Prorektor ds. Kształcenia oraz dr Małgorzata Krzemińska-Adamek, Prodziekan Wydziału Humanistycznego ds. Kształcenia. W programie wizyty znalazły się również spotkania z władzami UP, prezentacja oferty dydaktycznej naszej uczelni, a także uroczysty wieczór z tłumaczami – laureatami nagrody im. Karla Dedeciusa.

*Jarosław Krajka,
Małgorzata Krzemińska-Adamek*

Budynki Rektoratu Uniwersytetu w Poczdamie ↓

Fot. Małgorzata Krzemińska-Adamek

Inauguracja roku akademickiego 2019/2020 w CJKP UMCS

1 października 2019 r. odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego w Centrum Języka i Kultury Polskiej. Dyrektor CJKP prof. Anna Dunin-Dudkowska powitała nowo przybyłych słuchaczy, przedstawiła nauczycieli, a także przybliżyła historię powstania UMCS-u oraz CJKP. Nowi słuchacze, z których większość przyjechała do Lublina (a także do Polski) po raz pierwszy, zadawali też pytania. Dotyczyły one m.in. organizacji roku, zajęć dydaktycznych i zakwaterowania. Po części oficjalnej napisali test, na podstawie którego zostali podzieleni na grupy, a następnie udali się na spacer po miasteczku akademickim w towarzystwie nauczycieli z CJKP. Następnego dnia o godz. 8.30 wszyscy rozpoczęli zajęcia, które zakończą się w czerwcu zaliczeniami i egzaminami.

W tym roku gościmy słuchaczy dwóch dużych kursów. W pierwszym, przygotowującym do podjęcia studiów w Polsce, biorą udział osoby kierowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach wygranego przez CJKP grantu Program Stypendialny im. gen. Andersa dla Polonii. Języka polskiego i przedmiotów kierunkowych uczyć się będą słuchacze z sześciu krajów: Białorusi – 33 osoby, Ukrainy – 8 osób, Kazachstanu – 3 osoby, Rosji – 2 osoby, Łotwy – 1 osoba i Gruzji – 1 osoba.

Kolejny już raz liczną grupę stanowią słuchacze kursu językowego uczący się na zasadach odpłatności indywidualnej, co wskazuje na rosnące zainteresowanie językiem polskim w ostatnich latach. W tym roku gościmy przedstawicieli 9 krajów: Ukrainy – 19 osób, Białorusi – 15 osób, Rosji – 7 osób, Chin – 3 osoby, Kazachstanu – 2 osoby, Francji – 1 osoba, Iraku – 1 osoba, Izraela – 1 osoba i Tajwanu – 1 osoba. Kierują nimi rozmaite potrzeby, m.in. chęć podjęcia studiów w Polsce, zdobycie certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego, uzyskanie polskiego obywatelstwa, ale również fascynacja językiem polskim i polską kulturą.

Do CJKP po raz kolejny zostali ponadto skierowani słuchacze z Programu Stypendialnego im. Konstantego Kalinowskiego (Białoruś – 2 osoby) oraz ze Studium

Fot. Wacław Kosiński

Europy Wschodniej (Uzbekistan – 2 osoby, Białoruś – 1 osoba, Ukraina – 1 osoba), którzy także będą doskonalić znajomość naszego języka.

Przed słuchaczami nie tylko rok intensywnej nauki języka polskiego, lecz także zdobywania wiedzy o polskiej kulturze, historii, geografii, literaturze i filmie oraz z przedmiotów kierunkowych (wśród tych ostatnich przeważają w tym roku przedmioty z dziedziny nauk ścisłych). Oprócz urozmaiconego programu dydaktycznego CJKP oferuje swoim słuchaczom bogaty i ciekawy repertuar różnego rodzaju wydarzeń kulturalno-wychowawczych (wycieczki, koncerty, Wigilia i jasełka, konkursy recytatorskie, konkursy talentów, imprezy okolicznościowe, quizy itp.). Nie zabraknie też wydarzeń, w czasie których zdobyta wiedza będzie się łączyła z dobrą zabawą, przenikaniem się rozmaitych kultur oraz kształtowaniem postawy otwartości i życzliwości wobec tego, co inne. Dla naszych słuchaczy z pewnością będzie to niezapomniany rok.

Wszystkim Słuchaczom oraz Pracownikom CJKP życzymy powodzenia, wytrwałości i wielu sukcesów!

Magdalena Rumińska

Komunikat z obrad Senatu z dnia 16 października 2019 r.

Obradom Senatu przewodniczył Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski.

Przed przystąpieniem do realizacji porządku Senatu uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. Stanisławy Hoczyk, mgr Małgorzaty Bednarczyk, Romana Kruczkowskiego.

Następnie Rektor UMCS przywitał nowych Dziekanów, którzy z dniem 1 października weszli w skład Senatu.

Poinformował też, że w wyniku wyborów uzupełniających przedstawiciela do Senatu w grupie nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego została wybrana prof. Małgorzata Borówko z Wydziału Chemii w miejsce prof. Władysława Janusza, który przeszedł na emeryturę.

Realizacja porządku obrad rozpoczęła się od przedstawienia przez Rektora UMCS informacji na temat działalności Kolegium Rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- dostosowania warunków funkcjonowania uczelni do nowych wyzwań związanych z reformą szkolnictwa wyższego,
- powołań wręczanych nowym kierownikom katedr i pracowni,
- przeprowadzanych szkoleń z zakresu systemu ewaluacji,
- bardzo dobrze przebiegających prac w Kampusie Zachodnim im. Unii Lubelskiej, w zakresie budowy Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii oraz łącznika między nimi. Przygotowujemy również projekt budynku nowego Instytutu Pedagogiki, ogłosiliśmy przetarg na sprzedaż obiektu przy ul. Narutowicza 12 i terenu wokół niego,
- zaawansowanych prac przy remoncie Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”,
- zakończonego remontu stołówki studenckiej przy ul. Langiewicza 16. Zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz obiekt przeszedł kapitalny remont. Budynek został już odebrany,
- trwających przygotowań do jubileuszowej, 75. inauguracji roku akademickiego,
- zorganizowanego w dniu 11 października br. spotkania z premierem Mateuszem Morawieckim,

- informacji z pól rywalizacji sportowej: z lekkim rozczarowaniem przyjęliśmy wyniki naszych lekkoatletek podczas Mistrzostw Świata, za to drużyna Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin po pierwszej porażce osiągnęła dwa kolejne zwycięstwa.

Następnie Senatorowie poparli wnioski o nadanie Medalu Amicis Universitatis Mariae Curie Skłodowska, które zostaną przyznane w związku z jubileuszem 75-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie: prof. Teresie Czerwińskiej, dr. Krzysztofowi Żukowi, Jarosławowi Stawiarskiemu i prof. Przemysławowi Czarnkowi.

W dalszej kolejności przyjęto pakiet uchwał dydaktycznych w następujących sprawach:

- Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia,
 - wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów,
 - zmiany programu studiów podyplomowych dla kierunków nauczanie języka polskiego jako obcego i nauczanie chemii,
 - wprowadzenia dodatkowych zajęć dla studentów studiów stacjonarnych drugiego stopnia na kierunku: anglistyka prowadzonym na Wydziale Humanistycznym realizujących specjalność: nauczycielską i będących uczestnikami projektu pn. *Nauczyciel na miarę XXI wieku* rozpoczynających kształcenie od roku akademickiego 2019/2020,
 - szczegółowych zasad procesu dyplomowania na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziałów: Biologii i Biotechnologii, Filozofii i Socjologii, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Pedagogiki i Psychologii,
 - uszczegółowienia Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziałów: Artystycznego, Biologii i Biotechnologii, Chemii, Ekonomicznego, Filozofii i Socjologii, Humanistycznego, Matematyki, Fizyki i Informatyki, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Pedagogiki i Psychologii, Politologii i Dziennikarstwa, Prawa i Administracji oraz Wydziału Zamiejscowego w Puławach.
- W kolejnych punktach porządku obrad Senatorowie zatwierdzili wniosek osobowy Rady Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki o zatrudnienie na stanowisku profesora uczelni prof. dr. Stefaana Poedtsa oraz

uzupełnili skład Senackiej Komisji Rozwoju Kadry Naukowej o osobę prof. dr hab. Małgorzaty Cytryńskiej.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dotyczące m.in.:

- uroczystej inauguracji roku akademickiego, która tradycyjnie odbędzie się 23 października o godz. 10.00,
- otwarcia wystawy *Maria Skłodowska-Curie i Jej rodzina*: 23 października o godz. 9.00 w sali Muzeum UMCS (gmach Biblioteki Głównej UMCS, ul. Radziszewskiego 11),
- koncertu z okazji inauguracji roku akademickiego. 23 października o godz. 18.00 w Auli Uniwersyteckiej zagra Kwintet Tanquillo z Wydziału Artystycznego, któremu towarzyszyć będzie Zespół Tańca Towarzystwa „Impetus”,
- biegu sztafetowego pn. *75 okrążeń-75 lat*, który 23 października o godz. 20.30 z okazji jubileuszowej inauguracji roku akademickiego odbędzie się wokół placu Marii Curie-Skłodowskiej,
- uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* UMCS prof. Pierre'owi Joliot, która odbędzie się

24 października br. o godz. 13.00 w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji UMCS,

- Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, którą 17 września 2019 r. w Krakowie podpisali przedstawiciele 58 uczelni, zobowiązując się tym samym do upowszechniania wartości akademickich oraz popularyzowania nauki wśród społeczeństwa. Z ramienia UMCS deklarację podpisał Prorektor ds. Ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS,
- otwarcia kultowej stołówki akademickiej „Trójki” mieszczącej się przy ul. Langiewicza 16 w Lublinie, które nastąpi 22 października br. o godz. 13.00.

W punkcie dotyczącym interpelacji i wolnych wniosków przekazano informację o odpowiedzi udzielonej dr. Jakubowi Kosowskiemu w sprawie Regulaminu Budżetu Partycypacyjnego.

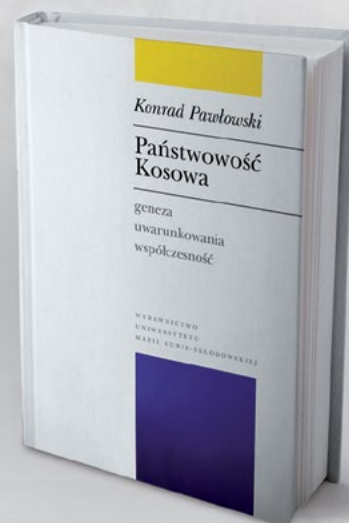
W tym punkcie głos zabrał również dr Józef Kaczor, który przypomniał kwestię dot. standaryzacji napisów na budynkach UMCS.

Aneta Adamska
Rzecznik Prasowy UMCS

Nagrody dla książki *Państwo Kosowa. Geneza – uwarunkowania – współczesność* wydanej nakładem Wydawnictwa UMCS

Niezmiernie miło nam poinformować, że dr hab. Konrad Pawłowski został uhonorowany nagrodą główną Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych za monografię *Państwo Kosowa. Geneza – uwarunkowania – współczesność*, wydaną nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (Lublin 2018). Książka ta przez kapitułę konkursu w tegorocznej jego edycji została uznana za najlepszą monografię naukową.

Nadmienić należy, iż Kapituła Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka za tę właśnie publikację przyznała Wydawnictwu UMCS wyróżnienie za rok 2018. Ogłoszenie wyników miało miejsce podczas 10. edycji Warszawskich Targów Książki.

Wystawa prof. Artura Popka

Wystawa prof. dr. hab. Artura Popka *Bestiarium Kosmiczne, malarstwo i grafika* została zorganizowana z okazji 35-lecia pracy twórczej artysty w ramach cyklu Objazdowa Galeria Sztuki. Wernisaż odbył się 17 października 2019 r. o godz. 17:30 w Zespole Szkół Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida w Lublinie.

Podczas uroczystości wręczono profesorowi Arturowi Popkowi Medal Unii Lubelskiej. Przyznawany jest osobom szczególnie zasłużonym dla Lublina, w szczególności za działalność na polu międzynarodowej promocji Miasta. Profesor Artur Popek otrzymał również Nagrodę Kulturalną Województwa Lubelskiego.

W imieniu wszystkich pracowników oraz studentów serdecznie gratulujemy! Dziękujemy za podejmowaną działalność twórczą, która wzbogaca życie kulturalne mieszkańców Lublina. Życzymy wielu kolejnych, równie owocnych lat!

Renata Gogol

Fot. z archiwum M. Gołębiowskiego

Dr Marcin Gołębiowski wyróżniony

Miło nam poinformować, że dr Marcin Gołębiowski, zatrudniony w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji UMCS, w ramach międzynarodowego programu „Naukowiec roku 2019 Ukraina” został nagrodzony za osiągnięcia i wkład w rozwój nauki ukraińskiej.

Wyróżnienie zostało przyznane 8 listopada br. w Kijowie przez Przewodniczącą Ukrainian Federation of Scientists i członka Ukraińskiej Akademii Nauk – Volodymyra Semynozhenkę.

Kapituła Nagrody uhonorowała dr. Marcina Gołębiowskiego za rozprawę naukową oraz publikację *Kompetencje Prezydenta Ukrainy wobec Rady Najwyższej*, w której dr Gołębiowski dokonał analizy systemu relacji zachodzących między Prezydentem a Radą Najwyższą Ukrainy, uwzględniając zmiany konstytucyjne dokonane w 2014 r.

Katarzyna Skątecka

Fot. Renata Gogol

↑ Profesor Artur Popek (drugi od lewej) oraz profesor Krzysztof Szymanowicz (drugi od prawej)

Sukces dr. Pawła Aleksandrowicza

Z przyjemnością informujemy, że w prestiżowym czasopiśmie naukowym „Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice” (140 punktów w naukach humanistycznych) ukazał się artykuł *Can subtitles for the deaf and hard-of-hearing convey the emotions of film music? A reception study* autorstwa dr. Pawła Aleksandrowicza, adiunkta w Katedrze Lingwistyki Stosowanej UMCS.

Autor badał, jak osoby g/Głuche i słabosłyszące odbierają muzykę filmową w zależności od tego, jak informacja o niej została potraktowana w napisach.

W badaniu wykorzystano fragmenty filmowe z istniejącej bazy fragmentów przygotowanej na potrzeby badań nad emocjami. Do wybranych fragmentów przygotowano trzy rodzaje napisów –

z opisem muzyki, z podaniem tytułu utworu i wykonawcy oraz bez informacji o muzyce. Tak przygotowane klipy puszczono 60 osobom g/Głuchym i słabosłyszącym.

Badani mieli określić odczuwane emocje w kwestionariuszu Differential Emotions Scale. Okazało się, że każdą z wybranych emocji badani odczuwali równie intensywnie – niezależnie od tego, jak podana była informacja o muzyce filmowej lub czy w ogóle była podana. Również stopień utraty słuchu okazał się nie mieć wpływu na wyniki, a osoby całkowicie niesłyszące odczuwały emocje na

takim samym poziomie jak słysząca grupa kontrolna. Autorowi serdecznie gratulujemy!

Jarosław Krajka

Prof. dr hab. Walenty Baluk nagrodzony medalem jubileuszowym Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego

W tym roku mija 185 lat od dnia założenia Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. św. Włodzimierza. Obecnie jeden z najstarszych uniwersytetów Ukrainy nosi imię wieszca narodowego Tarasa Szewczenki, znajdując się w gronie najlepszych uczelni ukraińskich.

Na zaproszenie uczelni partnerskiej w obchodach jubileuszowych uczestniczył prof. dr hab. Walenty Baluk, Dyrektor CEW UMCS i Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Reprezentując władze UMCS, prof. dr hab. Walenty Baluk w imieniu JM Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego złożył na ręce JM Rektora KUN im. T. Szewczenki prof. dr.

hab. Łeonida Huberskiego list gratulacyjny oraz pięknie wydany album o Marii Skłodowskiej-Curie.

Rektor KUN im. T. Szewczenki wręczył przyznany prof. dr. hab. Walentemu Balukowi medal jubileuszowy Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego oraz dwa tomy historii Uczelni. Opisując aktualną współpracę międzynarodową Uniwersytetu, autorzy wymienili w gronie ważnych partnerów zagranicznych UMCS oraz program wspólnego kształcenia w zakresie podwójnego dyplomowania, realizowany pomiędzy Instytutem Stosunków Międzynarodowych KUN a Wydziałem Politologii UMCS.

Barbara Targońska

Fot. Joanna Szadła

Wielki sukces absolwentów polonistyki UMCS

25 października br. podczas uroczystej gali w KUL-u poznaliśmy wyróżnionych laureatów oraz finalistów XVIII edycji Konkursu im. Czesława Zgorzelskiego na najlepszą polonistyczną pracę magisterską w dyscyplinach: literaturoznawstwo i językoznawstwo. Konkurs jest najważniejszym ogólnopolskim wydarzeniem naukowym dla młodych adeptów studiów polonistycznych. O jego randze świadczy z jednej strony fakt, że najlepsza magisterska praca literaturoznawcza oraz językoznawcza wydawane są w postaci książki w cenionej serii Młoda Polonistyka (warto dodać, że pierwsi laureaci konkursu są już samodzielnymi pracownikami naukowymi), z drugiej strony – docenione zostaje środowisko, w którym powstała najlepsza oraz wyróżnione prace magisterskie (po raz pierwszy laureatem konkursu został absolwent polonistyki UMCS).

W tym roku laureatem I miejsca w konkursie na najlepszą pracę literaturoznawczą został mgr Tomasz Klusek, obecnie słuchacz II roku doktoranckich studiów polonistycznych oraz III roku doktoranckich studiów filozoficznych, nagrodzony za pracę magisterską napisaną pod

kierunkiem prof. dr. hab. Arkadiusza Bałajewskiego pt. *Dwie koncepcje konserwatyizmu romantycznego: Krasieński i Rzewuski* (praca powstała w Zakładzie Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej UMCS). Praca określona przez jury jako wybitne osiągnięcie naukowe i udana próba zmierzenia się z trudną problematyką – zgodnie z regulaminem konkursu – zostanie wydana w całości drukiem i zaprezentowana podczas kolejnej gali konkursowej w październiku przyszłego roku.

W tym samym konkursie, w kategorii językoznawstwo, wyróżniona została również praca magisterska Sary Akram, obecnie słuchaczki II roku polonistycznych studiów doktoranckich. Praca zatytułowana *Blog dla kreatywnych Jacka Kłosińskiego*, przygotowana w Zakładzie Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego pod kierunkiem dr hab. Stanisławy Niebrzegowskiej-Bartmińskiej, prof. UMCS, została przez komisję konkursową określona jako przykład błyskotliwej, subtelnej i rzeczowej analizy genologicznej.

Młodym badaczom gratulujemy udanego startu naukowego.

Marta Nowosad-Bakalarczyk

Galicja: miasta i ludzie

Galicja: miasta i ludzie to nowy cykl dokumentalny autorstwa dr hab. Nataszy Ziółkowskiej-Kurczuk prof. nadzw. z Katedry Dziennikarstwa na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa miał premierę na antenie TVP3 Lublin 26 października br. Zdjęcia do cyklu realizowane były w Polsce, a przede wszystkim na Ukrainie, m.in. w Stanisławowie, Czerniowcach, Tarnopolu, Zaleszczykach, Worchucie oraz w Karpatach i Gorganach, a także muzeach – w Kołomyi, Sanoku, Przemyślu i Gorlicach. Cykl ośmiu reportaży historycznych opowiada o terenach należących w przeszłości do tzw. Galicji. W pierwszym odcinku pt. *Królestwo Galicji i Lodomerii* autorka pyta o to, czy Galicja to tylko mityczne pojęcie, czy też gdzieś jeszcze realnie istnieje, czy Galicja kojarząca się z dobrotliwym Cesarzem i rubasznym Szwejkiem naprawdę istniała, czy jest tylko marzeniem o idealnym władcy łączącym różne narody i kultury. Drugi odcinek *Wielka Prowincja* ukazuje klimat galicyjskiego miasteczka, opowiada o wielkich postaciach, które z nich pochodzą. Zdjęcia do tej części były kręcone m.in. w Muzeum Budownictwa w Sanoku w lokacji „Rynek Galicyjski”. Odcinek *Galicja naftą płynąca* traktuje o przemyśle naftowym i wydobywczym, który rozwinął się w XIX w. na tych terenach i miał zdecydowany wpływ na rozwój Galicji. Wracamy do losów Ignacego Łukasiewicza, trafiamy na czynne jeszcze ponad stuletnie kopanki naftowe w Bóbrce, Borysławiu i Gorlicach. W kolejnej części *Gdzie szum Prutu, Czeremoszu...* ukazana zostaje mozaika kulturowa i narodowościowa terenów dawnej Małopolski Wschodniej. Poznajemy m.in. kulturę górali karpaccich: Bojków, Łemków i Hucułów. Trafiamy do Muzeum Romana Kumłyka, które po śmierci huculskiego muzyka prowadzi jego córka i poznajemy kulturę i muzykę Hucułów. Ujęcia z drona pokazują skocznię narciarską w Worochcie – pierwszą zbudowaną w II RP, a także pozostałości wiaduktu kolejowego oraz rozległe szczyty Karpat i Gorganów oraz narciarski kurort Bukovel. Tematami kolejnych odcinków serii są galicyjskie pola bitew, rody magnackie, galicyjskie trójmiasto, tj. Truskawiec, Drohobycz i Borysław. Serię zamyka opowieść zatytułowana *Tylko koni żal*, w której razem z Krzysztofem Czarnotą, hodowcą koni arabskich oraz miłośnikiem Kresów, wyruszamy za wschodnią granicę w poszukiwaniu śladów dawnych magnackich i szlacheckich stadnin, w których rodziła się szlachetna

Fot. Natasza Ziółkowska-Kurczuk

rasa konia arabskiego. Mamy świadomość, że jesteśmy w miejscach, gdzie nie dotarła jeszcze żadna kamera i filmujemy miejsca, które wkrótce przestaną istnieć, bo losy stajni w Jabłonowie są już przesądzone, a po pałacu Dzieduszyckich w Jarczowcach zostało kilka cegieł. W Zadwórzcu uczestniczymy w uroczystościach związanych z 99 rocznicą bitwy nazwanej Polskimi Termopilami. W Truskawcu, Stanisławowie, Drohobyczu czy Haliczu spotykamy się z Polakami, Żydami i Ukraińcami, mieszkańcami współczesnej Ukrainy, którzy są strażnikami pamięci o dawnych mieszkańcach tych ziem, a często również obrońcami i restauratorami kościołów, pałaców i innych obiektów, które zostały po polskich mieszkańcach. Trafiamy również do Rudek, gdzie pochowany został Aleksander Fredro, a także znajduje się dawny pałac rodziny Fredrów. Narratorami galicyjskich opowieści są jeszcze Andrzej Kudlicki, podróżnik i miłośnik Kresów oraz historyk Tomasz Kuba Kozłowski z Domu Spotkań z Historią, a także przewodnicy, turyści, naukowcy i mieszkańcy terenów dawnej Galicji. Reportaże emitowane będą w sobotnie wieczory o godzinie 19.00 od 26 października do 21 grudnia 2019, a następnie na antenie TVP Historia. Cykl *Galicja: miasta i ludzie* jest wspólną produkcją TVP3 Lublin i TVP Historia.

Natasza Ziółkowska-Kurczuk

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Z radością dzielimy się nowiną, iż nasi pracownicy podczas jubileuszowej inauguracji roku akademickiego zostali odznaczeni Krzyżem Zasługi. Srebrny Krzyż Zasługi otrzymał dr hab. Tomasz Momot. Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. Stanisław Halat, dr Agata Kusto oraz dr Rafał Rozmus. Serdecznie gratulujemy!

Praca wideo dr Anny Barańskiej *Hidden memories* została nagrodzona w kategorii FORMA podczas 8. Festiwalu Filmów Frapujących. A tak jury uzasadniło swój wybór: „za niepokój i nieoczywistość. Za wprowadzenie widza w somnambuliczny stan, w którym podskórnie konfrontuje się z bardzo aktualnym tematem tabu, jakim jest wykorzystywanie seksualne dzieci przez duchownych”. Jesteśmy dumni, że mamy docenianych artystów wśród naszych wykładowców! Gratulujemy!

Konkurs Jesienne Konfrontacje 2019 został rozstrzygnięty, a wśród nagrodzonych znalazł się nasz dr hab. szt. Sławomir Toman. W drugim etapie jury przyznało Sławomirowi Tomanowi nagrodę Prezydenta Miasta Rzeszowa wys. 5 000 zł za zestaw prac pt. *Dawni malarze I, II, III*. Serdecznie gratulujemy!

Jesteśmy dumni, mogąc podzielić się informacją, iż absolwent naszego wydziału otrzymał tytuł Najlepszego Absolwenta Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w roku 2018/2019. Absolwent Instytutu Muzyki mgr Tomasz Deutryk został nagrodzony złotym medalem podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2019/2020. Na naszym Wydziale ukończył kierunek edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej. Tego dnia został też przyznany srebrny medal dla Najlepszego Absolwenta Wydziału Artystycznego roku 2018/2019, który otrzymał lic. Przemysław Jaworucki, absolwent kierunku jazz i muzyka estradowa. Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Wydarzenia

16 października w Galerii Wydziału Artystycznego na ulicy Zana 11 odbył się wernisaż wystawy *Messages from Thailand*. Swoje grafiki zaprezentował profesor Pongdej Chaiyakut. Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Chiang Mai urodził się w Bankoku. Tam też ukończył Silpakorn University. Przez dwa lata studiował również na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W naszej Galerii artysta zaprezentował odbitki wykonane w technice suchej igły. Znajdują się wśród nich zarówno dzieła dość minimalistyczne, jak i kompozycje pełne symboliki. Najczęściej zauważyć można przedstawienia człowieka – w tym autoportret – oraz motywy animalistyczne. Prace profesora są przykładem sztuki zaangażowanej społecznie, traktują bowiem o istotnych dla artysty problemach, które zauważa w swoim kraju. Na wernisażu panowała serdeczna atmosfera, która sprzyjała nie tylko rozmowom na temat treści prac, ale również wymianie doświadczeń dotyczących technologii grafiki.

17 października w Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego miał miejsce wernisaż artystów z Tajlandii. Grupa artystów Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Chiang Mai w Bangkoku zaprezentowała dzieła malarskie, rzeźbiarskie oraz grafikę warsztatową. Wydarzenie uświetniła obecność reprezentantki ambasady Królestwa Tajlandii. Pojawili się również obywatele tego kraju na stałe zamieszkujący w Lublinie. W Galerii Biblioteki odnajdziemy sztukę silnie osadzoną w Oriencie, co najwyraźniej widać w przypadku malarstwa. Grafika zgrabnie wpasowuje się w panujące na świecie trendy, natomiast rzeźba przykuwa uwagę intrygującym połączeniem materiałów takich jak ceramika, szkło czy metal. Serdecznie dziękujemy naszym gościom za przybycie z tak odległego kraju, by podzielić się z nami swoją sztuką. Twórcy z Instytutu Sztuk Pięknych w Lublinie będą mieli okazję zrewanżować się podczas wystawy w Tajlandii, która jest planowana już tej zimy.

Grupa artystów Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Chiang Mai w Bangkoku odwiedziła nasz Instytut. Poza organizacją wystaw, które można oglądać w na-

szej Galerii na Zana oraz Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego, goście znaleźli również czas na spotkanie z Jego Magnificencją Rektorem prof. dr. hab. Stanisławem Michałowskim oraz wizytę w pracowniach Wydziału Artystycznego. Podróż zaowocuje przyszłą współpracą między UMCS-em a Uniwersytetem w Chiang Mai. Możliwość wzajemnej wymiany doświadczeń z pracownikami naukowymi na światowym poziomie jest dla nas dużym powodem do radości.

Uroczyste otwarcie wystawy *Untitled – Znaki i Litery* odbyło się 4 października 2019 r. o godz. 17.00 w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. *Untitled* to trzy kolejne odsłony projektu dotyczącego roli słowa i tytułu w sztukach wizualnych, w którym udział wzięli artyści związani z Wydziałem Artystycznym UMCS w Lublinie, Wydziałem Malarstwa ASP w Warszawie i Wydziałem Malarstwa i Rzeźby ASP we Wrocławiu. Dwudziestu czterech artystów z trzech miast zaprezentowało swoje obrazy o różnorodnym przekazie. Pierwsza odsłona wystawy pod hasłem *Untitled – Śmierć tytułom* odbyła się w Galerii Neon we Wrocławiu. Druga odsłona *Untitled – Znaki i Litery* miała miejsce w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

15 października studenci Instytutu Sztuk Pięknych zaprezentowali prace malarskie powstałe podczas pleneru malarskiego w Józefowie. Nie zabrakło również dzieł profesora. Jak co roku nasi studenci mieli okazję doskonalić swój warsztat malarski w plenerze. Okolice miasta Józefowa sprzyjają tworzeniu obrazów mających swoje korzenie w zachwycie naturą. Trudno jednolicie określić powstałe obrazy pod kątem formalnym. Wśród prac odnajdziemy zarówno wiele pejzaży ukazujących widoki charakterystyczne dla Ziemi Lubelskiej, jak i malarstwa zdecydowanie odchodzącego od impresjonistycznych przedstawień w stronę abstrakcji. Wyrazistym przykładem są tu dwa obrazy dr. hab. szt. Krzysztofa Bartnika, który brał udział w plenerze, nie tylko służąc pomocą merytoryczną studentom, ale również aktywnie tworząc własne dzieła. Wystawę można oglądać w Inkubatorze Sztuki w ACK „Chatka Żaka” do 12 listopada 2019 r.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Wyróżnienia

Prof. dr hab. Wiesław Mułenko otrzymał wyróżnienie za wybitną pracę naukową w dziedzinie mykologii podczas 18th Congress of European Mycologists, który odbył się 17 września br. w Białowieży.

Wyjazdy

Prof. dr hab. Małgorzata Cytryńska z Katedry Immunobiologii od 28 września do 3 października 2019 r. przebywała w Aegean Conferences, Chania, Kreta w celu udziału w 5th International Conference on Model Hosts.

Dr hab. Mariusz Trytek, prof. UMCS z Katedry Mikrobiologii Przemysłowej i Środowiskowej w dn. 8–11 września 2019 r. uczestniczył w Symposium on Dyes & Pigments (Sevilla, Hiszpania), wygłaszając referat pt. *Effect of visible light on the activity of porphyrins against No-sema microsporidia*.

Wydział Chemii

Nominacje profesorskie

25 czerwca 2019 r. dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prof. UMCS otrzymała nominację profesorską od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

1 października 2019 r. dr hab. Dorota Kołodyńska, prof. UMCS otrzymała nominację profesorską od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Obu Paniom serdecznie gratulujemy.

Wyjazdy

Dr Paweł Mergo i mgr Mariusz Makara z Pracowni Technologii Światłowodów w dn. 13–14 października 2019 r. uczestniczyli w ACTPHAST 4.0 Consortium Meeting, Vrije Universiteit Brussel, Belgia.

Dr hab. Elżbieta Grządka z Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej w dn. 14–17 października 2019 r. uczestniczyła w pracach naukowych w ramach projektu ELISE Interreg Europe, LE STUDIUM Loire Valley Insitute for Advenced Studies, Orleans, Francja.

Dr hab. Konrad Terpiłowski z Katedry Zjawisk Międzyfazowych w dn. 15–18 października 2019 r. uczestniczył w konferencji naukowej *Formulation Scientific Days*, Toulouse, Francja.

Mgr Jakub Matusiak – doktorant z Wydziału Chemii w dn. 20–26 października 2019 r. uczestniczył w konferencji naukowej *6th International Polysaccharide Conference*, Aveiro University, Portugalia.

Wydział Filozofii i Socjologii

Sukcesy

Informujemy, że na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dr hab. Włodzimierz Piątkowski, prof. UMCS został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi za działalność na rzecz rozwoju nauki, zgodnie z Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 września 2019 r.

Wydział Humanistyczny

Doktoraty

16 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Ilony Gumowskiej-Grochot. Temat: *Bieda w świadomości mieszkańców wsi – obraz językowo-kulturowy*. Promotor: prof. dr hab. Halina Pelc (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Halina Kurek (UJ), dr hab. Irena Jaros, prof. (UŁ).

Konferencje

26 października prof. dr hab. Dariusz Chemperek z Instytutu Filologii Polskiej wziął udział w ogólnopolskiej

konferencji *Dziedzictwo Kodnia Sapiehów. Kultura, religia, polityka* zorganizowanej w Warszawie przez Wydział Teologiczny UAM oraz Instytut Historii PAN w Warszawie. Prof. Chemperek wygłosił referat pt. *Obraz kodeński. Jeszcze o mistyfikacji Jana Fryderyka Sapiehy*.

W dn. 28–30 października w Grodnie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa *Polacy na Białorusi od końca XIX do początku XXI wieku*. Była to już trzecia edycja konferencji organizowanej przez Konsulat Generalny RP w Grodnie oraz Studium Europejskie UW w Warszawie. Podczas sympozjum referaty wygłosili dr hab. Monika Gabryś-Sławińska, prof. UMCS z Instytutu Filologii Polskiej (tytuł wystąpienia: *Polska oświata na Białorusi w wybranych tygodnikach warszawskich w latach 1918–1919*) oraz dr hab. Dariusz Tarasiuk, prof. UMCS z Instytutu Historii (tytuł wystąpienia: *Działalność oświatowa, społeczna i kulturalna Polaków na Białorusi w latach 1905–1914*).

W dn. 21–22 października na Wydziale Humanistycznym odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Cmentarz – dziedzictwo materialne i duchowe*. Konferencja była współorganizowana przez Instytut Nauk o Kulturze oraz lubelskie Stowarzyszenie „Studnia Pamięci”. W ramach konferencji wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr hab. Jan Adamowski, odczyty wygłosili także dr Mariola Tymochowicz i dr Agata Rybińska, zaś przywitania gości w imieniu władz uniwersytetu dokonali Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Robert Litwiński oraz dr Magdalena Grabias – zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Kulturze. W ramach konferencji uczestnicy zwiedzili także lubelskie cmentarze żydowskie oraz kompleks cmentarzy przy ul. Lipowej.

W dn. 2–6 września 2019 r. w Liverpoolu odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona antrakologii *Anthraco2019 – 7th International Anthracology Meeting, Charcoal Science in Archaeology and Palaeoecology*. Organizatorem spotkania była Katedra Archeologii Klasycznej i Egiptologii z Uniwersytetu Liverpoolskiego. Podczas konferencji wygłoszony został referat, którego współautorem był pracownik Instytutu Archeologii UMCS w Lublinie – mgr Tadeusz Wiśniewski (M. Moskal-del Hoyo, J. Wilczyński, L. György, M. Kot, D. Ste-

fański, M. Sudoł-Procyk, T. Wiśniewski). Tytuł: *Fuel procurement during the Upper and Late Palaeolithic in Central Europe: analysis of wood charcoal sequences from archaeological sites from Poland, Slovakia and Hungary*. Dr hab. Marek Florek z Instytutu Archeologii UMCS uczestniczył w mającym miejsce 4 października br. w Rzymie włosko-polskim seminarium *Polonia e Italia: per un'archeologia condivisa. Vecchie e nuove ricerche in atto* (Murano, Sandomierz, Semifonte), zorganizowanym przez Stację Naukową PAN w Rzymie przy współpracy Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie, Istituto per le tecnologie applicate ai Beni Culturali del Consiglio Nazionale delle Ricerche w Rzymie, Università do Firenze, Dip. SAGAS we Florencji i Università di Ca' Foscari di Venezia, Dip. di Studi Umanistici w Wenecji. Głównym celem seminarium była prezentacja i podsumowanie realizowanego w latach 2017–2019 polsko-włoskiego projektu badawczego *Metody nieinwazyjne w identyfikacji struktur wczesno-miejskich w warunkach złożonej stratygrafii: integracja metod GPR i ERT*. Do badań w ramach tego projektu wytypowano dwa miasta: Semifonte we Włoszech (Toskania) i Sandomierz w Polsce. Semifonte zniszczono w początkach XIII w. w czasie walk z Florencją i Sieną i nigdy nie zostało odbudowane. W jego miejscu są obecnie pola orne i winnice. Również Sandomierz został całkowicie zniszczony w wieku XIII przez najazd mongolsko-ruski w 1260 r. Miasto jednak zostało odbudowane, pozostając przez całe średniowiecze i okres staropolski drugim po Krakowie ośrodkiem Małopolski. W ramach projektu planowano sprawdzenie przydatności metod georadarowej (GPR) i tomografii elektrooporowej (ERT) w wykrywaniu i identyfikacji dawnych struktur i obiektów znajdujących się pod ziemią. W przypadku Sandomierza chodziło m.in. o zlokalizowanie wczesnośredniowiecznych, obecnie nieistniejących, kościołów św. Jana, św. Mikołaja i św. Wojciecha oraz rozebranych w wieku XIX budynków klasztoru dominikanów przy kościele św. Jakuba, a także pozostałości drewnianej zabudowy osady przy kościele św. Pawła. Uzyskane wyniki rozpoznania metodami georadarową i elektrooporową w przypadku Sandomierza były weryfikowane za pośrednictwem sondażu archeologicznych i wierceń. W badaniach tych uczestniczyli w ramach praktyk zawodowych studenci archeologii z UMCS-u. Natomiast w Semifonte, z uwagi, że jest to

od XIII w. teren niezabudowany, planowane są wykopaliskowe badania szerokopłaszczyznowe.

Roman Wysocki z Instytutu Historii w dn. 1–2 listopada br., na zaproszenie Holodomor Research and Education Centre (HREC), działającym przy University of Alberta, uczestniczył w konferencji naukowej zorganizowanej w Edmonton poświęconej *Documenting the Famine of 1932–1933 in Ukraine: Archival Collections on the Holodomor outside the Former Soviet Union*. Ponadto 4 listopada w Munk School of Global Affairs and Public Policy działającym przy University of Toronto wygłosił wykład pt. *The Ukrainian Bureau in London and its documents related to the Holodomor*, a 5 listopada na zaproszenie działającej w Toronto filii HREC wziął udział w okrągłym stole pt. *Ukraine's place in Europe: Toward a new understanding of interwar Ukrainian history (1921–1939)*.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Sukcesy

Zespół ds. Międzynarodowych Programów Badawczych informuje o sukcesie dr. hab. Michała Łuszczuka w pozyskaniu środków na finansowanie badań naukowych w ramach konkursu Narodowego Centrum Nauki BEETHOVEN CLASSIC 3. Laureatem konkursu będzie realizował projekt pt. *Zrównoważony rozwój miast w Arktyce europejskiej. Rozwój transnarodowego wymiaru zarządzania w regionach peryferyjnych* o wartości 564 680,12 euro (budżet UMCS: 114 649,12 euro). Wniosek wraz z dr. hab. Michałem Łuszczukiem przygotowywała dr Katarzyna Radzik-Maruszak z Wydziału Politologii. W prowadzonych podczas projektu badaniach zostanie sprawdzone, w jaki sposób można zwiększyć transnarodową współpracę między obszarami miejskimi regionów peryferyjnych, w konkretnym przypadku Arktyki, aby lepiej harmonizować praktyki zrównoważonego rozwoju w takich miejscach.

Dwójka naszych studentów kierunku geografia – Jagoda Ziewiec i Kamil Kultys zajęła 1. miejsce w sesji re-

feratowej panelu doktorancko-studenckiego za wygłoszenie referatu podczas 42. Ogólnopolskiego Zjazdu Kół Naukowych Geografów. Zjazd odbył się w dn. 25–26 października br. pod hasłem przewodnim *Geografia dawniej i dziś*. Gospodarzem był Uniwersytet Wrocławski. Celem konferencji była prezentacja wyników badań młodych naukowców oraz integracja studenckiego środowiska naukowego. Studenci wzięli także udział w sesji terenowej, która poświęcona była zagadnieniom geologicznym, geomorfologicznym oraz hydrologicznym Masywu Ślęży. Dodatkowo poruszano problematykę zagospodarowania turystycznego tego fragmentu Przedgórze Sudeckiego. Temat nagrodzonego referatu naszych studentów to *Etymologia wybranych nazw geograficznych w gminie Kozienice*.

Konferencje

W dn. 18–20 października br. dwoje studentów pierwszego roku II stopnia geografii, tj. Jagoda Ziewiec i Kamil Kultys uczestniczyli w VIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Młodych Badaczy zorganizowanej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Temat konferencji to *Systemowe podejście w badaniach geograficznych*. Celem tej konferencji była prezentacja wyników badań młodych naukowców oraz integracja studenckiego środowiska naukowego z różnych dziedzin. Ponadto studenci mieli możliwość uczestniczenia w warsztatach mikroskopowych związanych z analizami mikrostruktur glebowych. Nasi studenci przedstawili poster pt. *Analiza susz atmosferycznych w okolicach Włodawy na podstawie wskaźnika SPI*.

Wydarzenia

W dn. 4–6 października br. studenci Rady Wydziału Samorządu Studentów WNoZiGP UMCS przeprowadzili trzydniowe warsztaty terenowe w Guciowie. Uczestnikami warsztatów byli uczniowie z Zespołu Szkół nr 1 im. Legionów Polskich w Kozienicach. Przewodnie hasło warsztatów to *Ekofizjografia wsi Guciów*. Pierwszy dzień poświęcony był tematyce hydrologiczno-meteorologicznej. Uczniowie zostali podzieleni na dwie grupy. Umożliwiło to łatwiejszy dostęp do sprzętu wykorzystywanego podczas ćwiczeń. W części hydrologicznej uczniowie poznali różne metody pomiaru przepływu wody w rzece Wieprz. Część meteorologiczną poświęcono tematyce wilgotności powietrza i tempe-

ratury. Poruszane zostały również zagadnienia topoklimatyczne, bioklimatyczne oraz zanieczyszczenie hałasem. Drugi dzień warsztatów poświęcono na zagadnienia geografii fizycznej w powiązaniu z analizami zagospodarowania wsi Guciów. Część terenowa polegała na przeprowadzeniu badań i obserwacji pod kątem opracowania ekofizjograficznego. Z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu przeprowadzono sondowania w celu określenia rodzaju podłoża i typologii gleb. Przy każdej próbie uczniowie określali rodzaj osadów oraz typy gleby. Wnioski z obserwacji zapisywane były przez uczniów w notatnikach terenowych, a miejsca poboru prób oznaczane na mapach podkładowych. Następnie, po wykonaniu prac terenowych na obszarze Guciowa, wszyscy udali się do Huty Różanieckiej. Podczas popołudniowego spaceru przedstawiona została uczniom historia miejscowości. Uczestnicy wybrali się również do pobliskiego kamieniołomu, gdzie studenci samorządu przedstawili budowę geologiczną i zarys tektoniki Roztocza. Ostatnim etapem warsztatów było przygotowanie i zaprezentowanie przez uczniów plakatów obrazujących środowisko Guciowa i okolic. Na tej podstawie, podczas burzy mózgów, uczniowie wykonali opracowanie ekofizjograficzne, które było końcowym efektem ich prac. Trzeciego dnia warsztatów uczniowie uczestniczyli w wycieczce nad Tanew, by zobaczyć słynne szumy, co pomogło w zrozumieniu skomplikowanej tektoniki Roztocza. Na koniec każdy z uczniów dostał gadżety promocyjne UMCS. Zaprezentowana również została oferta dydaktyczna naszego Wydziału.

Wydział Pedagogiki
i Psychologii

Wyjazdy

W dn. 21–26 października 2019 br. dr hab. Teresa Parczewska z Katedry Dydaktyki Instytutu Pedagogiki UMCS uczestniczyła w seminarium edukacyjnym w Tbilisi i Gori. Wyjazd został zorganizowany przez stowarzyszenie o nazwie: *Unia Europejskich Federalistów*, z siedzibą w Łodzi. Głównym celem projektu było nawiązanie współpracy naukowej z Uniwersyte-tem w Gori oraz poznanie rozwiązań programowych,

metodycznych i organizacyjnych na wszystkich szczeblach kształcenia. Spotkania z rektorem i prorektorem uczelni, dyrektorami i nauczycielami odwiedzanych przedszkoli i szkół w Tbilisi, pozwoliły na wymianę doświadczeń zawodowych i dzielenie się wiedzą. Wartością dodaną seminarium było niewątpliwie poznanie urokliwych miejsc, tradycji, kultury i dziedzictwa narodowego Gruzji

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Konferencje

Dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS i prof. dr hab. Iwona Hofman uczestniczyła w międzynarodowej konferencji *Rola medialnych i transmedialnych procesów narracyjnych w identyfikacji postaw patriotycznych Polaków* zorganizowanej w Krakowie w dn. 7–8 listopada br. przez Polską Akademię Umiejętności. Podczas konferencji uczczono również jubileusz 70-lecia prof. dr hab. Macieja Kawki, twórcy Komisji Medioznawczej PAN.

Dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak i prof. dr hab. Iwona Hofman uczestniczyły w cyklicznej konferencji *Media – Biznes – Kultura* organizowanej przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Tegoroczna edycja poświęcona była problemom społecznej odpowiedzialności mediów, a prof. I. Hofman wygłosiła referat programowy. Jednocześnie odbyły się uroczystości z okazji 80-lecia prof. dr hab. Wiktora Peplińskiego, założyciela studiów dziennikarskich na UG oraz 50-lecia pracy zawodowej red. Alicji Kietrys, twórczyni akademickiej telewizji gdańskiej, z którą owocnie współpracuje Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.

W dn. 3–5 października dr hab. Małgorzata Sępnik (Katedra Komunikacji Medialnej) uczestniczyła w 52. Międzynarodowym Kongresie AICA (International Association of Art Critics), który odbył się w Berlinie, pod hasłem: *Art Criticism in Time of Populism and Nationalism*. Wygłosiła ona referat zatytułowany: *Vox populi – politicians as art critics*.

Wydział Prawa i Administracji

Doktoraty

4 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Piotra Kędziory. Temat rozprawy: *Inicjatywa ustawodawcza w prawie polskim*. Promotor: dr hab. Wojciech Orłowski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Adam Krzywoń, prof. UW, dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW. Uchwałę o nadaniu Piotrowi Kędziorze stopnia doktora nauk prawnych Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła 14 października.

9 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Mateusza Chrzanowskiego. Temat rozprawy: *Kompetencje ustawodawcze Senatu w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*. Promotor: dr hab. Wojciech Orłowski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS, dr hab. Konrad Składowski, prof. UŁ. Uchwałę o nadaniu Mateuszowi Chrzanowskiemu stopnia doktora nauk prawnych Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła 14 października.

9 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Bartłomieja Pocztownskiego. Temat rozprawy: *Publicznoprawne aspekty statusu agencji rządowych*. Promotor: prof. dr hab. Marian Zdyb (UMCS). Recenzenci: dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. UJK, dr hab. Jerzy Parchomiuk, prof. KUL. Uchwałę o nadaniu Bartłomiejowi Pocztownskiemu stopnia doktora nauk prawnych Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła 14 października.

Konferencje

17 października na WPiA UMCS odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. *Krajowe, unijne i międzynarodowe standardy prawnej ochrony zwierząt*, w której wzięli udział przedstawiciele 17 ośrodków naukowych z Polski, Estonii i Ukrainy. Pracownicy WPiA wystąpili z następującymi referatami: 1) *Prawnomiędzynarodowa ochrona wędrownych gatunków dzikich zwierząt* – prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak; 2) *The Negative Impact of the Common Agricultural Policy on Animal Welfare* – dr Włodzimierz Gogłóza; 3) *Prawne*

aspekty dobrostanu zwierząt gospodarskich – dr Małgorzata Szymańska; 4) *Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego jako prawny środek ochrony zwierząt* – dr Anna Ostrowska; 5) *Ochrona zwierząt przed gatunkami obcymi. Zagadnienie prawne* – mgr Emilia Nawrotek. Patronat honorowy nad konferencją objął Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, a patronat medialny – „Przegląd Prawa Administracyjnego”.

Spotkania z praktykami

9 października Rada Wydziałowa Samorządu Studentów WPIA zorganizowała spotkanie eksperckie pt. *Sędzia-prawnik, sędzia-człowiek, cała prawda o wydawaniu wyroków*, którego gośćmi były: Monika Płoska-Pecio, sędzia SSR Lublin-Zachód oraz Dorota Dobrzańska, sędzia SO w Lublinie.

Wydarzenia

W dn. 7–9 października odbyły się Dni Adaptacyjne zorganizowane przez ELSA Lublin.

W dn. 10–11 października odbyła się w Warszawie Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. *Podmiotowość prawnomiędzynarodowa i jej współczesne aspekty*, zorganizowana przez Grupę Polską Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego. Podczas konferencji prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak wygłosiła referat pt. *Zagadnienie podmiotowości Stolicy Apostolskiej w nauce prawa międzynarodowego*.

W dn. 11–13 października przedstawiciel Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WPIA Kryspin Jemiołek wziął udział w organizowanej przez Parlament Samorządu Studentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu IX Ogólnopolskiej Konferencji – Studenckie Forum Jakości 2019 pt. *Internacjonalizacja czy interdyscyplinarność? O sytuacji nauki i dydaktyki w dobie nowych wyznań*.

W dn. 12–13 października członkowie ELSA Lublin uczestniczyli w Ogólnopolskich Szkoleniach Jesiennych w Rzeszowie.

16 października Rada Wydziałowa Samorządu Studentów WPIA, razem z AZS UMCS Lublin oraz Centrum Kultury Fizycznej UMCS zorganizowała wydarzenie pt. *AZS Student DAY*, podczas którego można było dołączyć do sekcji akademickich AZS UMCS.

W dn. 17–18 października w Warszawie odbył się VI Kongres Regulacji Rynków Finansowych zorganizowany przez Instytut Allerhanda. Podczas Kongresu referat pt. *Znaczne pogorszenie sytuacji finansowej banku a podatek od niektórych instytucji finansowych* wygłosił dr Paweł Szczęśniak, adiunkt w Katedrze Prawa Finansowego WPIA UMCS.

18 października na WPIA odbyło się kolokwium pt. *Mediacja w polskim porządku prawnym – 2019*, zorganizowane w ramach Międzynarodowego Dnia Mediacji (MDM). Wydarzenie zostało zorganizowane przez Pracownię Mediacji oraz Koło Mediacji i Negocjacji WPIA. Tematem przewodnim kolokwium była *Instytucja mediacji w polskim porządku prawnym – ocena sytuacji bieżącej i perspektywa rozwoju*.

21 października miało miejsce wydarzenie promocyjne pt. *EY DAY* zorganizowane przez globalną firmę doradczą EY, świadczącą audyt, doradztwo podatkowe, biznesowe i transakcyjne.

24 października zorganizowano walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Studenckiego Koła Naukowego Prawników. Ustępujący zarząd Koła przedstawił sprawozdanie ze swojej działalności w roku akademickim 2018/2019 oraz uzyskał absolutorium. Wybrano też nowy zarząd Koła, którego prezesem został Krzysztof Niewęglowski, student piątego roku prawa.

25 października odbył się wykład otwarty dr Jana Mojaka nt. *Konsekwencje prawne orzeczenia TSUE z 3 października 2019 roku w zakresie umów o kredyty walutowe w Polsce* zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS we współpracy z Katedrą Prawa Cywilnego WPIA.

29 października Koło Naukowe Prawa Karnego Porównawczego zorganizowało spotkanie eksperckie pt. *Warsztaty z pism procesowych. Metodyka sporządzania środków zaskarżenia w postępowaniu przygotowawczym*. Spotkanie zostało poprowadzone przez mgr Macieja Błotnickiego.

W październiku ukazała się publikacja Studenckiego Koła Naukowego Prawników UMCS pt. *Naczelne zasady systemowe w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*. Monografia została wydana w ramach obchodów 60-lecia Koła.

Studencie, jedź zdrowo! O stołówce UMCS

Żywnienie akademickie na UMCS ma już długą historię, bo wszelkie zmiany organizacyjne w Uczelni pociągały za sobą także zmiany w udzielaniu pomocy materialnej studentom, w tym wyżywienia. Zasadniczo sprawy zorganizowania odrębnej stołówki wiążą się z powstaniem Gospodarstwa Pomocniczego Typu „G” – Stołówki i Bufety Studenckie (1 X 1960)¹. Powstało na bazie wydzielonych środków majątkowych dwóch uczelni – UMCS i Wyższej Szkoły Rolniczej. Głównym zadaniem jednostki było prowadzenie stołówek i bufetów studenckich oraz pierwotnie tucz trzody chlewnej wyłącznie na potrzeby wyżywienia studentów. Z czasem działalność Gospodarstwa rozszerzono na Wyższą Szkołę Inżynierską. Organizacyjnie jednostka podlegała Dyrektorowi Administracyjnemu UMCS.

W 1965 r. istniały dwie stołówki: główna w Chatce Żaka (oddana do użytku w 1963 r. – na 2000 osób dziennie) oraz stołówka półsanatoryjna przy ul. Króla Leszczyńskiego. Konieczność powiększenia bazy żywniowej wpłynęła na podjęcie decyzji o budowie obiektu przeznaczonego w całości na stołówkę studencką dla studentów UMCS i WSR. Miałyby zawierać część kon-

sumpcyjną, zaplecze gospodarcze, część magazynową oraz część administracyjno-socjalną. Budynek planowano jako wolnostojący i trzykondygnacyjny. Jego kubaturę obliczano na 17 013 m³ i 4208 m² powierzchni użytkowej (w tym 1618 m² z przeznaczeniem na sale konsumpcyjne). Orientacyjny koszt budowy i wyposażenia określono na 18 mln zł.

Planowany teren inwestycyjny znajdował się na terenie Dzielnicy Uniwersyteckiej i stanowił własność Skarbu Państwa. Obejmował ok. 0,5 ha (5000 m²) gruntów pomiędzy ul. Langiewicza a prowizorycznym barakiem należącym do UMCS. Wydział Budownictwa, Urbanistyki i Architektury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Lublinie przyznał wspomniany teren Uniwersytetowi decyzją w sprawie lokalizacji obiektu z 2 lipca 1965 r. Warunkiem było zachowanie ciągu pieszego od domów akademickich do ul. Godebskiego przy zachowaniu linii zabudowy oraz rozebranie istniejącego w miejscu przyszłej budowy baraku.

Projekt budynku przygotowali inżynierowie-architekci z Biura Projektów Budownictwa Ogólnego w Warszawie: J. Paprocki, Z. Kowalczyk, L. Rościszewski, Z. Cielecki i T. Tomicki. Ze strony UMCS nad dokumentacją czuwał Zarząd Inwestycji Szkół Wyższych, który miał prawo ingerować w projekty techniczne budynku. Nie tylko Zarząd, bo także pracownicy Gospodarstwa byli delegowani do Łodzi i Warszawy, aby przyjrzeć się, jak tam funkcjonują stołówki studenckie. Pierwotnym terminem rozpoczęcia budowy gmachu stołówki miał być rok 1969, ale staraniem Władz Uczelni udało się przyspieszyć prace i ekipy budowlane weszły na teren budowy w czerwcu 1968 r.

¹ Decyzja Ministra Szkolnictwa Wyższego z 6 sierpnia 1960 r. wydana m.in. na podstawie pisma Ministerstwa Finansów nr BP.2863/57 z 8 czerwca 1957 r. wyrażającego zgodę na prowadzenie stołówek studenckich przy niektórych szkołach wyższych i ośrodkach akademickich przewidzianych do prowadzenia gospodarstw pomocniczych na zasadach uproszczonych. Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Zespół: Sekretariat Uczelni (w opracowaniu), Gospodarstwo Pomocnicze Typu „G” – Stołówki i Bufety Studenckie.

Nowa stołówka została otwarta w styczniu 1971 r.², ale działalność żywieniową rozpoczęła od 1 marca tego roku. Obiekt odziedziczył numerację po stołówce nr 3, która funkcjonowała w budynku Domu Studenckiego „F”, wybudowanym w 1966 r. Rok później przygotowano tam małą stołówkę przeznaczoną dla mieszkanki tego żeńskiego akademika. W tym celu zaadaptowano pomieszczenia niemieszkalne na parterze (sala jadalna) i w podpiwniczeniach budynku (kuchnie). Po przeniesieniu stołówki do nowego budynku pozostawiono tu Garmazernię.

Nowa stołówka wydawała posiłki początkowo dla 700 osób dziennie, a ówczesny system żywienia opierał się na bonach stołówkowych i dopłatach państwowych do tych bonów. Pierwszeństwo w korzystaniu ze stołówek mieli studenci będący w trudnej sytuacji materialnej bądź niemający możliwości jedzenia w domu rodzinnym. W takim przypadku przysługiwała im ulga w opłatach. W uzasadnionych i indywidualnych przypadkach można było zwolnić studenta całkowicie lub częściowo z opłat za wyżywienie. Stołówka była też miejscem, w którym organizowano dodatkowo wyżywienie uczestników wszelakich zjazdów, konferencji, sesji, sympozjów, kursów, obozów, olimpiad, zespołów tańca, gości polonijnych, sportowców, gości „Almaturu”, studentów zagranicznych, studentów-nauczycieli, uczestników kursów przygotowawczych i kursów języka polskiego itd. Były to tzw. posiłki zlecone pełnopłatne w ramach żywienia całodziennego. W lokalu odbywały się także różne imprezy uczelniane (nie tylko związane z UMCS), jak np. bale. Rzadziej udostępniano sale konsumpcyjne na przyjęcia z alkoholem dla studentów i absolwentów.

W 1974 r. stołówka nr 3 dysponowała 500 miejscami konsumpcyjnymi jednorazowo oraz 40 miejscami dietetycznymi. Liczba żywionych nieco spadła ze względu na likwidację bezgotówkowych bonów żywieniowych i wprowadzenie stypendium pieniężnego na wykupowanie abonamentów miesięcznych. Pozostali studenci mogli kupować posiłki na podstawie legitymacji studenckiej. Rok 1974 był też okresem zmian organizacyjnych. 1 października przekształcono dotychczasowe Gospodarstwo Pomocnicze w Zespół Stołówek i Bufetów UMCS w Lublinie. Zespół został wydzielony z ogólnej działalności finansowej Uczelni, posiadał

Fot. ze zbiorów Archiwum i Muzeum UMCS

własną księgowość i własne kadry (referaty: gospodarczy i pracowniczy), a organizacyjnie podlegał Dyrektorowi Administracyjnemu. Według nowego Regulaminu strukturę stołówek tworzyli: kierownik, zastępca kierownika, dietetyczka, kasjer, magazynierzy, kucharze, młodsi kucharze, wykwalifikowane pomoce kuchenne, pomoce kuchenne, kelnerki, obieraczki i zmywaczki, robotnik magazynowy, robotnik gospodarczy, szatniarki oraz palacze³. Zespół obejmował 8 stołówek, 20 bufetów oraz garmazernię i zatrudniał 320 osób.

W drugiej połowie lat 70. nastąpił wzrost liczby korzystających ze stołówek. Powodowało to konieczność umieszczenia w planach rozwojowych Uczelni na lata 1976–1978 nowych placówek żywienia, realnie jednak w tym czasie nie zbudowano już żadnej nowej stołówki.

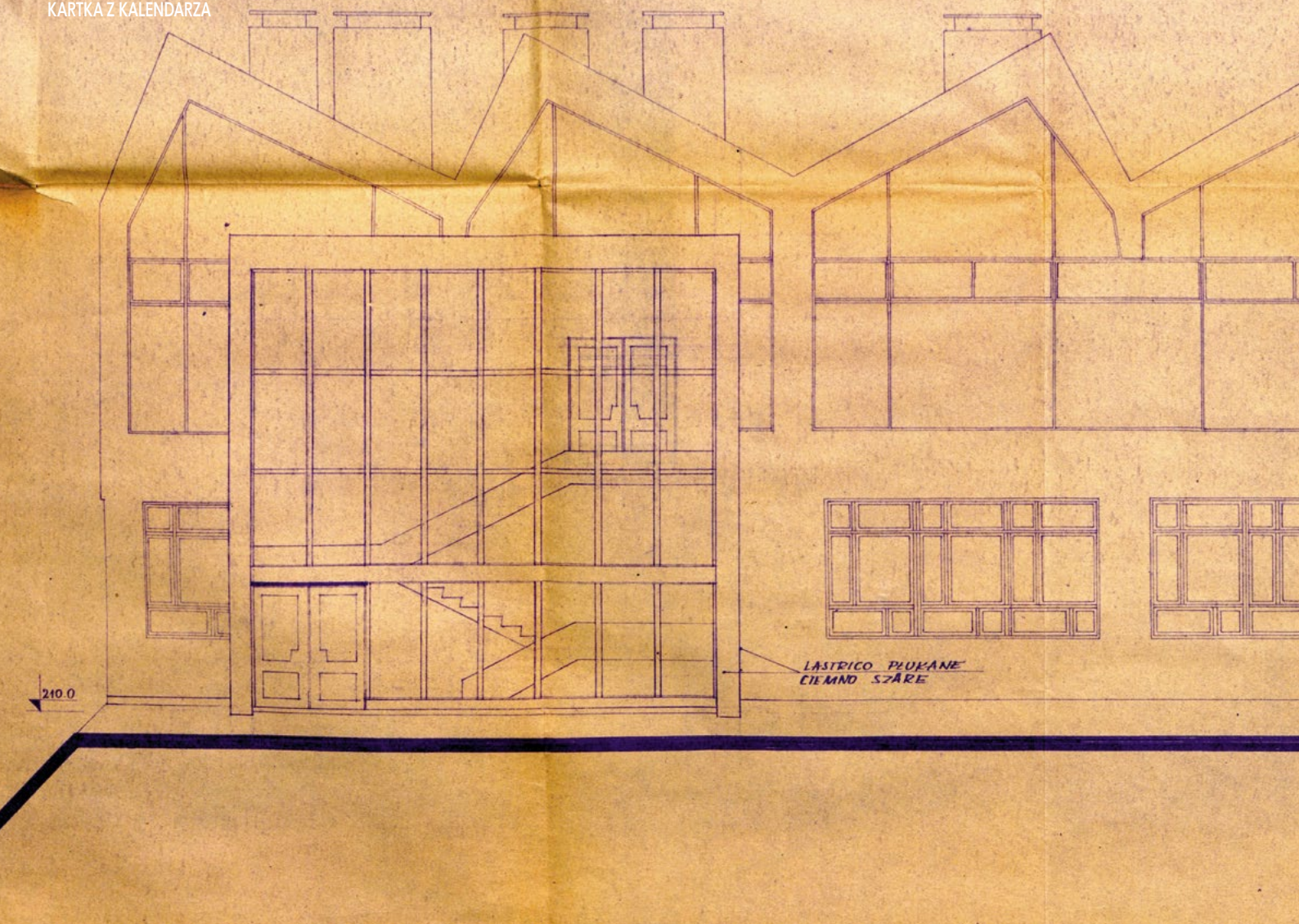
W roku akademickim 1980/1981 z żywienia stołówkowego korzystało łącznie 3320 osób dziennie, co stanowiło 47% ogółu studentów studiów. W stołówce nr 3 funkcjonowała też dawna stołówka nr 1, która prowadziła żywienie dla pacjentów Pólsanatorium i Szpitala Akademickiego (znajdującego się w Domu Studenckim „A” po przenosinach z budynku przy ul. Króla Leszczyńskiego) oraz stołówka nr 3d produkująca posiłki dietetyczne. Ponadto z posiłków przygotowywanych w Stołówce korzystało Przedszkole UMCS znajdujące się przy ul. Langiewicza.

Po wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce stołówka nr 3 przez pewien czas pełniła zadania żywieniowe

↑ Wejście do stołówki nr 3

² „Nowa stołówka studencka”, „Kurier Lubelski”, 12.03.1971 r.

³ Regulamin Organizacyjny ZSiB UMCS w Lublinie, AUMCS, Zespół: Sekretariat Uczelni (w opracowaniu), Gospodarstwo Pomocnicze typu „G”.

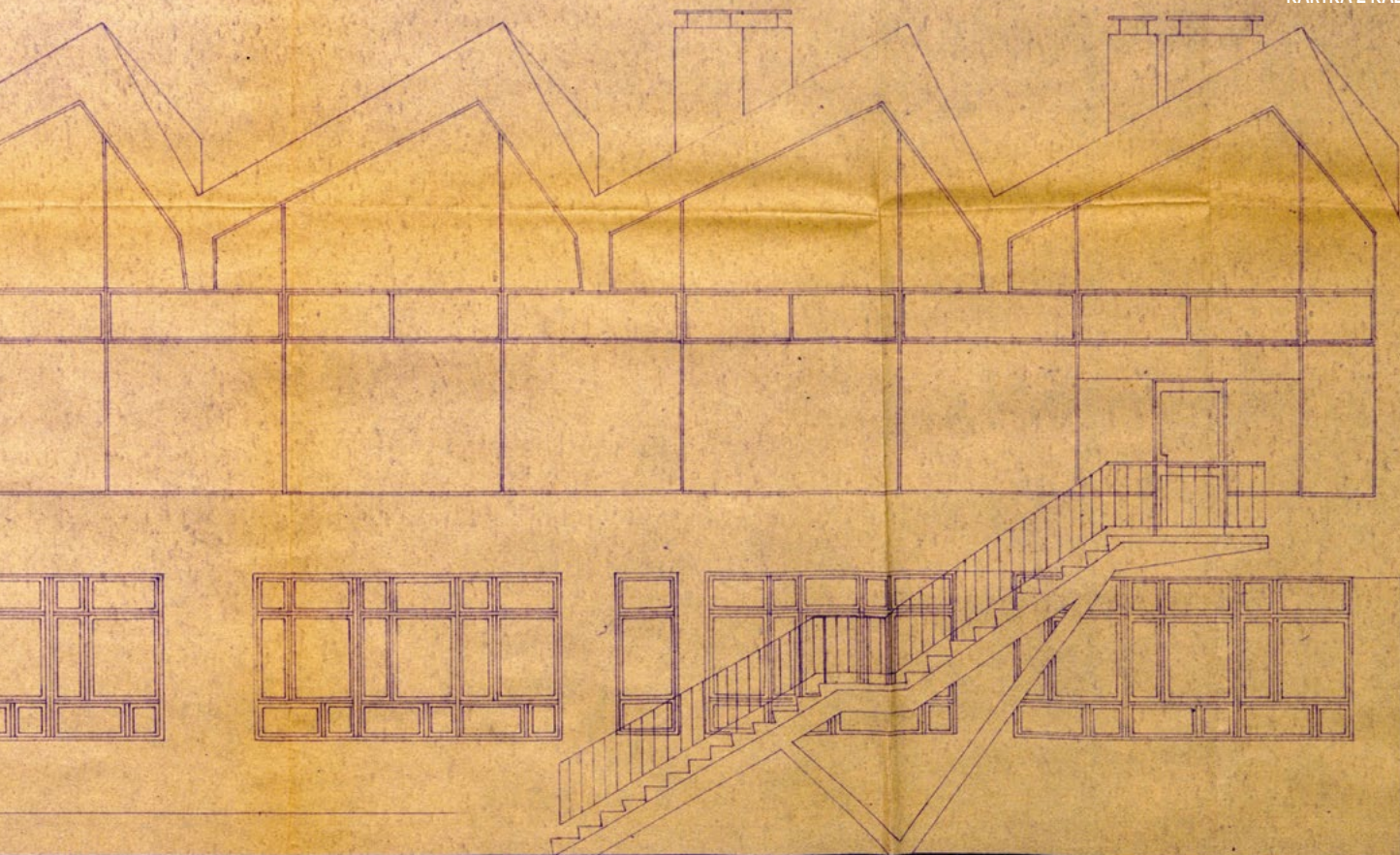
we w zmienionej atmosferze i wobec nowych ludzi. Ciekawy opis czasów można wyczytać we wspomnieniach z tamtych dni:

» WDS „F”, „G” i „H” zakwaterowano ok. 2100 ZOMO-wców (w tym 600 ze słynnej szkoły w Szczytnie). Żywieni byli w stołówce nr 3 przy ul. Langiewicza. Oprócz całodziennego, obfitszego niż zwykle wyżywienia „wspaniali chłopcy” otrzymywali codziennie 220 zł diety, 200 gram wódki i paczkę papierosów do wyboru z dostępnych w kiosku. Obsługę bogatej jatki wzięli na siebie UMCS, nie zwracając studentom pieniędzy za wykupione a niewykorzystane w grudniu i styczniu porcje. Oby kością w gardle...⁴.

W roku akademickim 1982/1983 stołówka wydawała średnio dziennie 947 obiadów, 273 śniadania i 249 kolacji, co było wskaźnikami znacznie poniżej planowa-

⁴ „NZS Uczelni lubelskich. Co Zomowcy robili na Miasteczku Uniwersyteckim?” (fragmenty), AUMCS, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2001, nr 10 (87), s. 31.

nych. Ten trend utrzymał się też w latach następnych. Z powodu reglamentacji żywności i zmiany systemu stypendialnego odeszła część konsumentów żywienia w stołówkach. Zmniejszył się stan zatrudnienia, a tym samym zmalała zdolność produkcyjna stołówek. Studenci przeszli na własne wyżywienie i większe korzystanie z posiłków w barach studenckich i bufetach. Konsumentom nadal musieli przy wykupie abonamentów posiłkowych zdawać część kartek zaopatrzeniowych na mięso. Istniały olbrzymie trudności z zakupem materiałów i sprzętu dla Zespołu. Likwidowano zatem kolejne punkty żywienia. Według stanu na dzień 18 października 1985 r. Zespół Stołówek i Bufetów UMCS prowadził żywienie w 5 stołówkach i 18 bufetach mających łączną powierzchnię konsumpcyjną odpowiednio 1448 m² i 766 m². Żywieniem objęci byli studenci i pracownicy UMCS, Akademii Rolniczej, Politechniki Lubelskiej, uczniowie Bursy Szkół Zawodowych przy ul. Zana, pacjenci szpitala Akademickiej Służby Zdrowia oraz pracownicy i dzieci z dwóch przedszko-

Źródło: zbiory Archiwum i Muzeum UMCS

li. W drugiej połowie 1986 r. powstał plan zmniejszenia zakresu pracy stołówki nr 3 poprzez zaniechanie od 1 października produkcji śniadań i kolacji dla pacjentów Szpitala i Pólsanatorium w Domu Studenckim „A”. Powodem było małe zapotrzebowanie ze strony studentów, dla których posiłki były do tej pory dowożone i donoszone ze stołówki.

W 1987 r. stołówka nr 3 posiadała 548 miejsc konsumenckich jednorazowego zajęcia, co przy trzy- i czterokrotnej rotacji miejsc dawało w planie 2180 obiadów dziennie. Średnio dziennie w ciągu tygodnia produkowano realnie 1808 obiadów, a w soboty i niedziele 362 obiady. Łącznie w ciągu roku wyprodukowano 406 tysięcy posiłków. Prowadzono sprzedaż na podstawie skierowań, imiennych list oraz w miarę wolnych miejsc na legitymacje studenckie. W stołówce było zatrudnionych 50 osób, a w 1986 r. 56 osób (była to największa stołówka studencka). W roku akademickim 1989/1990 Zespół Stołówek i Bufetów pomniejszył się o stołówkę nr 8 przy ul. Nadbystrzyckiej 40a (oraz dwa

bufety), które od lipca 1989 r. przeszły pod zarząd Politechniki Lubelskiej. Zakres żywienia nie zmienił się i obejmował te same grupy. Zespół zatrudniał 226 pracowników. Cena obiadu w ciągu roku wzrosła z 200 zł do 2800 zł (w wyniku postępującej inflacji); cena dla pracowników była taka sama. Wydawano także posiłki regeneracyjne.

Przemiany na Uniwersytecie po 1989 r. dotknęły również Zespół Stołówek i Bufetów. Było to spowodowane koniecznością wprowadzenia zarówno oszczędności na Uczelni, jak i dostosowania do nowych warunków ekonomicznych w gospodarce urynkowanej. W 1990 i podobnie w 1991 r. w Zespole znajdowało się pięć stołówek (nr 1 w Pólsanatorium Akademickim związana organizacyjnie ze stołówką nr 2 w Chatce Żaka; nr 2, nr 3, nr 5 – pracownicza przy Placu Litewskim 5 i nr 7 – przy ul. Zana 11), dwa bary przystołówkowe (przy stołówkach nr 2 i nr 3), które zajmowały się produkcją garmażeryjną, sprzedażą wyrobów garmażeryjnych oraz towarów sprowadzanych z zewnątrz,

↑ Pierwotny projekt elewacji wschodniej (1968 r.)

11 bufetów pracowniczych i Garmazernia w Bloku „G” przy ul. Langiewicza 24 (wytwarzała gotowe produkty sprzedawane w bufetach). Stołówka nr 3 produkowała w 1990 r. średnio 1405 obiadów dziennie. Ostatecznie 17 września 1991 r. Zespół Stołówek i Bufetów UMCS przekształcono w Dział Żywnienia, będący jednostką administracyjną Uczelni i podległą merytorycznie Dyrektorowi Administracyjnemu. W skład Działu wchodziły stołówki uniwersyteckie wraz ze służbami pomocniczymi. Bufety miały zostać albo zlikwidowane, albo sprywatyzowane. W rezultacie wszystkie bufety zostały przejęte przez osoby wcześniej w nich pracujące. 3 października 1991 r. Dział Żywnienia przejął z Działu Spraw Socjalno-Bytowych ogół spraw związanych z żywnieniem zbiorowym oraz wydawaniem posiłków regeneracyjnych i profilaktycznych⁵. W ramach zmian w okresie wakacyjnym 1991 r. zlikwidowano stołówkę nr 7 przy ul. Zana oraz stołówkę nr 5 (pracowniczą) przy Placu Litewskim. W 1992 r. wyłączono z gestii Działu Żywnienia sprawy osobowe pracowników, obsługę finansowo-księgową, sprawy inwentaryzacji oraz sprawy socjalne. Zadania te przekazano innym działom administracyjnym. Pozostawiono jedynie nadzór nad funkcjonowaniem stołówek nr 2 i 3, sprawowanie kontroli nad technologią produkcji i warunkami sanitarnymi, zaopatrzenie w artykuły spożywcze oraz sprawy współpracy z samorządem studenckim i Działem Spraw Studenckich. Zainteresowanie wśród studentów niestety stale malało mimo niskiej odpłatności i dużej dopłaty z Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów.

W połowie 1993 r. Koło Naukowe Studentów Socjologii przeprowadziło badania wśród mieszkańców domów akademickich UMCS (studentów) na temat stołówek. Z wielu uzyskanych wskaźników warto przytoczyć najważniejsze. Jedynie 60,7% badanych studentów korzystało z wyżywienia w stołówkach, z czego 18% wykupowało pełny abonament miesięczny.

⁵ Można przytoczyć w tym miejscu opinię wyrażoną prawdopodobnie przez studenta korzystającego z usług żywienia na UMCS: „Zapadły decyzje, zarządzania, odrąbano reorganizacje, gdzie? ano: w Zespole Stołówek i Bufetów...i nic się nie zmieniło. Dalej królują szare »leniwe« i »ruskie«, nieśmiertelny bigos i fasolka z mrożonek. Nowością są zagraniczne czekolady, kawa, wybór herbat, ciasteczek, wafli, itp. Ale próżno marzyć o zwykłej kanapce z serem, małej przekąsce dostępnej dla studenckiej kieszeni”. Tekst „Prywatyzacja”, AUMCS, „Wiadomości Uniwersyteckie” 1991, nr 2 (9), s. 22.

1 grudnia 1993 r. władze UMCS podjęły decyzję o likwidacji stołówki nr 2 w Chatce Żaka. Jediną stołówką pozostała „trójka”. W ramach dalszej reorganizacji, w styczniu 1994 r. zlikwidowano Dział Żywnienia, a Stołówkę nr 3 włączono do Działu Spraw Studenckich. Mimo to liczba sprzedawanych obiadów nadal się zmniejszała. 31 stycznia 2001 r. wyłączono Stołówkę Uniwersytecką z Działu Spraw Studenckich. Jednostkę administracyjnie połączono z Domami Studenckimi, tworząc w pionie Prorektora ds. Studenckich organizację na poziomie działu – Administrację Osiedla Akademickiego. Niestety, wszelkie działania Władz Uczelni nie przyniosły spodziewanych efektów. Nowelizacja do Ustawy o Szkolnictwie Wyższym z maja 2004 r. znosiła dopłaty do posiłków studenckich i zostały zlikwidowane skierowania na obiady ulgowe. Sytuacja ekonomiczna stołówek uniwersyteckiej stawała się coraz gorsza. Zmiana ustawy spowodowała, że student zamiast abonamentu na żywienie otrzymał do ręki pieniądze w ramach stypendium. Z tego powodu liczba korzystających ze stołówki spadła czterokrotnie i coraz głośniej mówiono o potrzebie zlikwidowania jednostki. Już w 2005 r. pojawił się projekt skasowania stołówki UMCS, a na początku 2006 r. sprawę ostatecznie przesądono. Decyzję poparł Samorząd Studentów.

Ostatecznie, po 35 latach istnienia bardzo zasłużonej wśród społeczności akademickiej Lublina stołówki, doszło do jej likwidacji. Na dzień 30 czerwca 2006 r. wyznaczono termin zakończenia działalności historycznego miejsca⁶. Rozwiązywanie spraw i proces likwidacyjny trwały do końca 2006 r. Budynek po przeprowadzonym przetargu został wydzierżawiony prywatnej spółce na 5 lat. Decyzję o dzierżawie poparł Samorząd Studencki. W obiekcie miał powstać klub muzyczny oraz bar; częściowo miał być przeznaczony na podnajem dla sklepów. Dotychczasowi pracownicy albo przeszli do pracy w domach akademickich lub barku na Wydziale Humanistycznym bądź odeszli na emeryturę⁷.

*Mgr Adam Borkowski
Archiwum i Muzeum UMCS*

⁶ Zarządzenie nr 4/2006 Rektora UMCS z dnia 20 lutego 2006 r. w sprawie likwidacji Stołówki Uniwersyteckiej.

⁷ „Stołówka UMCS dla 'Stołówki'”, Kurier Lubelski, 25.08.2006 r.

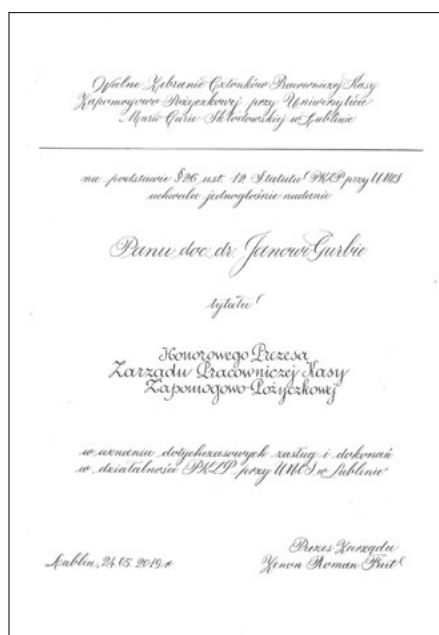
70 lat Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej

Pracownicza Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej została zarejestrowana (i rozpoczęła działalność) przez Związek Nauczycielstwa Polskiego – Zarząd Główny w Warszawie w dniu 20 maja 1949 roku pod numerem XV/27. Skład pierwszego Zarządu Kasy tworzyli: prof. dr Klepaczko Franciszek – przewodniczący, mgr Wosik Krystyna – sekretarz, Klein Henryk – skarbnik; Zastępcy: Królikowski Ryszard, dr Hubl Stanisław, Różański Michał.

Walne Zebranie członków Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej 24 maja 2019 r. podjęło uchwałę o nadaniu docentowi dr. Janowi Gurbie tytułu „Hono-

rowego Prezesa Zarządu PKZP”. W latach 1990–2015 nieprzerwanie działał z wielkim zaangażowaniem, troszczył się szczególnie o tych pracowników Uniwersytetu, którzy byli w potrzebie życiowej.

Warto przy tej okazji przypomnieć o innych funkcjach i stanowiskach, które piastował w Uniwersytecie. Łączył je z badaniami naukowymi archeologa i geografa, kształcąc studentów na Wydziale Humanistycznym od roku 1951 do 1994. W latach 1969–1970, 1975–1981 i 1986–1987 był prodziekanem Wydziału Humanistycznego. W roku 1970 został powołany na stanowisko dyrektora Biblioteki Głównej UMCS. Funkcję tę peł-

nił do roku 1975. W latach 1974–1994 kierował Zakładem (od 1983) Katedrą Archeologii UMCS. Był także dyrektorem Instytutu Historii UMCS (1981–1983), a w latach 1987–1990 dziekanem Wydziału Humanistycznego.

Docent dr Jan Gurbie pełnił także wiele odpowiedzialnych funkcji poza Uniwersytetem. Wymieni tu należy (od roku 2002), przewodnictwo Radzie Naukowo-Programowej Wojewódzkiej Biblioteki im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, a także prezesa (od 1979 r.) Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki. Jest znanym bibliofilem, któremu nadano Order Białego Kruka ze Słonecznikiem za wybitne osiągnięcia na

rzecz pięknej książki. Kapituła tego Orderu powierzyła Mu także godność Wielkiego Mistrza.

Nadanie tytułu „Honorowego Prezesa Zarządu PKZP” Janowi Gurbie to także splendor dla Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przy UMCS.

Zachęcamy wszystkich pracowników Uniwersytetu, którzy do tej pory nie korzystali z dobrodziejstwa PKZP, aby się z ofertą PKZP zapoznali. Wszystkie informacje dotyczące PKZP mogą Państwo uzyskać, wchodząc na stronę internetową UMCS na: Pracownik, sprawy socjalne, PKZP. Serdecznie zapraszamy.

Zarząd PKZP

Profesor Stanisława Hoczyk odeszła...

30 września odprowadziliśmy na miejsce wiecznego spoczynku na cmentarzu komunalnym w Lublinie dr hab., prof. UMCS Stanisławę Hoczyk, emerytowaną pracowniczkę naukowo-dydaktyczną Instytutu Archeologii. Odeszła od nas osoba o wielkiej życzliwości, pogodzie ducha, w pełnym tego słowa znaczeniu zakochana w archeologii.

Prof. Hoczyk urodziła się 17 kwietnia 1936 r. w Szczepieszynie. Ukończyła w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej najpierw historię (1961), a później również archeologię (1963). Od roku 1963 zatrudniona była w różnych strukturach poprzedzających wyłonienie się dzisiejszego Instytutu Archeologii UMCS. Doktoryzowała się w r. 1971 na podstawie pracy *Formowanie się wczesnośredniowiecznego ośrodka miejskiego w Lublinie*, a habilitowała w r. 2001, przedkładając monografię *Małopolska północno-wschodnia. Struktury osadnicze* (Lublin 1999). Specjalizowała się w archeologii osadnictwa wczesnośredniowiecznego w północno-wschodniej Małopolsce. Prowadziła wykopaliska w: Lublinie (Czwartek, Stare Miasto, Zamek, Kirkut), w Kotlinie Chodelskiej (Chodlik i Żmijowiska), Szczepieszynie i Kraśniku. Jako pierwsza na Lubelszczyźnie badała problematykę osadnictwa plemiennego; dokonała pierwszej rekonstrukcji układu przestrzennego przedlokacyjnego Lublina i jego ważniejszych połączeń

komunikacyjnych w tej epoce; była też pionierką badań historii najdawniejszych wodociągów lubelskich. Odznaczona była Złotym Krzyżem Zasługi i medalem „Za Zasługi dla Miasta Szczepieszyna”. Opublikowała ważne opracowania dotyczące: chronologii ceramiki wczesnośredniowiecznej (VI–IX w.) z Lublina („*Slavia Antiqua*” 1979, t. XXV, s. 189–223); typologii grodzisk wczesnośredniowiecznych między Wisłą a Bugiem (VI–X w.) (w: G. Labud i S. Tabaczyński (red.), *Studia nad etnogenezą i kulturą Europy wczesnośredniowiecznej*, t. II, Warszawa 1988, s. 261–264); o tzw. przeprawie zawichojskiej w świetle badań nad osadnictwem plemiennym w Małopolsce („*Archeologia Polski Środkowowschodniej*”, t. I: 1996, s. 169–173); wodociągach lubelskich w XV–XVII w. („*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*” 1997, nr 2, s. 161–177); uwarunkowaniach osadniczych powstania głównych miast Małopolski (w: H. Kóčka-Krenz, W. Łosiński (red.), *Kraje słowiańskie w wiekach średnich. Profanum i sacrum*, Poznań 1998, s. 332–340); oraz tekst *Centrum i zaplecze w świetle badań nad terytorium wspólnoty sąsiedzkiej w Małopolsce wschodniej w VIII–X wieku* (w: S. Moździoch (red.), *Centrum i zaplecze we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej. Spotkania Bytomskie III*, Wrocław 1999, s. 121–133). Podsumowała też stan badań nad plemienną strukturą społeczno-terytorialną w Małopolsce północno-wschodniej (w: M. Kobusiewicz, S. Kurnatowski (red.), *Archeologia i prehistoria polska w ostatnim półwieczu*, Poznań 2000, s. 446–456). Teksty zatytułowane *Małopolska północno-wschodnia około roku 1000* (w: M. Młynarska-Kaletyn, E. Małachowicz (red.), *Śląsk około roku 1000*,

← Prof. Stanisława Hoczyk w trakcie wykopalisk

W pamięci absolwentów archeologii UMCS pozostanie przede wszystkim jako niezmiernie zorganizowana wypraw archeologicznych do Macedonii i Bułgarii; oraz jako piewczyni „historycznej wielkości i ważności” rodzinnego Szczepieszyna. Próbowała tam zaszczyć trwałą przychylności dla archeologii, podejmując trudne i żmudne próby poszukiwania tzw. „starego grodu szczepieszynskiego” i rozwiązania tajemnicy początków dziejów najstarszej świątyni w tym mieście.

Nosiła charakterystyczny kapelusik, trzymała się w cieniu dziejów wielkiej archeologii, stroniła od biesiad i zgromadzeń; a w studenckiej anegdocie przejawiała się też jako „Pani porzeczką”. Swoje wykopaliska w Szczepieszynie organizowała bowiem zawsze starannie w okresie zbiorów tej jagody, by po dniu wykopaliskowej mordęgi cieszyć się jeszcze zbieranymi plonami.

Była drugą osobą (po doc. Janie Gurbie), którą poznałem w moim pierwszym miejscu pracy w 1977 r. Ledwo zamknąłem drzwi w przydzielonym mi pokoju, usłyszałem delikatne pukanie, po czym dynamicznie wkroczyła Stasia (tak miałem później zaszczyć się do Niej zwracać) ze słowami: „No to tutaj jest ciastko, a potem wszystko się ułoży; DOBRZE się ułoży” i uniosła w charakterystyczny dla nie sposób wskazujący palec. I się ułożyło! Kiedy nadeszło zaświadczenie o Jej habilitacji przyszła do mnie, wręczyła złożoną kratkę ze słowami: „Weź przeczytaj, proszę, na głos, bo to może być NIE o mnie”. Popłakała się jak mała dziewczynka i właściwie do siebie już powiedziała: „A widzisz, dziewczyna ze Szczepieszyna dała radę”.

Jej azyłem była działka w wąwozie na Błoniach, gdzie spędzała wolne chwile, pracowicie uprawiając kwiatki i warzywa, wymieniając nowości na temat życia miasta z przyjaciółką Basią Przech (dawną sekretarką w Zakładzie Archeologii). Po przejściu na emeryturę regularnie „sprawozdawała” mi telefonicznie, czym się aktualnie zajmuje w archeologii i dzieliła się marzeniami o wielkich badaniach na Czwartku i w innych miejscach Lublina. Co ciekawe, nosiła w sobie tylko dobre wspomnienia.

Stasia już nie zadzwoni...

Andrzej Kokowski

Wrocław 2000, s. 227-245) oraz *Połączenia komunikacyjne Lublina we wcześniejszym średniowieczu* (w: C. Buśko, J. Klápště, L. Leciejewicz, S. Moździoch (red.), *Civitas et villa. Miasto i wieś w średniowiecznej Europie Środkowej*, Wrocław 2002, s. 407-417) wskazywały na jej zainteresowania kontekstem dziejów wczesnośredniowiecznej Lubelszczyzny. Natomiast detaliczne studia poświęciła konstrukcjom skrzyniowym wałów II i III na grodzisku w Chodliku (w: M. Dulnicz (red.), *Słowianie i ich sąsiedzi we wczesnym średniowieczu*, Lublin-Warszawa 2003, s. 231-238); oraz badaniom archeologicznym w kościele p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kraśniku („*Archaeologica Historica Polona*” 2003, t. 13, s. 257-266). Ukoronowaniem kariery zawodowej była książka *Kotlina Chodelska we wcześniejszym średniowieczu: studium archeologiczno-osadnicze* (Lublin 2004). Do dzisiaj jedyny i niezastąpiony katalog stanowisk archeologicznych tego regionu.

Kazimierz Maliszewski (1923–2019)

Źródło: zbory.achiwum.umcs

↑ Śp. Kazimierz Maliszewski

25 października 2019 r. pożegnaliśmy śp. Kazimierza Maliszewskiego, wieloletniego pracownika administracji uniwersyteckiej, oddanego uczelni współpracownika kilku rektorów i aktywnego członka Towarzystwa Przyjaciół UMCS.

Urodził się 14 lutego 1923 r. we wsi Jurzec Szlachecki w rodzinie chłopskiej Romana i Bolesławy Maliszewskich. Po ukończeniu w 1937 r. siedmioklasowej szkoły powszechnej w Jedwabnem kontynuował naukę w Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Łomży. Edukację przerwał wybuch wojny i związane z tym wydarzenia. W 1942 r. został aresztowany i osadzony, wraz z bratem Piotrem, w obozie pracy przymusowej w Łomży, a następnie w Królewcu. Zagrożony wywózką brat Stanisław zdążył się ukryć, ale w jego miejsce została wywieziona do pracy przymusowej w Niemczech siostra Regina. Młodszy brat Hieronim i siostra Teresa pozostawali przy rodzicach, ale wskutek działań wojennych w 1945 r. zginęła matka, a gospodarstwo zostało zniszczone, dlatego rodzina postanowiła opuścić Jurzec. Zamieszkali w Białymstoku, gdzie Kazimierz, po powrocie z Królewca w maju 1945 r., zapisał się do miejscowego Liceum Pedagogicznego, które ukończył w 1948 r. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości został zatrudniony na stanowisku kierownika w Szkole Podstawowej w Czyżach k. Bielska Podlaskiego. Tu poznał młodą nauczycielkę Halinę Kowzan, z którą jeszcze w tym samym roku zawarł związek małżeński.

W sierpniu 1949 r. złożył egzamin wstępny na I rok studiów prawnych w UMCS i przeniósł się wraz z żoną do Lublina. 15 grudnia 1950 r. został zatrudniony w Kancelarii Ogólnej UMCS w charakterze sekretarza. 1 maja 1952 r. rektor Bohdan Dobrzański mianował go Sekretarzem Szkoły, co w ówczesnej strukturze organizacyjnej uczelni oznaczało najważniejsze stanowisko administracyjne, usytuowane w pionie rektora i odpowiadające za całą biurowość uniwersytetu. Dysponował też pełnomocnictwem rektora do zastępowania go w sprawach spornych prowadzonych przez Uniwersytet z różnymi podmiotami.

31 października 1952 r. ukończył studia I^o i złożył dokumenty na Wydział Ekonomii Politycznej Uniwersytetu Warszawskiego, niestety, z powodu braku miejsc nie został przyjęty, dlatego kontynuował studia magisterskie na Wydziale Prawa Uniwersytetu Łódzkiego. W związku z podjęciem studiów w Łodzi 31 października 1953 r. zrezygnował z pracy w UMCS-ie. Po uzyskaniu magisterium w sierpniu 1954 r. otrzymał nakaz pracy do Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie na stanowisko kierownika Referatu V (Skargi i Zażalenia) na okres od 1 sierpnia 1954 do 31 lipca 1956 r., ale faktycznie pracował na tym stanowisku do 31 sierpnia 1957 r. Od 1 września tego roku został zatrudniony ponownie w UMCS-ie na stanowisku Sekretarza Rektora. Było to samodzielne stanowisko pracy, do którego należało prowadzenie spraw tajnych i akt spraw załatwianych osobiście przez rektora oraz ogólny nadzór nad czynnościami sekretariatu rektora. Pełnił też obowiązki sekretarza technicznego reaktywowanego w 1957 r. Towarzystwa Przyjaciół UMCS, AM i WSR.

O jego pracy na powierzonym stanowisku świadczą słowa b. rektora UMCS, prof. Zbigniewa Lorkiewicza, który w 1972 r. napisał:

» Kazimierz Maliszewski dał się poznać jako pracownik wartościowy, koncepcyjny o dużym poczuciu odpowiedzialności za powierzone zadania, wykazujący troskę o sprawy Uczelni. Jeśli doda się do tych cech wzorowego pracownika taktowność, umiejętność i łatwość współzycia w zespole to stanie się bardziej zrozumiała jego przydatność do pracy w Uniwersytecie¹.

W związku ze zmianą struktury organizacyjnej od 1 października 1973 r. objął stanowisko kierownika Działu Organizacyjno-Administracyjnego UMCS i wszedł w skład Zespołu ds. Reorganizacji Struktury Uniwersytetu. W lipcu 1976 r. objął stanowisko Głównego Specjalisty kierującego Działem Organizacyjnym. Zrezygnował z niego w październiku 1978 r. i przeszedł na stanowisko kierownika uniwersyteckiego archiwum. Jednocześnie został włączony w skład doraźnej Komisji do spraw organizacji Muzeum UMCS. Na stanowisku kierownika Archiwum UMCS pracował do chwili przejścia na emeryturę we wrześniu 1988 r. W uznaniu pracy był wielokrotnie otrzymywał nagrody rektorskie; został też odznaczony Srebrnym oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

Nie stronił od pracy społecznej. Przez wiele lat pracował w Towarzystwie Przyjaciół UMCS, a po powstaniu ruchu społecznego, jakim była „Solidarność”, aktywnie włączył się w działalność uczelnianej komórki tego związku, wchodząc w skład Zespołu Organizacyjnego Komisji Zakładowej. Korzystając z jego doświadczenia, Zespół pod kierownictwem prof. Dominika Szynala, w krótkim czasie opracował zasady pracy biurowej, plan pracy Komisji i jej Prezydium, koordynacji pracy zespołów problemowych i współpracy z władzami uczelni, obsługi zebrań związkowych, a także przygotowania informatorów, komunikatów, plakatów, etc. Sam zabezpieczył zbiory ulotek, publikacji, komunikatów i innych materiałów, przekazując je potem Bibliotece Głównej. Po delegalizacji „Solidarności”, wraz z żoną Haliną, włączył się w działalność

podziemną Związku, uczestnicząc w akcjach organizowanych przez komórki uczelniane.

Z małżeństwa z Haliną z Kowzanów doczekał się dwóch synów: Janusza i Lecha, dziś również pracowników UMCS-u. Zmarł 14 października 2019 r. i został pochowany na cmentarzu przy ul. Lipowej. Dołączył do Małżonki, również b. pracownika UMCS-u, którą warto przypomnieć.

Halina z Kowzanów Maliszewska, urodzona 26 listopada 1926 r. w Grodnie, po ukończeniu szkoły powszechnej w Białymstoku, dokąd przenieśli się rodzice, zamierzała kontynuować naukę w gimnazjum. Niestety wybuch wojny pokrzyżował te plany i zamiast do szkoły trafiła do pracy przymusowej w białostockiej fabryce tytoniu. Dopiero po zakończeniu działań wojennych mogła podjąć naukę, początkowo w gimnazjum, a następnie w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Białymstoku. Po jego ukończeniu w 1948 r. podjęła pracę w Szkole Podstawowej w Czyżach, gdzie poznała przyszłego męża zatrudnionego na stanowisku kierownika w tej szkole.

W latach 1950–1951 pracowała w charakterze nauczyciela w lubelskich szkołach podstawowych nr 23 i 15, a od sierpnia 1951 r. została zatrudniona w Bibliotece UMCS w sekcji opracowania tzw. zbiorów zabezpieczonych. Dodatkowo pełniła funkcję kierownika i wychowawczyni w Świetlicy Dziecięcej UMCS. Po upływie roku przeszła na stanowisko laboranta w Katedrze Geografii Fizycznej Wydziału BiNoZ, aby w 1964 r. powrócić do Biblioteki Głównej na stanowisko bibliotekarza. Podjęła też pedagogiczne studia zaoczne uzyskując tytuł magistra pedagogiki w 1974 r.

Bibliotece Głównej poświęciła się bez reszty, uzyskując kolejne stopnie zawodowe aż do stanowiska kustosa w Oddziale Prac Naukowych i Dydaktycznych. Przez lata przygotowywała do druku roczne sprawozdania z działalności uczelni, które do dziś stanowią podstawowe źródło do badań nad dziejami UMCS. Włączyła się też aktywnie w działalność pierwszej „Solidarności”, uczestnicząc w akcjach organizowanych przez Komisję Uczelnianą Związku, także po jego zdelegalizowaniu. Zmarła 4 lipca 1983 r.²

¹ Archiwum UMCS, Akta osobowe, sygn. K 7681

² Archiwum UMCS, Akta osobowe, sygn. K 6373.

Ireneusz Wydrzyński (1955–2018). In Memoriam

Twórczość Ireneusza Wydrzyńskiego wyróżniała się na tle środowiska artystycznego Lublina nietypowym podejściem do rzeźbiarskiego tworzywa. Artysta upodobał sobie szkło. Wypracował własną formułę jego opracowywania, wydobywając unikatowe efekty gry światła wchodzącego w niezwykle interakcje z transparentnym tworzywem i abstrakcyjną, fantazyjną formą z pogranicza geometrycznego porządku i kształtu organicznego. Podążał drogą indywidualną i osobną, a jednocześnie była to droga śmiałych eksperymentów i poszukiwań formalnych wykraczających poza uznane konwencje rzeźbiarskie.

Artysta urodził się w Radomiu w 1955 r. Studia artystyczne rozpoczął w Instytucie Wychowania Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, a następnie kontynuował je w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu na Wydziale Ceramiki i Szkła, gdzie w 1985 r. uzyskał dyplom w zakresie projektowania szkła w pracowni prof. Zbigniewa Horbowego.

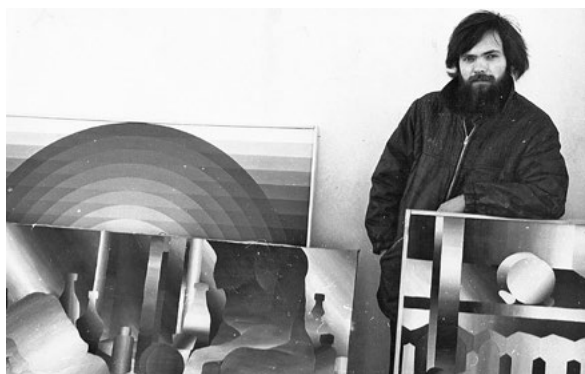
Był cenionym pedagogiem w Instytucie Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego UMCS. Jako dr hab. sztuk

pięknych pełnił funkcję Kierownika Zakładu Rzeźby i Technik Szklarskich, zainicjował również powstanie pracowni Szkła i Ceramiki w macierzystej uczelni.

Prace w tworzywie szklanym rozpoczął w Lubelskich Hutach Szkła, realizując projekty szkielek użytkowych przeznaczonych do produkcji seryjnej. Jednocześnie pracował w gorącej masie szklanej, korzystając z warsztatu hut szkła w Parczewie i Dąbrowie. Jednak najbardziej dał się poznać jako autor prac rzeźbiarskich wykonywanych ze szkła okiennego, szczególnie tworzonych w technice fuzingu (stapiania szkła). Indywidualnie debiutował w Galerii BWA w Lublinie w 1989 r. wystawą *Po prostu szkło*. Wcześniej wystawiał na ekspozycjach zbiorowych, m.in. jako członek lubelskiej formacji artystycznej A.S. Dorobek wystawienniczy artysty objął kilkanaście wystaw indywidualnych oraz kilkadziesiąt zbiorowych w kraju i za granicą.

Prace artysty można było podziwiać latem tego roku w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. Znalazły się wśród nich obiekty z cyklu *Światło – obiekty szklane*, rozmieszczone pośród niezwykle spektakularnych fotogramów, ukazujących w powiększeniu i w detalu urodę efektów świetlnych. Przypomniano także mniej znaną twórczość malarską artysty oraz jego dorobek z zakresu szkła użytkowego. Wystawa została przygotowana w hołdzie artyście, którego w pełni rozwijającą się drogę twórczą przerwał tragiczny wypadek samochodowy w 2018 r.

Ireneusz Wydrzyński był wieloletnim członkiem ZPAP, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej. Był też członkiem Komisji do spraw wznoszenia pomników w Lublinie.

Zdjęcie: Archiwum BP/UMCS

Ireneusz Wydrzyński, przełom lat 70. i 80. XX w. →

Piotr Majewski

Mieczysława Adrianek (1930-2018). In memoriam

„W bibliotekach czujemy się jak w obecności wielkiego kapitału, z którego w ciszy czerpiemy niezliczone zyski.

Johann Wolfgang Goethe

Prawdziwym zamiłowaniem do książek i pracy bibliotecznej naznaczone było życie zawodowe dr Mieczysławy Adrianek, starszego kustosa dyplomowanego, badacza historii książki i bibliotek, wybitnego pracownika Biblioteki Głównej UMCS (1950–1995) o uznanym dorobku naukowym i dydaktycznym, bibliotekarza o dużej wiedzy i niekwestionowanym autorytecie w środowisku akademickim.

Droga kariery zawodowej

Mieczysława Adrianek, z domu Wełna, urodziła się w rodzinie Jana i Bronisławy 7 kwietnia 1930 r. w Borowie należącym do gminy Chodel, woj. lubelskie. W Chodlu ukończyła szkołę podstawową, a dalszą edukację kontynuowała w trybie eksternistycznym w Lublinie. Świadectwo dojrzałości otrzymała w 1950 r. w Liceum Ogólnokształcącym Sióstr Urszulanek. W tym samym roku rozpoczęła studia pierwszego stopnia na Wydziale Prawa UMCS, które odbyła w latach 1950/51–1952/53. Równocześnie od października 1950 r. podjęła pracę w Bibliotece Głównej, ponieważ z powodów rodzinnych i przedwczesnej śmierci ojca w 1947 r. zmuszona była do samodzielnego zarabiania na życie. Z powodzeniem godziła studia i pracę, uzyskując dobre oceny z egzaminów i stała etat od 1 lipca 1951 r. Ówczesny dyrektor Biblioteki Władysław Skoczyła tak argumentował wniosek o stałe jej zatrudnienie: „pracownic-

ka sumienna i pilna oraz posiada duże zamiłowanie do pracy bibliotekarskiej”. Studia prawnicze II stopnia kontynuowała w latach 1955/56–1957/58, egzamin maderski złożyła z wynikiem bardzo dobrym i 17 lipca 1958 r. uzyskała dyplom magistra prawa. Pracę na temat *Praktyka i polityczna doktryna średniowiecznego Kościoła* napisała w Katedrze Teorii Państwa i Prawa, z którą była związana także przez kolejne trzy lata, prowadziła w zastępstwie zajęcia, a przez jeden semestr (luty–wrzesień 1961 r.) pracowała na stanowisku asystenta.

Praca naukowa była powołaniem Mieczysławy Adrianek. Zajmowała się nią z wielkim oddaniem, pracując jednocześnie w Bibliotece. Swoje zainteresowania badawcze rozwijała w zakresie bibliologii, czyli nauki o książce. Uczestniczyła w seminarium doktorskim prof. dr. hab. Karola Głombiowskiego, wybitnego bibliologa i bibliotekoznawcy, twórcy polskiej szkoły bibliologicznej. Dojeżdżała początkowo na Uniwersytet we Wrocławiu, a od 1971 r. na Uniwersytet Gdański. Przewód doktorski otworzyła 19 grudnia 1974 r., a trzy lata później obroniła pracę na temat: *Biblioteki publicznych szkół średnich Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego do roku 1831*. Rada Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Gdańskiego nadała Mieczysławie Adrianek stopień doktora nauk humanistycznych 22 grudnia 1977 r.

Bibliotekarstwo uważała za zawód wymagający ciągłego dokształcania się i pogłębiania wiedzy. Już od 1951 r. wyjeżdżała na szkolenia i praktyki do najlepszych bibliotek uniwersyteckich w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu i Toruniu. Ukończyła kurs dokumentacji w CIINTE (Centrum i Instytut Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej), zaliczając

końcowe egzaminy na oceny celujące i bardzo dobre. W roku 1961 zdała egzamin na bibliotekarza dyplomowanego przed państwową komisją, awansując w rezultacie w Bibliotece na stanowisko w grupie pracowników naukowo-dydaktycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Szkolnictwa Wyższego z 1961 r. W kolejnych latach otrzymała następujące awanse: adiunkt biblioteczny (1.01.1962–31.07.1967), kustosz dyplomowany (1.08.1967–31.12.1971) i starszy kustosz dyplomowany (od 1.01.1972 r. do przejścia na emeryturę).

Dorobek naukowy

Na jej dorobek naukowy składa się ponad 80 publikacji, w tym 60 artykułów naukowych oraz kilkanaście popularno-naukowych, bibliografii i sprawozdań. Publikowała w najlepszych czasopismach bibliologicznych, takich jak: „Roczniki Biblioteczne”, „Studia o Książce”, „Przegląd Biblioteczny”, „Księgarz”, „Folia Bibliologia” i „Biuletyn Biblioteki UMCS”. Zajmowała się historią bibliotek szkolnych w XIX w., rolą księgozbiorów szkolnych w systemie oświaty, książką szkolną w Królestwie Polskim w latach 1843–1863, ingerencją carskiej cenzury w księgozbiory szkolne oraz reformą biblioteczną Komisji Edukacji Narodowej. Prowadzone przez nią badania były interesujące także dla historyków oświaty, a ich wyniki drukowane były w „Przeglądzie Historyczno-Oświatowym”. Prowadziła badania źródłowe nad historią bibliotek szkolnych w Opolu Lubelskim w latach 1810–1831, w Szczebrzeszynie w latach 1810–1852 oraz biblioteką szkolną księży pijarów w Chełmie. Jej intensywne prace nad historią księgozbiorów szkolnych zaowocowały w 1973 r. przygotowaniem w Bibliotece Głównej wystawy z okazji 200 rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej. Wystawie towarzyszył wydany przez nią drukowany katalog za tytułowany *Komisja Edukacji Narodowej 1773-1973*.

Kolejny obszar tematyczny badań Adrianek jest ściśle związany z dziejami lubelskiego drukarstwa, księgarstwa i bibliotekarstwa, a nade wszystko z przywracaniem pamięci o ludziach związanych i zaangażowanych w sprawę książki. Opublikowała artykuły m.in. o Instytucie Bibliopolicznym (1811–1813) jako pierwszej bibliotece publicznej Lublina, o dziejach handlu książką, księgarni Arctów, rodzinie lubelskich księgarzy Kiese-wetterów, tradycjach bibliofilskich lubelskiej inteligencji w pierwszej połowie XIX w. oraz o początkach lubel-

skiej grafiki. Kilka lat poświęciła na gromadzenie źródeł dotyczących recepcji dorobku naukowego Joachima Lelewela w środowisku publicznych szkół średnich Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego pierwszej połowy XIX w. Z referatem na ten temat wystąpiła na międzynarodowej sesji *Joachim Lelewel – księgoznawca, bibliotekarz, bibliograf*, zorganizowanej w marcu 1986 r. przez Uniwersytet Warszawski w 200. rocznicę jego urodzin. Tekst ukazał się w materiałach pokonferencyjnych w 1993 r. Kolejne dwa artykuły z tego obszaru badań dotyczą listów Jana Zakrzewskiego do Lelewela oraz zainteresowań naukowych Józefa Żuchowskiego, ucznia Lelewela i zasłużonego pedagoga w Królestwie Polskim.

Mieczysława Adrianek była członkiem wielu komitetów i kolegów redakcyjnych. Już w latach 50. została zaproszona do komitetu redakcyjnego monumentalnej publikacji *Słownik pracowników książki polskiej* PWN (T. 1, 1972, Suplement 1986). Koordynowała pracę zespołu lubelskiego i sama przygotowała ponad 20 biogramów. Od 1975 r. należała do komitetu redakcyjnego jednego z najważniejszych czasopism bibliologicznych pt. „Studia o Książce” (1970–1993, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu). Brała udział w pracach redakcji wydawnictw ciągłych i serii wydawanych przez Bibliotekę UMCS: „Biuletyn Biblioteki UMCS”, *Wykaz publikacji pracowników UMCS w roku ...*, *Bibliografie osobowe UMCS*, *Sprawozdanie z działalności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej za rok ...*, „Folia Bibliologia”. Opracowała kilkanaście haseł i biogramów do słowników i encyklopedii takich jak: *Encyklopedia wiedzy o książce*, Wrocław 1971, *Polski słownik biograficzny*, T. 28/4 i *Słownik biograficzny miasta Lublina*, T. 2, 1996; T. 3, 2009.

W 1974 r. została powołana na opiekuna i organizatora zaocznych studiów bibliotekoznawczych uruchomionych na Wydziale Humanistycznym UMCS w roku akademickim 1974/75. Prowadziła wykłady i ćwiczenia dla studentów tego kierunku w latach 1974–1981.

Działalność organizacyjna i dydaktyczna

Od początku pracy wykazywała zdolności organizatorskie, czego wyrazem było powierzenie jej od 1 lipca 1959 r. kierowania Oddziałem Bibliotek Zakładowych oraz koordynacji rozwoju sieci bibliotek specjalistycznych. Zajmowała się importem wydawnictw zagranicznych dla Uniwersytetu, pracowała nad centralnym katalogiem czasopism UMCS oraz prowadziła sekretariat

Senackiej Komisji Bibliotecznej. Od maja 1969 r. objęła funkcję kierownika nowo utworzonego Oddziału Prac Naukowych, Organizacyjno-Naukowych i Dydaktycznych (nazywanego w skrócie OPN). Stworzyła koncepcję pracy tego Oddziału, od podstaw zorganizowała jego działalność i prowadziła go przez ponad dwie dekady. Czyniła to na tak wysokim poziomie merytorycznym, że jej osiągnięcia zostały zauważone i docenione we wszystkich uniwersyteckich ośrodkach bibliotekoznawczych w kraju. Co roku odbywało w nim wakacyjne praktyki kilkudziesięciu studentów bibliotekoznawstwa z wielu uniwersytetów – wrocławskiego, warszawskiego, jagiellońskiego, łódzkiego, poznańskiego oraz wyższych szkół pedagogicznych – w Krakowie, Kielcach i Olsztynie. Dyrektorzy instytutów i zakładów wymienionych uczelni doceniali dobrą organizację przygotowanych przez dr Adrianek praktyk, czemu dawali wyraz w licznych listach pochwalnych, adresowanych do władz Biblioteki Głównej. Podkreślali, że program praktyki został nie tylko wyczerpany, lecz także wzbogacony o cenną wiedzę z dziedziny bibliotekoznawstwa.

Zajmowała się dydaktyką biblioteczną w różnych jej aspektach. Kierowała przez wiele lat obowiązkowymi zajęciami przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku studiów. Organizowała kursy szkoleniowe dla pracowników i przewodniczyła pracom Komisji Szkoleniowej. Każdego roku przygotowywała plan prelekcji i wykładów dla bibliotekarzy w ramach praktykowanych do dziś „szkoleniowych poniedziałków”, zapraszając wielu znanych naukowców i specjalistów. Sama wygłosiła wiele referatów w różnych instytucjach na Lubelszczyźnie, popularyzując tematykę książki i biblioteki. Działała w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich (była członkiem Zarządu Głównego SBP w latach 1953–1958), Stowarzyszeniu Księgarzy Polskich i Towarzystwie Miłośników Książki i Eklibrisu.

Jej zasługą było utworzenie Czytelni Bibliologicznej, która od roku 1981 mieściła się w ciekawie zaaranżowanym pomieszczeniu z antresolą (na zapleczu Czytelni Matematyczno-Przyrodniczej). Czytelnia ta prezentowała częściowo w wolnym dostępie starannie dobrany księgozbiór specjalistyczny (ponad 7 tys. wol.), stanowiący warsztat nauki dla studentów kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz bibliotekarzy podnoszących swoje kwalifikacje. Zaletą Czytelni było to, że dawała ona możliwość korzystania nie tyl-

ko ze zbiorów, lecz także z informacji, porad i pomocy w poszukiwaniu bibliografii do przygotowywanych prac badawczych. Nieocenioną bazę informacyjną stanowiły skrzętnie prowadzone kartoteki wykazujące źródła i szczegółową literaturę dotyczącą historii książki w Lublinie, ze szczególnym uwzględnieniem takich zagadnień jak lubelskie księgarstwo, drukarstwo, biblioteki oraz dzieje prasy i czasopiśmiennictwa.

Za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne otrzymała następujące odznaczenia państwowe: Srebrny Krzyż Zasługi (1963), Odznaka Tysiąclecia (1967), Złoty Krzyż Zasługi (1973), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1980) i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1983) oraz liczne wyróżnienia, listy pochwalne i nagrody Rektorów UMCS.

Człowiek i czas

Mieczysława Adrianek należała do powojennego pokolenia, które w edukacji i nauce widziało wielką wartość godną poświęcenia, nadającą ludzkemu życiu piękno i sens. Wyróżniała się wśród nas swym szczególnym zamiłowaniem do książek i bibliotek jako tych niezwykłych instytucji, które chronią materialne dziedzictwo kultury i zachowują pamięć o minionym czasie. Wiedza sta-

nowiła dla niej wyjątkowy kapitał, ten sam, który miał najpewniej na myśli Goethe, pisząc słowa z przywołanego tu motto. Pragnęła z tego kapitału skorzystać jak najlepiej. Nie szczędziła sił, by z oddaniem prowadzić badania, godzić je z etatową pracą biblioteczną i obowiązkami rodzinnymi. Nie liczyła czasu spędzonego w Bibliotece, potrafiła często pracować w niej niemal całym dniami. Prawie codziennie wracała do niej ponownie po godzinie piętnastej, zdarzało się to nawet przed Wigilią, gdy czas pracy był zwyczajowo krótszy i wszyscy pracownicy pośpiesznie wychodzili już do domu. Ona odwrotnie – właśnie wchodziła do Biblioteki, po krótkiej przerwie na stołówkowy obiad, bo akurat przed chwilą przyszła do wypożyczalni międzybibliecznej paczka z zamówionymi w Bibliotece Narodowej mikrofilmami i chciała je jak najszybciej przejrzeć na czytniku. Pasja i zamiłowanie do badań źródłowych były w niej ogromne. Nas młodszych motywowała w swoim stylu, zadając nam stale jedno i to samo pytanie o to, „co teraz piszemy”. Przy okazji dodawała: „Warto pisać, tylko to pozostaje”. I przynajmniej wobec siebie nie myliła się. Pozostawiła po sobie wiele. Jej artykuły są do dziś cytowane, jej nazwisko i tytuły publikacji wykazywane są w Google kilkanaście razy; jej autorstwa biogram Józefa Skłodowskiego (1804-1882), pedagoga, dyrektora gimnazjum w Lublinie, dziadka Patronki UMCS, można przeczytać w *Internetowym Pol-*

skim Słowniku Biograficznym (iPSB) na stronie <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/jozef-sklodowski-1>.

Czuła się mocna związana z miejscem swojej pracy – Biblioteką Główną. Będąc już na emeryturze, przekazała księgozbiór swej siostry, Matyldy Wełny-Klonowieckiej, znanej lubelskiej poetki, pisarki i publicystki, zmarłej w 2000 r. Wcześniej zapoznała nas z jego zawartością. Wspólnie przeglądaliśmy tę cenną kolekcję, zawierającą dzieła z zakresu literatury pięknej, literaturoznawstwa i historii sztuki. Wtedy mogliśmy też raz jeszcze zobaczyć i odczuć, czym dla Pani Mieczysławy są książki. Uważnie i niemal nabożnie brała każdą z nich do ręki, otwierała, czytała tytuły i nazwiska autorów, i choć znała je dobrze, na nowo, widać było, wzbudzały w niej ciekawość i chęć ponownego przeczytania.

Mieczysława Adrianek zmarła w dniu 6 kwietnia 2018 r. Nabożeństwo żałobne i ceremonia pogrzebowa odbyły się 9 kwietnia na Cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie, gdzie żegnały ją syn Paweł, córka Katarzyna, rodzina, znajomi oraz pracownicy Biblioteki UMCS. Wzruszające i pełne uznania słowa pożegnania wygłosił emerytowany kustosz Henryk Grocholski.

Krystyna Hudzik, Biblioteka Główna

Autorka dziękuje Archiwum UMCS za udostępnienie materiałów.

Pani Maria Wilczyńska w pamięci bibliotekarzy byłej Filii UMCS w Rzeszowie

W historię Biblioteki byłej Filii UMCS w Rzeszowie wpisała się Pani Maria Wilczyńska u progu lat 90. ubiegłego wieku, gdy organizowano tam czytelnię zbiorów specjalnych. Wraz z ówczesnymi dyrektorami Biblioteki Głównej UMCS i p. Krystyną Bilską przez lata współtworzyła zespół wprawdzie

statutowych zwierzchników filialnych rzeszowskich bibliotekarzy, ale praktycznie zespół życzliwych, wręcz przyjacielskich doradców, na których wizyty, merytoryczne wsparcie oczekiwało się z nadzieją, ciekawością nowego, a także z satysfakcją.

Pani Maria Wilczyńska początkowo przyjmowała bibliotekarzy z Rzeszowa u siebie w Bibliotece Głównej, z nieskrywaną życzliwością służąc swoją wiedzą i dzieląc się doświadczeniem. Później czyniła to w czasie wielu odwiedzin w Rzeszowie, wspierając zawsze koncepcję tworzenia czytelnii tego typu zbiorów w młodym środowisku uczelnianym.

Otwarta na kontakty i propozycje, rzeczowa, praktycznie określała zasady kompletowania, konserwacji i udostępniania zbiorów specjalnych. Zawsze jednak uwzględniała lokalne potrzeby i oczekiwania użytkowników, wspierała wynikające z nich inicjatywy, inspirowała nowe przedsięwzięcia, ale niczego nie modelowała według wzorów przez siebie wypracowanych. Szanowała autonomię środowiska, doceniała osiągnięcia, jeśli uznawała za wskazane-otwierała drzwi decydentów.

Cieszyły Ją sukcesy Biblioteki Filii UMCS w Rzeszowie, a pozasłużbowo potrafiła okazywać wdzięczność i czyniła to prawie do ostatnich miesięcy życia.

Taką Ją znali i zachowują w serdecznych wspomnieniach bibliotekarze rzeszowskiej Filii UMCS.

*Irena Stanisław
emerytowany pracownik w/w Biblioteki*

Naukowcy siłą UMCS-u

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest jednym z największych ośrodków naukowych w Polsce, który może pochwalić się licznymi osiągnięciami na polu komercjalizacji wyników badań i wdrażania ich na rynek.

Uczelnia współpracuje z otoczeniem społeczno-biznesowym, chętnie i efektywnie podejmuje kooperację z przedsiębiorcami zarówno w zakresie badawczych prac zleconych, projektów w konsorcjach naukowo-przemysłowych, jak również w kontekście komercjalizacji własności intelektualnej. Rośnie także aktywność pracowników naukowych w aplikacjach o granty i projekty badawcze. Naukowcy z największego lubelskiego uniwersytetu w roku akademickim 2018/2019 realizowali 132 projekty badawcze krajowe o wartości 49 mln zł. W tym samym roku prowadzone były 23 badawcze projekty międzynarodowe na kwotę 7,7 mln zł. Osiągnięcia naukowo-badawcze pracowników UMCS-u odbijają się szerokim echem nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Jednym z wiodących przykładów zaawansowanych prac badawczych prowadzonych na uczelni jest rozwój technologii fotonicznych i światłowodowych. To właśnie Lubelszczyznę uważa się za kolebkę światłowodów, a zespół badawczy Pracowni Technologii Światłowodów UMCS za twórców polskiej wersji tej technologii. Prace w tym zakresie prowadzone są obecnie przez zespół dr. Pawła Mergo z Wydziału Chemii UMCS – jednego z bardziej aktywnych pracowników naukowych uczelni, osiągnącego wybitne sukcesy na arenie międzynarodowej.

O wysokim poziomie badań realizowanych w Pracowni UMCS świadczą zarówno liczne przypadki praktycznego wdrażania tutejszych opracowań i produktów, jak również ciągła obecność w projektach finansowanych z funduszy UE. Obecnie zespół dr. Mergo realizuje kilka projektów badawczo-rozwojowych we współpracy z przedsiębiorcami, a rezultaty tych kooperacji zostaną

Fot. Barbara Profil

 Dr Paweł Mergo

Fot. Bartosz Proń

← Dr Magdalena Mizerska-Kowalska, prof. Anna Matuszewska, prof. Magdalena Jaszek, dr Dawid Stefaniuk

wykorzystane w praktyce. Do ważniejszych osiągnięć lubelskich naukowców należą stworzone technologie światłowodów do przesyłania informacji wrażliwych – światłowodów odporny na podsłuch, technologie specjalnych światłowodów do laserów światłowodowych dużej mocy czy technologie światłowodów kilkumodowych do wykorzystania w nowoczesnej telekomunikacji oraz do monitorowania konstrukcji kompozytowych.

Warto wspomnieć także o efektach ogromnego zaangażowania naukowców z Instytutu Fizyki UMCS, które przełożyło się na pozycję Uniwersytetu w rankingu prestiżowego magazynu Nature Polska (Nature Index 2016 Rising Stars). Uczelnia znalazła się w nim wśród dwudziestu pięciu najlepszych instytucji naukowych Europy Południowej i Wschodniej oraz została określona jako pierwsza wśród „wschodzących gwiazd nauki”. Na tak wysoką pozycję w rankingu miały wpływ publikacje przygotowane przez pracowników Instytutu Fizyki.

Osiągnięć fizyków UMCS jest o wiele więcej. Zespół prof. Wiesława Gruszeckiego pobił światowy rekord rozdzielczości w mikroskopii podczerwieni oraz odkrył nową metodę obrazowania molekularnego opartą na efekcie foto-termicznym. Wyniki zostały ogłoszone w renomowanych czasopismach naukowych „Nanoscale” i „Analytical Chemistry”. Z kolei grupa naukowców pod przewodnictwem prof. Krzysztofa Murawskiego z Katedry Fizyki Teoretycznej, we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, odkryła sposób na rozwiązanie problemu ogrzewania korony słonecznej. O niebagatelnym znaczeniu badań świadczy fakt, że artykuł dotyczący odkrycia pseudo-szoków, czyli tzw. „nieudanych fal uderzeniowych” w atmosferze Słoń-

ca został opublikowany na stronie NASA. Wyniki pracy oryginalnie ukazały się zaś w październiku 2018 r. w prestiżowym czasopiśmie „Nature Astronomy”.

Kolejnym przykładem wskazującym na silną pozycję Uniwersytetu w zakresie działalności naukowo-badawczej są prace zespołu naukowców z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS (dr Magdalena Mizerska-Kowalska, prof. Anna Matuszewska, prof. Magdalena Jaszek, dr Dawid Stefaniuk) nad nowatorskim zastosowaniem enzymu lakazy z grzyba *Cerrena unicolor* w leczeniu raka szyjki macicy. Doniesienia naukowe wskazują na możliwość zastosowania tego enzymu jako związku o działaniu przeciwnowotworowym i przeciwwirusowym. Konieczne jest przeprowadzenie kolejnych eksperymentów, jednak wynalazek naukowców z UMCS-u napawa optymizmem i z pewnością rokuje na przyszłość. Podobnie można podsumować efekty dotychczasowych prac, które prowadzi prof. Marta Fiołka z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS wraz z naukowcami z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Zespół opracował preparat z płynu celomatycznego dżdżownicy, który w badaniach laboratoryjnych niszczy komórki raka płuca.

Lubelscy naukowcy ciągle pracują nad nowymi patentami oraz rozwiązaniami, które miałyby praktyczne zastosowanie w przedsiębiorstwach. Uczelnia może pochwalić się już licznymi sukcesami na obu polach. Przykładem efektywnej komercjalizacji jest chociażby preparat roślinny stosowany w leczeniu nosemozy, niezwykle częstej choroby dotykającej pszczoły. Lek został opracowany przez zespół naukowców z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS pod wodzą dr hab. Anety Ptaszyńskiej, prof. UMCS oraz naukowców z Uniwersytetu

↑ Prof. Aneta Ptaszyńska, mgr Magdalena Kunat

↑ Prof. Wiesław Gruszecki

Jagiellońskiego i Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Preparat pod nazwą „Apistym” zadebiutował na rynku we wrześniu 2018 r., we współpracy z puławską firmą Biowet. Prof. Ptaszyńska otrzymała także za swoje badania liczne wyróżnienia na krajowych oraz międzynarodowych targach wynalazczości i kreatywności, co świadczy o renomie oraz innowacyjności jej odkryć.

Do osiągnięć naukowców UMCS, które zostały z powodzeniem skomercjalizowane, można też zaliczyć program komputerowy pomagający w opanowywaniu umiejętności ortograficznych i poprawnej pisowni przez uczniów z trudnościami w nauce, a także dla osób bez zaburzeń, które chcą poprawić swoje zdolności ortograficzne. Pomyślną twórcą programu jest dr hab. Aneta Borkowska, prof. UMCS z Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Dobrym przykładem powiązania biznesu z nauką jest także spółka BioInnova, łącząca te „dwa światy”. Opracowana przez zespół prof. Janusza Szczodraka z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS innowacyjna technologia produkcji preparatów enzymatycznych (głównie bakteryjnych i grzybowych mutanów) może być wykorzystywana jako środek przeciwpółnocny w preparatach do higieny jamy ustnej i produktach żywnościowych. Zaangażowanie obu stron pozwoliło na efektywne podjęcie działań w zakresie komercjalizacji wynalazku mutanazy i współpracy z firmami branży biotechnologicznej oraz spożywczej.

Lista osiągnięć pracowników lubelskiej uczelni jest długa. Zespół naukowców pod kierownictwem dr. hab. Jerzego Wielbo, prof. UMCS, posiada twarde dane naukowe potwierdzające skuteczność bionawozu w stymulacji

kiełkowania i wzrostu roślin motylkowatych. Potwierdza to uzyskany patent, a także przyznanie statuetki Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz srebrny medal za opracowanie i opatentowanie tego innowacyjnego wynalazku.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się także odkrycie naukowców pod kierunkiem prof. Barbary Gawdzik z Katedry Chemii Polimerów UMCS, którzy opracowali nowatorską metodę modyfikacji asfaltów. Ostatnio głośno było również o innowacyjnym projekcie badawczo-rozwojowym pracowników Instytutu Informatyki UMCS i firmy Billennium. Lubelscy naukowcy włączyli się w pracę nad budową systemu do wczesnej diagnostyki nowotworów mózgu.

Miarą naukowego sukcesu przedstawiciele każdej uczelni wyższej są nie tylko prestiżowe nagrody i wyróżnienia, ale przede wszystkim praktyczne wykorzystanie ich badań. Powyższe przykłady pokazują, że z efektami pracy naukowców z UMCS-u możemy stykać się w życiu codziennym, najczęściej nie zdając sobie z tego sprawy. Warto zatem docenić ich osiągnięcia i rzucić nieco więcej światła na badania, które często mają przełomowy charakter w swoich dziedzinach. W przypadku tak wszechstronnej uczelni, jaką bez wątpienia jest UMCS, wszystkie osiągnięcia naukowe i badawcze są tematem na znacznie dłuższy artykuł. Powyżej wskazano więc tylko niektóre z nich, ukazujące, jak potężną siłą jest kadra naukowa zasilająca największy lubelski uniwersytet.

Artykuł został pierwotnie opublikowany w „Dzienniku Wschodnim” 18.10.2019 r. w ramach cyklu z okazji 75-lecia UMCS-u

Śladami Marii Curie-Skłodowskiej

Spojrzenie chemika – badania na Wydziale Chemii UMCS jako kontynuacja działalności patronki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wszyscy wiemy, że nasza wielka rodzaczka Maria Curie-Skłodowska wspólnie ze swoim mężem Piotrem oraz znanym francuskim badaczem Henrykiem Becquerellem odkryła zjawisko promieniotwórczości i zbadała właściwości tego nieznanego promieniowania.

Prowadząc dalsze prace, Maria odkryła nowe pierwiastki, które wysyłały promieniowanie dużo bardziej intensywnie niż uran – odkryty jako pierwszy tego rodzaju pierwiastek. Okazało się, że pomimo dużej intensywności promieniowania stężenia tych radioaktywnych pierwiastków, radu i polonu, są bardzo małe. Dopiero cztery lata intensywnych prac analitycznych nad wydzieleniem radu z materiału pozostałego po wydobyciu cennego uranu doprowadziło do uzyskania przez Marię i Piotra Curie niewielkiej ilości chloru radowego. Tak niewielka zawartość poszukiwanego składnika wymagała bardzo dobrej znajomości metod rozdzielania stosowanych w chemii analitycznej. Maria sama musiała opracować odpowiedni sposób prowadzenia analiz, użycia odpowiednich odczynników i w odpowiedniej kolejności, sposobu rozdzielania osadów itp. (bowiem mąż jako fizyk zajmował się przede wszystkim

metodami pomiaru promieniowania). Metody te stosowane są z powodzeniem do dziś w klasycznej chemii analitycznej, a szczególnie przydatne są do wydzielenia śladowych ilości pierwiastków obecnych w środowisku: metali ciężkich czy pierwiastków promieniotwórczych, tzw. sztucznych, czyli wytworzonych przez człowieka w wyniku testowania i użycia broni jądrowej.

Ponad 45 lat temu na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS utworzono Zakład Radiochemii i Zastosowań Radioizotopów (potem przemianowany na Zakład Radiochemii i Chemii Koloidów), którego kierownikiem przez wiele lat był prof. dr hab. Jerzy Szczypa. Badania prowadzone w Zakładzie obejmowały przede wszystkim wykorzystywanie radioizotopów do różnego rodzaju badań. Dzięki promieniowaniu wysyłanemu przez te pierwiastki można było badać przebieg różnych reakcji chemicznych, sorpcję związków chemicznych na powierzchni innych substancji itp. Prace tego typu były prowadzone bardzo intensywnie, a tzw. znaczniki radioizotopowe wykorzystywano również do poznawania zjawisk zachodzących w procesach technologicznych, takich jak tzw. wzbogacanie flotacyjne minerałów siarczkowych, zawierających użyteczne pierwiastki – cynk i ołów. Badania te były pomocne w modyfikacjach technologii produkcji przemysłowej.

Przełomową datą był rok 1986, w którym to nastąpiła katastrofa czarnobylska. Wtedy mogliśmy się przekonać, jak ważne jest czyste środowisko, a nawet stosunkowo niewielkie skażenia promieniotwórcze mogą wywołać panikę. Od tego czasu zaczęliśmy prowadzić badania dotyczące stanu środowiska, określając stężenia różnych radioizotopów w jego elementach (glebie, roślinach, organizmach zwierząt), szczególnie tych tzw. sztucznych. Badania te,

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Spojrzenie fizyka – badania prowadzone w Instytucie Fizyki UMCS, możliwe dzięki odkryciu zjawiska promieniotwórczości. Odkrycie przez Marię Curie-Skłodowską i jej współpracowników rozpadu promieniotwórczego oraz emisji promieniowania jonizującego rozpoczęło nowy etap w rozwoju fizyki jądrowej.

Problematyka ta jest nadal aktualna i intensywnie rozwijana na całym świecie. Badania te oraz możliwość ich zastosowań w praktyce kontynuowane są również w Uniwersytecie noszącym jej imię. Podczas rozpadu promieniotwórczego jąder atomowych

zwłaszcza obejmujące radioizotopy wysyłające promieniowanie alfa, były rozwijane przez prof. Andrzeja Komosę, który zapoznał się z nimi przebywając na 1,5-letnim stażu w centrum reaktorowym w Lublanie na Słowenii. Prowadząc takie badania, musieliśmy sięgnąć do metod analitycznych opracowanych przez Marię Curie-Skłodowską w celu wydzielenia radu. Analiza innego niż rad pierwiastka wymaga stosowania nieco innych odczynników czy innej kolejności etapów analizy, ale wciąż opiera się na takich elementarnych etapach jak wytrącanie nierozpuszczalnych osadów, rozdzielanie faz czy ekstrakcja – czyli przechodzenie pierwiastka z roztworu wodnego do rozpuszczalnika organicznego. W ten sposób, prowadząc badania skażeń środowiska, stajemy się niejako kontynuatorami działań naszej wielkiej poprzedniczki. Oczywiście, zdajemy sobie sprawę z jej doniosłych i przełomowych odkryć, a także wielkich dokonań w zakresie badań radioizotopów. Jednocześnie cieszymy się, że możemy powtarzać te same procedury chemiczne, które opracowywała i stosowała nasza wielka rodaczka. Mam nadzieję, że znaczenie badań radiochemicznych i radioekologicznych (obejmujących występowanie i śledzenie radioizotopów w całym środowisku) będzie w najbliższym czasie wzrastało ze względu na planowaną budowę elektrowni jądrowej w Polsce.

*dr hab. Andrzej Komosa, prof. UMCS
Wydział Chemii UMCS*

powstają nowe izotopy promieniotwórcze. Opis jąder atomowych zawiera uogólniony model kropłowy LSD opracowany przez prof. Krzysztofa Pomorskiego i jego współpracowników z Instytutu Fizyki UMCS oraz polskiego fizyka prof. Jerzego Dudka, który pracował we Francji na Uniwersytecie w Strasburgu. Model LSD (Lublin Strasburg Drop Model) używany jest przez specjalistów na całym świecie. Jest to poniekąd symboliczna kontynuacja badań polsko-francuskich rozpoczętych przez Marię Curie-Skłodowską, Piotra Curie i Henryka Becquerela. Prace teoretyczne wskazujące na możliwość syntezy nowych pierwiastków nieistniejących w przyrodzie prowadzą profesorowie Andrzej Baran i Michał Warda we współpracy z fizykami ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych (ZIBJ) w Dubnej.

W ośrodku tym niedawno otrzymano po raz pierwszy dwa z czterech ostatnio odkrytych nowych pierwiastków.

Rozwój teoretycznej fizyki jądrowej byłby niemożliwy bez zaawansowanych metod matematycznych i algorytmów numerycznych. Duże znaczenie mają prace prowadzone na UMCS-ie przez prof. Andrzeja Góździa i jego współpracowników. Ich algorytmy zostały zainstalowane w centrum obliczeniowym ZIBJ i istotnie przyspieszają prace obliczeniowe. Katedra Fizyki Teoretycznej UMCS jest najsilniejszym ośrodkiem w Polsce i liczącym się na świecie w zakresie teorii jądra atomowego. Organizowanie przez nią coroczne konferencje w Kazimierzu Dolnym są ulubionym miejscem spotkań i wymiany myśli specjalistów oraz uznanych autorytetów również w zakresie eksperymentalnej fizyki jądrowej.

W Instytucie Fizyki UMCS prowadzone są intensywne badania nowych materiałów za pomocą promieniowania emitowanego przy rozpadzie izotopów promieniotwórczych. Wykorzystywane jest promieniowanie beta plus (antyelektrony-pozytony), czyli cząstki antimaterii, których proces anihilacji z elektronami badanego materiału daje informację o właściwościach tego materiału. Problematykę tą przed laty zainicjował w naszym ośrodku prof. Tomasz Goworek. Dziś grupa anihilacji pozytonów Instytutu Fizyki UMCS jest najsilniejszą w Polsce i cenioną na całym świecie. Na organizowane w Lublinie konferencje anihilacji pozytonów przyjeżdżają naukowcy z całego świata. Prezentowane są tam najnowsze wyniki badań przed wysłaniem ich do publikacji w czasopiśmie fizycznych.

Badania anihilacyjne w naszym ośrodku koordynuje prof. Bożena Jasińska. Materiały organiczne bada prof. Bożena Zgardzińska, z kolei materiały porowate i metale to specjalność prof. Radosława Zaleskiego. Właściwości nanocząstek żelaza są domeną prof. Zbigniewa Surowca, który oprócz metody anihilacji pozytonów jest znanym specjalistą w zakresie spektroskopii moessbauerowskiej wykorzystującej promieniowanie gamma przy rozpadzie izotopu promieniotwórczego kobaltu. Badania związków ziem rzadkich poddanych wysokiemu ciśnieniu metodą zaburzonych korelacji kierunkowych prowadzone są w ZIBJ Dubna przez międzynarodową grupę, w której uczestniczy dr Marek Wiertel i prof. Mieczysław Budzyński. Metodę tę wraz z pierwszą aparaturą wyeksportowali w 1970 r. z Lublina do Dubnej – dr Jan Wawryszczuk i dr Jan Sarzyński. Po licznych modyfikacjach i zastosowaniu diamentowych komórek wysokiego ciśnienia metoda ta do chwili obecnej pozwala na pro-

wadzenie badań właściwości materiałów publikowanych w prestiżowych czasopiśmie zachodnich. Po odkryciu zjawiska promieniotwórczości starano się o wykorzystanie go w medycynie. Prof. Jasińska ze współpracownikami pracuje nad badaniami schorzeń onkologicznych metodą anihilacji pozytonów. Ponadto prowadzone są wspólnie z grupą prof. Pawła Moskala z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego prace na budowę nowego typu tomografu komputerowego PET, który będzie wykorzystywał wszystkie możliwości, jakie stwarza anihilacja pozytonów i nowoczesne metody konstrukcji oraz analizy danych stosowanych w fizyce wysokich energii.

*prof. dr hab. Mieczysław Budzyński
Instytut Fizyki UMCS*

Artykuł został pierwotnie opublikowany w „Dzienniku Wschodnim” 11.10.2019 r. w ramach cyklu z okazji obchodów 75-lecia UMCS-u

Why is Poland attractive to foreign students?

Higher education as a source of Poland's soft power

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie otrzymał główną nagrodę w konkursie *Promocja słowem*, organizowanym przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Zwycięski artykuł promujący naszą uczelnię pt. *Why is Poland attractive for foreign students? Higher education as a source of Poland's soft power* został przygotowany przez dr Ewelinę Panas, koordynator ds. umiędzynarodowienia kształcenia UMCS. W związku z wygraną artykuł zostanie opublikowany na łamach prestiżowego, międzynarodowego portalu zajmującego się tematyką edukacji wyższej i nauki – „Times Higher Education”. Poniżej prezentujemy streszczenie artykułu.

The dynamically growing number of foreign students in Poland is a noticeable trend which has a major impact on the development of Polish higher education. Naturally, a question arises what makes Poland a popular destination for studying? The concept

of soft power constructed by professor Joseph Nye is helpful in establishing the conditions for Poland as an attractive destination for foreign students. Soft power is an ability to attract and influence the preferences of others through one's own attractiveness (e.g. values, culture) and through factors other than payment or threat. What is then the soft power of Poland in relation to foreign students.

Questionnaires addressed to foreign students conducted cyclically at Maria Curie-Skłodowska University (UMCS ranked 1st as the most international university in the 2017 ranking conducted by Perspektywy Education Foundation) provide some answers to the question. Answers given by students point to a few most significant resources of the soft power of Poland. Poland appears to be an attractive students' destination due to the following factors:

1. **High level and quality of education** – resulting from European traditions and standards of education as well as highly qualified academic staff. Another significant element is a unique philosophy of education – a specific model of student-university relationship, where the student is an object rather than a subject of education, which allows for a certain degree of flexibility and freedom in the shaping of the education process (the choice of specialisation after 1st semester, optional courses, choice of education modules, Erasmus+ stu-

dents exchanges, studying abroad at a partner university). All these factors contribute to Polish alumni being appreciated employees in Europe and worldwide.

2. **Society friendly towards foreigners** – foreign students perceive local society as being friendly and kind which is another source of soft power of Poland. In the questionnaires students pointed to the fact that despite obvious cultural differences they experienced sympathy and kindness. Modern Poland is relatively homogenous, however multicultural traditions going back to 16th century as well as the increasing number of foreigners who settle in Poland makes foreign visitors feel at home.
3. **Support and care system for foreign students** – a very important ingredient contributing to the attractive image of Poland is the foreign students support system. Mentoring programs and senior student network operating at university help newly arrived students to adapt to living and studying in Poland quickly. In addition students integrate well while newcomers and senior students get acquainted and build friendships.
4. **Student-friendly infrastructure** – according to students it is not only the university infrastructure such as student accommodation, classrooms with multimedia resources and well equipped labs, but also the city infrastructure which matters greatly. At a relatively low cost students have an access to city bicycle network, a car sharing system as well as the city

transport. Another positive feature which students mentioned is the variety of restaurants offering cuisine from all over the world. Enough is to say that American College Magazine published in 2016 a list of Top 10 Student-Friendly Cities in Europe and Lublin was chosen as one of them.

5. **Reasonable cost of leaving and studying** – compared to Western Europe Poland is competitive in terms of cost of living which makes it attractive for foreign investors and students alike. As an example, monthly accommodation fee varies from €70-100 (dormitory), or €120-150 (per room in a shared student's apartment). Monthly food expenses are between €70-90.
6. **Poland is eco!** – Poland has preserved many areas of natural beauty, protected green areas, nature reserves, natural monuments, Mazury Lake District, and forests, which makes it an attractive place to study and settle for good. Poland offers both the sea and the mountains. The Tatra Mountains are at the heart of ecology, with most of its flora and fauna being protected. Beyond any doubt the elements mentioned by students contribute to Poland's attractiveness as a place to study and constitute the source of its soft power, which is confirmed by the growing numbers of students giving priority to the quality of education and the service they receive, and who decide to study in Poland.

dr Ewelina Panas

Koordinator ds. umiędzynarodowienia kształcenia UMCS

Biblioteka szkolna centrum innowacji

6 września 2019 r. w sali obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS odbyła się VI konferencja bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych województwa lubelskiego. Hasło tegorocznej edycji brzmiało *Biblioteka szkolna centrum innowacji*. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. KEN w Lublinie oraz Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

W poprzednich latach w ramach współpracy partnerskiej udało się przygotować trzy edycje tych jesiennych spotkań konferencyjnych, konsolidujących środowisko praktyków i teoretyków działalności informacyjnej i bibliotekarskiej. Odbyły się one pod hasłami: *Kompleksowe wspomaganie oraz inne formy wspierania pracy szkoły/placówki – zaproszenie do współpracy* (2018), „PRZYSTANEK CZYTANIE” – *współpraca bibliotek pedagogicznych z bibliotekami szkolnymi w promocji czytelnictwa dzieci i młodzieży* (2016), *Biblioteki pedagogiczne wspomagają, wspierają...* (2015).

Honorowy patronat nad tegoroczną konferencją objęli: Marszałek Województwa Lubelskiego – Jarosław Stawiarski, Wojewoda Lubelski – dr hab. Przemysław Czarnek, Prezydent Miasta Lublin – dr Krzysztof Żuk, Lubelski Kurator Oświaty – Teresa Misiuk, Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS – prof. dr hab. Robert Litwiński. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowało Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich. Oddział w Lublinie, Radio Lublin, TVP 3 Lublin oraz Portal Lustró Biblioteki.

Celem spotkania było przedstawienie pomysłów na to, jak urozmaicić, usprawnić i uatrakcyjnić pracę i działania podejmowane przez biblioteki szkolne, tak by stały się miejscem innowacyjnym, twórczym, nowatorskim, odpowiadającym na potrzeby współczesnego ucznia, nauczyciela i rodzica. Podczas konferencji próbowano odpowiedzieć na pytanie, jak kształtują się potrzeby informacyjne młodego pokolenia użytkowników bi-

blioteki, i w związku z tym, jakie innowacje należałyby wdrażać w jej codziennej pracy, aby uatrakcyjnić wizerunek i poprawić komunikację z użytkownikiem.

W imieniu organizatorów konferencję otworzyła dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie – Barbara Rzeszutko. Obrady prowadziła Luiza Kawka – kierownik Wydziału Zbiorów Audiowizualnych PBW a zarazem sekretarz konferencji. Właściwe obrady poprzedziło wystąpienie przedstawicieli sponsora – firmy Platon Sp. z o.o., w którym przedstawiono nowoczesne sposoby dystrybucji książek. Firma współpracuje z ponad 400 wydawcami i za pośrednictwem nowoczesnej platformy internetowej, z której korzysta ponad 2 tysiące bibliotek publicznych, szkolnych, pedagogicznych i akademickich, księgarnie, sieci handlowe i EMPIK, dystrybuuje szeroką ofertę książek, gier i artykułów szkolnych.

Wygłoszone wystąpienia posiadały charakter teoretyczny i empiryczny. W referacie *I-Generacja... – nowe pokolenie użytkowników jako wyzwanie dla współczesnej biblioteki szkolnej* dr hab. Anita Has-Tokarz podjęła refleksję nad statusem dzieci i młodzieży we współczesnej kulturze cyfrowej. Zainspirowana publikacjami *IGen* Jean M. Twenge (2019) oraz *Dzieci ekranu* Nicholasa Kardarasa (2018) dokonała charakterystyki nowego pokolenia, dla którego naturalnym środowiskiem życia jest świat technologii mobilnych, postrzeganych przez nie jako „poszerzenie życia i osobowości” (tzw. usieciowienie). Jest to pokolenie, które telefon komórkowy ma zawsze przy sobie, nawet podczas snu. Telefon jest ostatnią rzeczą, jaką nastolatki i młodzi dorośli widzą przed snem, i pierwszą, jaką widzą po przebudzeniu. Przy czym rzadko służy im on do rozmawiania. Przedstawiciele iGen’u są on-line po to, by czatować przez komunikatory internetowe, prowadzić rozmowy wideo, oraz śledzić znajomych i „autoprezentować się” w mediach społecznościowych. Przy czym na popularności zdecydowanie traci wśród tego pokolenia słynny Facebook – historyczne, bo pierwsze ogólnosiwiatowe medium społecznościowe. Według badań cytowanej przez J.M. Twenge firmy zarządzającej Piper Jaffray, jesienią 2016 r. tylko 30% czternastolatków korzystało z Facebooka przynajmniej raz w miesiącu, w porównaniu z 80% korzystających z Instagrama i 79% ze Snapchata. Referentka przedstawiła stosunek nowej generacji do książki drukowanej, która ma dla nich status

„przedmiotu martwego”, gdyż nie da się jej „włączyć”. Co więcej: drukowane książki nie są w stanie utrzymać uwagi pokolenia nauczonego klikać w następny link albo „przewijać” do następnej strony w ciągu kilku sekund. Zaprezentowała przykłady nowych form książki, przygotowanych z myślą o potrzebach i kompetencjach cyfrowych najmłodszego pokolenia użytkowników biblioteki, takich jak m.in.: książki konwergencyjne, hybrydowe, z rozszerzoną rzeczywistością, kodami QR i wykorzystujące technologie inteligentne *smart booki*.

Dr Renata Malesa w referacie *Innowacja, inicjatywa, informacja – rola nowoczesnego marketingu w działalności biblioteki szkolnej* przedstawiła możliwości wykorzystania różnych instrumentów marketingowych w praktyce bibliotecznej. Duża dynamika otoczenia, zmieniające się potrzeby i preferencje społeczeństwa, rozwój prywatnej konkurencji w sferze usług społecznych, ale także krytyka dotychczasowego systemu wartości i ocen oraz pogarszające się kontakty z klientami, fundatorami lub członkami organizacji, stały się przyczyną przyjęcia strategii marketingowych w organizacjach niekomercyjnych. W bibliotekach szkolnych mogą być stosowane elementy marketingu usług, marketingu MIX, partnerskiego/relacyjnego, wewnętrznego, wirtualnego oraz metamarketingu. Szczególnie ta ostatnia koncepcja, opracowana przez Wacława Śmidę jest słabo znana na gruncie bibliotekarskim. Łączy ona najcenniejsze idee znanych już wcześniej orientacji rynkowych, takich jak m.in.: marketing zintegrowany, strategiczny, partnerski, innowacyjny, ale też uwzględnia to, co było w nich pomijane lub też traktowane powierzchownie, czyli społeczno-kulturowy kontekst współczesnego rynku. Opiera się na wielkości kultur, ich wielości w jednym świecie, wielości norm, wartości, potrzeb, sposobów ich zaspokajania itp. Podstawowymi instrumentami działalności marketingowej w świetle tej koncepcji są: innowacja, inicjatywa i informacja, tzw. „3 I”, które jednocześnie stanowią filary rynkowego sukcesu. Całość działań marketingowych biblioteki powinna zmierzać w kierunku: bogatej oferty w zakresie księgozbioru i usług, szerokiego informowania o swojej działalności, świadczenia usług wysokiej jakości, pozyskiwania nowych użytkowników, zmiany wizerunku placówki w środowisku i zyskania jego akceptacji oraz

**VI KONFERENCJA BIBLIOTEKARZY
BIBLIOTEK PEDAGOGICZNYCH I SZKOLNYCH
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

**BIBLIOTEKA
SZKOLNA
CENTRUM
INNOWACJI**

Sala Obrad Rady Wydziału
Humanistycznego Uniwersytetu
Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

26 WRZEŚNIA 2019

Logo: Biblioteka i Centrum Innowacji
Logo: Międzyuczelniane Centrum Współpracy i Rozwoju Lublina
Logo: TVP 3 LUBLIN
Logo: Biblioteka i Centrum Innowacji
Logo: Patronat Honorowy Międzyuczelniane Centrum Współpracy i Rozwoju Lublina
Logo: Prezident Miasta Lublin
Logo: UMCS Lublin
Logo: platon dystrybucja książek
Logo: Emma Miska Lubelski Kwartalnik Literacki
Logo: Lubro Biblioteki

wypracowania uznania ze strony władz szkolnych i samorządowych. Referentka omówiła również przykłady strategii marketingowych wykorzystywanych w działalności bibliotecznej oraz korzyści jakie daje ich stosowanie.

Dr Grażyna Piechota omówiła wykorzystanie narzędzi TIK w pracy biblioteki szkolnej. Technologie informacyjno-komunikacyjne znalazły powszechne zastosowanie w różnych obszarach życia społecznego,

gospodarczego i kulturalnego. Istotnym obszarem ich zastosowań jest także edukacja, w tym przestrzeń biblioteki szkolnej, która stanowi ważny element wspomagania szkoły w realizacji nowoczesnego procesu dydaktycznego. Wpisuje się w to zaprezentowana w wystąpieniu koncepcja biblioteki „zmobilizowanej”, czyli takiej, która: dostosowuje swoją stronę internetową do wygodnego wyświetlania na urządzeniach mobilnych, prowadzi stronę (fanpage) na Facebooku, korzysta z serwisu mikroblogowego Twitter, z aplikacji i usług geolokalizacyjnych, umożliwia czytelnikom zdalne pobieranie e-booków i audiobooków na urządzenia mobilne, informuje ich o serwisach z e-zasobami oraz możliwościach korzystania z nich na urządzeniach mobilnych, uczy posługiwania się urządzeniami i aplikacjami oraz oferuje dostęp do zintegrowanej informacji bibliotecznej z wielu baz danych. Referentka omówiła zasoby bazy EDUKATOR, której celem jest gromadzenie w jednym miejscu materiałów i programów potrzebnych do tworzenia lekcji bogatych w interaktywne i multimedialne elementy oraz wskazanie i opis podstawowych narzędzi Web 2.0. Szczególną uwagę zwróciła na możliwości wykorzystania w pracy biblioteki kreatywnych narzędzi gamifikacji (grywalizacja i gryfikacja).

Pozostałe wystąpienia miały charakter *case study* i prezentowały innowacyjne praktyki stosowane przez biblioteki szkolne z regionu. Piotr Bielak ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Lublinie wygłosił referat *Hakuna matata, kompetycje uczniów i...*, w którym omówił formy pracy biblioteki oparte na rywalizacji i współzawodnictwie (konkursy, gry). Anna Denkiewicz, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Białej Podlaskiej przedstawiła różnorodne działania macierzystej placówki, które mogą być wsparciem dla innowacyjnych działań bibliotek szkolnych. Jolanta Gontarz-Doszla ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Zamościu wygłosiła referat przeglądowy *Biblioteka szkolna kreatywna przestrzeń aktywności ucznia i nauczyciela*. Dorota Gołębiowska z Zespołu Szkół w Siedliszczu zaprezentowała wystąpienie *Biblioteka dobre miejsce dla człowieka – aktywizujące metody pracy z czytelnikiem w bibliotece szkolnej*.

Tematyka konferencji wpisana się w dyskusję dotyczącą kształtowania modelu biblioteki szkolnej jako biblioteki jakości. Szkolne biblioteki jakości to instytucje,

które postawiły sobie za cel ustawiczne doskonalenie wszystkich znajdujących się w nich osób, wdrażanie filozofii jakości opartej o cztery wytyczne - określonych przez J. J. Bonstingla, jako cztery filary szkół, tworzące nowy paradygmat we współczesnej edukacji. Filary te to: zrozumienie relacji między „dostawcami” i „klientami”; stałe zaangażowanie w ciągłe doskonalenie; nastawienie na systemy i procesy; silne i konsekwentne, nastawione na totalną jakość, przywództwo ze strony dyrektora i władz.

Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w praktyce współczesnej biblioteki szkolnej stanowi ważny element tzw. „librarygate”, niosąc ze sobą wysoką widoczność problemów tych placówek: jak nigdy dotąd stały się one przedmiotem dyskusji społeczeństwa, mediów i polityków. Po raz pierwszy dostrzeżono rolę bibliotek szkolnych jako katalizatora cyfryzacji procesów współczesnej oświaty.

W tym roku zainteresowanie konferencją osiągnęło rekordowy wynik, najwyższy ze wszystkich dotychczasowych edycji. W obradach wzięło udział prawie 170 osób – pracowników naukowych, dyrektorów i pracowników szkół i placówek oświatowych z Lublina i Lubelszczyzny, nauczycieli i bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych z regionu. Konferencja stała się okazją do dyskusji o sprawach istotnych dla środowiska bibliotekarskiego, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

Po raz ostatni współorganizatorem konferencji był Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS, który z dniem 1 października 2019 r., wraz z wejściem w życie nowego Statutu Uniwersytetu i zmianami w strukturze organizacyjnej Uczelni, przestał istnieć. Współpracę z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką, siecią bibliotek szkolnych Lublina i Lubelszczyzny, Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich oraz tradycję wspólnych spotkań naukowych będziemy kontynuować pod nowym szyldem – Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej, która z początkiem roku akademickiego 2019/2020 rozpoczęła swoją działalność w strukturze dyscyplinowego Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa.

Anita Has-Tokarz
Renata Malesa

Co i jak poznajemy przez obrazy? Krajobraz jako wartość kulturowa i przyrodnicza

17 i 18 października miała miejsce piąta konferencja z cyklu *Co i jak poznajemy przez obrazy* organizowana przez dr hab. Macieja Todor Kociubę oraz dr Krzysztofa Rojka z Instytutu Filozofii Wydziału Filozofii i Socjologii. Cykl istnieje od 2014 r., a temat przewodni obejmuje badania związane ze zwrotem ikonicznym. Każda kolejna edycja zachęca do refleksji nad innym wycinkiem rzeczywistości. W tym roku badaczy zgromadziła tematyka krajobrazu jako wartości kulturowej i przyrodniczej.

Konferencję inaugurował referat wygłoszony przez dr hab. Adama Bartoszkę reprezentującego UŚ. Profesor podjął się analizy krajobrazu kraju lat dzieciennych jako zespół czynników przyrodniczych i kulturowych, stanowiących o zakorzenieniu jednostki w świecie. Naukowy a jednocześnie prywatny charakter referatu wzbudził niezwykle zainteresowanie uczestników.

Kolejnym prelegentem był dr hab. Sebastian Bernat pracownik Katedry Gospodarki Przestrzennej. Z punktu widzenia geografa krajobraz nie jest jedynie przestrzenią możliwą do zmierzenia, ale także zamieszkaną i doświadczaną przez konkretne społeczności. Następny referat, autorstwa dr Danieli Dzienniak-Puliny z UŚ, goszczącej

na naszej konferencji nie pierwszy raz, dotyczył analizy stron internetowych o tematyce krajobrazu. Autorka zbadała, jakie elementy przestrzeni ukazywane są na stronach o postindustrialnym Śląsku oraz pojawiające się reakcje odbiorców. Pierwszy panel zamknęła prezentacja dr Krzysztofa Rojka o technice programistycznej paralaksy. Autor przeanalizował relacje między ergonomią grafiki komputerowej a symulacją efektu głębi krajobrazu.

Kolejny panel rozpoczęła dr hab. Anna Palusińska z KUL-u, wybitna badaczka ikon. Warto wspomnieć, że było to piąte wystąpienie profesor, która towarzyszy nam od pierwszej konferencji. Referat dotyczył rozważań nad sposobem przedstawiania elementów ikon – statycznych sylwetek ludzkich i dynamicznej przestrzeni okalającej oraz teologicznej wykładni takiego sposobu prezentacji. Tematem wystąpienia dr. hab. Marcina Zdenki z UMK w Toruniu były konteksty etyczne figury widnokręgu – przestrzeni najbliższej i źródła wartości. O niekonwencjonalności wystąpienia oraz postawieniu ciekawych znaków zapytania świadczyło wiele głosów w dyskusji na ten temat. Wysłuchaliśmy także referatu przygotowanego przez dwóch autorów dr Annę Długozimą oraz mgr. inż. Ryszarda Nejmana z SGGW ukazującego badania nad układem przestrzennym dawnych wiejskich cmentarzy wchłoniętych przez rozprzestrzeniające się miasta.

Delegację UMK wzmocnił dr Marcin Leźnicki, autor referatu o koncepcji eco-miast, stanowiący ciekawy głos w ważnej dziś dyskusji wokół troski o środowisko naturalne. Pierwszy dzień konferencji zamknął mgr Adam Cichoń doktorant UW, stały gość cyklu. Impulsem do refleksji dla autora był film *Twarze plaże* Agnès Vardy i JR'a oraz filozofia Gillesa Deleuze'go o kategorii oblicza i krajobrazu. Uroczysta kolacja dała szansę na kontynuowanie dyskusji oraz pojawiły się propozycje tematyki na kolejne spotkania.

Drugi dzień obrad otworzyła profesor Urszula Mazurczak z KUL-u, która podjęła badania nad malarstwem europejskim z XIV i XV w. oraz kategoriami *realne* i *idealne*. Mogliśmy usłyszeć, że badania antropologiczne umożliwiły przeprowadzenie analiz nad emocjonalnymi aspektami malarstwa epok dawnych. Interesująca była również prezentacja dr hab. Magdaleny Szpunar – delegatki UJ o pejzażu dźwiękowym. Opierając się na refleksjach Wolfganga Welscha, sprzeciwiającego się dominacji zmysłu wzroku, prelegentka przybliżyła nam ideę zwrotu audialnego.

Dr hab. Kinga Kiwała z Akademii Muzycznej, stała gość konferencji, wygłosiła referat o motywach akwaticznych w twórczości Eugeniusza Knapika. Autorka przybliżyła nam tematykę obrazowania dźwiękami, ale także zawartej w dźwiękach symboliki. Przedstawiciele SGGW w Warszawie dr Izabela Dymitryszyn, mgr Michał Banaszek, mgr inż. Agata Jojczyk oraz dr inż. Ewa Kosiacka-Bec zaprezentowali wybrane prace oraz ideę wystawy *Krajobraz życia – życie krajobrazu* mającej miejsce w zamku w Tucznie w maju 2019 r. Prawo obejmujące ochronę krajobrazu stało się tematem dla artystów z różnych dziedzin sztuki. Dr Małgorzata Liszewska z UWM zapoznała nas z dorobkiem Cesara Manrique'a – twórcy, ekologa i działacza społecznego. Autorka przybliżyła dzieła tego artysty, walczącego jednocześnie o zachowanie dziedzictwa narodowego Hiszpanii. Doktor Waldemar Dymarczyk reprezentujący UE podzielił się refleksjami na temat zmiany miejsca zamieszkania z przestrzeni miejskiej – na wieś. Analiza zbioru zdjęć przedstawiających przyrodę stała się tematem do rozmowy o tym, co dostrzegane jest przez osobę związaną z miastem.

Dr hab. Maciej Kociuba, oprócz ogromnego wkładu pracy w przygotowanie konferencji, wygłosił referat dotyczący opisów przyrody w *Ad astra* Elizy Orzeszkowej i Tadeusza Garbowskiego. Ciekawa analiza dwóch całkowicie odmiennych narracji pozwoliła dostrzec różnice roli i funkcji w ujmowaniu tego, co przyrodnicze, przez dwóch autorów dzieła. Konferencję zamknął referat mgr Adrian Sajur, doktorantki WFiS ujmujący kreację przestrzeni miejskiej w powieściach Piotra Szwecza jako księgi znaków możliwych do odczytania. Referat zawierał tematykę roli przestrzeni lat dziecińczych, podjęty również w referacie inauguracyjnym, co zamknęło obrady kwestią powracającą niejednokrotnie w dyskusjach.

Konferencja od lat przyciąga badaczy różnych dziedzin naukowych, czego wyrazem jest szeroki zakres tematów prezentowanych także w tym roku. Przerwa między panelami i wyjątkowo dopisująca jak na ten czas w roku pogoda umożliwiły spacer po pięknym Kazimierzu. Nie tylko analiza naukowa, ale również niejednokrotnie podkreślane doświadczanie krajobrazu stały się istotnymi punktami tegorocznego spotkania. Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom konferencji i zapraszamy do śledzenia naszej strony obrazy.umcs.pl, gdzie możemy spodziewać się zapowiedzi kolejnej edycji.

Adriana Maria Sajur

V Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej

W dn.19–21 września 2019 r. odbył się V Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej (PTKS). Tematem przewodnim Kongresu była *Siła mediów: ludzie – organizacje – technologie* („Media Power: People – Organisations – Technologies”). Gospodarzem istotnego dla medioznawców wydarzenia był tym razem Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego (poprzednie edycje organizowane od 2008 r. odbywały się kolejno na uniwersytetach we Wrocławiu, Lublinie, Krakowie i Poznaniu).

WV Kongresie wzięło udział ponad 250 prelegentów z różnych ośrodków badawczych z Polski i ze świata, a także eksperci z branży mediów. Program Kongresu objął blisko 40 paneli tematycznych, w tym 2 sesje plenarne, których zagadnienia ściśle związane były z hasłem przewodnim wydarzenia: *Siła mediów: ludzie-organizacje-technologie*. W czasie Kongresu zorganizowano również 3 sesje w ramach okrągłego stołu oraz wykład otwarty. Częścią Kongresu był Walny Zjazd członków PTKS, a także obrady reprezentantów głównych polskich towarzystw komunikologicznych. Patronatem honorowym wydarzenia objął Prezydent miasta stołecznego Warszawy dr Rafał Trzaskowski, patronatem medialnym – telewizja Polsat News, radio TOK FM oraz dziennik „Rzeczpospolita”. Partnerem Kongresu był Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego.

Obrady Kongresu otworzyli prof. Janusz Adamowski – dziekan Wydziału Dziennikarstwa Informacji i Bibliologii UW oraz prof. Iwona Hofman – prezes Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Uczczono pamięć śp. prof. Walerego Pisarka – pierwszego członka honorowego, współzałożyciela PTKS i wybitnego prasoznawcy, o którym przypominała prof. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz (Akademia Krakowska im. AFM). Członkostwo honorowe PTKS nadano prof. Bogusławie Dobek-Ostro-

Fot. Paweł Brzardziński

wskiej (Uniwersytet Wrocławski) oraz prof. Zbigniewowi Oniszcukowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach).

W trakcie uroczystości otwarcia Kongresu wręczono nagrody w dorocznych konkursach opatrzonych patronatem PTKS. Laureatką 11. edycji konkursu „DOKTORAT ‘18” została dr Maria Wąsicka-Sroczyńska, autorka rozprawy doktorskiej *Parlamentarne partie polityczne wobec nadawców publicznych w III Rzeczypospolitej Polskiej* napisanej pod kierunkiem prof. Tadeusza Walasa (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); w tej edycji Kapituła konkursu przyznała także wyróżnienie dla dr Róży Norström za dysertację *The Coverage of the Russian-Ukrainian Conflict by the Polish Media (2014–2015)*, której promotorką była prof. Bogusława Dobek-Ostrowska (Uniwersytet Wrocławski). Z kolei laureatkami 2. edycji konkursu „Media and Democracy Karol Jakubowicz Award”, zostały dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) za monografię *Strategie komunikowania podmiotów politycznych w Polsce w mediach społecznościowych* (Wyd. UMCS, Lublin 2018) oraz dr hab. Maria Łoszevska-Ołowska (Uniwersytet Warszawski) za monografię *Zakaz publikacji w prasie danych i wizerunku osób publicznych podejrzanych lub oskarżonych o przestępstwo* (Wyd. ASPRA, Warszawa 2018).

Tego dnia odbyła się także pierwsza, z dwóch zaplanowanych podczas Kongresu, sesja plenarna prowadzona

przez prof. Janusza Adamowskiego (UW) zatytułowana *The Rise of Media Power*, w której w roli keynote speakers wystąpili prof. Des Freedman z Uniwersytetu Londyńskiego w prelekcji pt. *The Resistable Rise of Media Power*, a także prof. Karen Donders z Uniwersytetu Brukselskiego Vrije przybliżająca temat: *Public Service Media in Europe: The Mismatch Between Theory, Law and Practice*.

Prezentacje i dyskusje na temat czasopism medialnych były tematem obrad prowadzonych przez prof. Bogusławę Dobek-Ostrowską (redaktor naczelna czasopisma PTKS „Central European Journal of Communication”) w ramach I części okrągłego stołu *Media and Communication Journals in Central and Eastern Europe*. Swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniami podzielili się redaktorzy naczelni oraz członkowie zespołów redakcyjnych czasopism naukowych z Bułgarii, Polski, Rosji i Słowacji. Pierwszy dzień Kongresu zwieńczyła uroczysta kolacja wydana przez Prezydenta miasta stołecznego Warszawy w Sali Marmurowej Pałacu Kultury i Nauki.

Fot. Paweł Brazziński

Drugi dzień Kongresu rozpoczął się od II części sesji w ramach okrągłego stołu tym razem zatytułowanej *Wokół paradygmatu nauk o komunikacji społecznej i mediach*. Obrady poprowadziła prof. Iwona Hofman – prezes PTKS, uczestnikami zaś byli przedstawiciele towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Retorycznego, Polskiego Towarzystwa Badań nad Filmem i Mediami, Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, Polskiego Towarzystwa Informacji Naukowej, Polskiego Towarzystwa Edukacji Medialnej, Polskiego Towarzystwa Prawa Prasowego oraz Polskiego Stowarzyszenia Public Relations.

Sesję plenarną pod hasłem *The Power of Journalism and Media Context* poprowadził prof. Michał Głowacki, w roli keynote speakers głos zabrali prof. Mark Deuze z Uniwersytetu Amsterdamskiego w wystąpieniu

KONSTYTUCJA DLA NAUKI

KONIECZNOŚĆ
UPORZĄDKOWANIA
dyscyplin

STANOWISKO
W SPRAWIE
PUNKTACJI
CZASOPISM

JAKO
SUBDYSCYPLINY

Wokół

PARADYGMATU

NAUKO

KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

i MEDIACH

PRAWO SAMO NIC
NIE REGULUJE
Do tego POTRZEBA

LUDZI

SUBDYSCYPLINA
RETORYKA

CHCEMY SIĘ
rozwijać

ZASTANAWIAMY
SIĘ NAD
tożsamością

WYKRACZA
POZA
BADANIA
JĘZYKA
MEDIÓW

OPIS FUNKCJONUJE
W DOKUMENTACH MINISTERSTWA,
W DYSKUSJACH I W CZASOPISMACH

NOWA
DYSCYPLINA JEST
WIELOPARADYGMATYCZNA

POTRZEBNA
JEST
korekta

DZIEKI
FAKE NEWSOM
WSZYSCY
PRZYPOMNIELI SOBIE
O KRYTYCZNYM MYŚLENIU

edukacja medialna

PUBLIC RELATIONS
JAKO subdyscyplina

FILMOZNAWSTWO

#KongresPTKS

NOTATKA
MAGDA
RYSUJE

ROLA TOWARZYSTWA
NAUKOWYCH

CZY POTRZEBNE JEST SŁOWO „SPOŁECZNY”

WYDARZENIA NAUKOWE

KSIĄZKA IDZIE W PARZE
Z NOWYMI
mediami

Może to
dobrze?
CZAS NA
nowe
SPÓJRZENIE

WARTO TEŻ
PATRZEĆ NA
OBRZĘD

SPOŁECZNE
ODDZIAŁYWANIE KSIĄZKI

PRZEZ LATA ZMIENILI SIĘ
SAME KSIĄŻKI, ALE TEŻ
ZMIENIAJĄ SIĘ **BADANIA**

NARASTAJĄCA
INTERDYSCYPLI-
NARNOŚĆ I
TRANSDYSCYPLI-
NARNOŚĆ

V KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

pt. *Beyond Journalism: Challenging Media Power from Within* oraz prof. Swietłana Bordunova z Petersburskiego Uniwersytetu Państwowego w prelekcji pt. *Zombies, Vegetables, Cosmonauts: The Role of Context in Studying Public Discussions*. W dalszej części Kongresu obrady toczyły się w ramach równoległych anglo- i polskojęzycznych paneli tematycznych.

Po południu odbył się V Walny Zjazd PTKS, poprzedzony zebraniem poszczególnych sekcji badawczych PTKS. W czasie Zjazdu dokonano wyboru władz towarzystwa na V kadencję (2019-2022): prezesa, członków zarządu oraz komisji rewizyjnej, a także redaktora naczelnego „Central European Journal of Communications”. Prezesem PTKS została ponownie wybrana prof. Iwona Hofman (UMCS), nowym redaktorem naczelnym „CEJC” został dr hab. Michał Głowacki (UW). W wyniku głosowania w skład zarządu weszli także: dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak (UMCS), ks. prof. Michał Drożdż (UPJPII), prof. UJ, dr hab. Agnieszka Hess (UJ), dr hab. Katarzyna Kopecka-Piech (UWr), dr hab. Małgorzata Łosiewicz (UG) oraz dr hab. Marek Mazur (UŚ). Do Komisji rewizyjnej wybrani zostali: dr hab. Maria Łoszevska-Ołowska (UW), dr Bartłomiej Łódzki (UWr), dr hab. Szymon Ossowski (UAM),

dr Agnieszka Walecka-Rynduch (UP im. KEN) i dr Mirosława Wielopolska-Szymura (UŚ).

Ostatni dzień Kongresu rozpoczął się wykładem otwartym dr Xianhong Hu – przedstawicielki UNESCO zatytułowanym: *To Assess Internet Policies in Your Country: UNESCO Presentation of Internet Universality ROAM-X Indicators*. Respondentem była dr Bissera Zankova reprezentująca Media 21 Foundation. Następnie odbyły się ostatnie z zaplanowanych sesji w ramach równoległych paneli tematycznych.

Zagadnienia dotyczące współczesnego polskiego pejzażu medialnego były motywu wiodącym refleksji w ramach III sesji okrągłego stołu, którą poprowadził prof. Janusz Adamowski (UW), dyskutantami w debacie byli m.in. przedstawiciele polskich mediów: red. Jerzy Domański (tygodnik „Przegląd”), red. Dariusz Ociepa (televizja Polsat News) oraz red. Rafał Ziemkiewicz (tygodnik „Do Rzeczy”).

Prof. Iwona Hofman – prezes PTKS, dziękując za owocne obrady, zaprosiła uczestników na następny VI Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, który odbędzie się w 2022 r. w Gdańsku. Wydarzenia V Kongresu relacjonowane były m.in. na antenie Polsat News oraz na Facebooku #KongresPTKS.

Małgorzata Adamik-Szysiak

Migracje we współczesnym świecie – konferencja naukowa w Tanzanii

1 października 2019 r. rozpoczęła się dwudniowa II Międzynarodowa Konferencja w MUCE (Mkwawa University College of Education, University of Dar es Salaam) w Irindze. Przybyłych gości przywitała przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Helena Mbeya. Podkreśliła, że konferencja została zorganizowana przez Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych MUCE we współpracy z trzema jednostkami naukowymi z Polski: Instytutem Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutem Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Przedstawicielom trzech wymienionych uczelni podziękowała także Rektor MUCE Esther Dungumaro oraz Prorektor Evaristo Haulle.

Tak szeroko zakrojoną współpracę z uniwersytetami z Polski tanzańska uczelnia zawdzięcza osobie Jerzego Gilarowskiego, który od lat tu wykłada. Jest to już druga konferencja międzynarodowa z udziałem dużej liczby Polaków. W związku z tym swoją obecność zaznaczył również Ambasador RP w Tanzanii Krzysztof Buzalski, który w przemówieniu wskazał na to, że migracje towarzyszą ludzkości od zarania dziejów. Pierwsi ludzie zasiedlili całą Afrykę, a potem także inne kontynenty. Obecnie migracje przynoszą ze sobą zarówno korzyści dla krajów przyjmujących i dla samych emigrantów, jak i zagrożenia. Podkreślił, że Polska zajmuje pierwsze miejsce wśród krajów UE pod względem liczby imigrantów z byłych republik ZSRR (1,5 mln Ukraińców).

Wykład otwierający konferencję wygłosił Arkadiusz Żukowski z UWM. Temat jego wystąpienia dotyczył

migracji z RPA w kontekście globalnym. W 1985 r. liczba emigrantów przekroczyła liczbę imigrantów. Wśród emigrantów z RPA dominują osoby w wieku 20–44 lata. Dwie trzecie z nich to osoby wysoko wykwalifikowane.

Sesję poświęconą migracjom, zmianom klimatu, gospodarce i środowisku otworzyło wystąpienie Konrada Czernichowskiego z UMCS-u, dotyczące teoretycznych aspektów przepływów siły roboczej pomiędzy państwami. Zostały one zestawione z wymianą towarów i kapitału, od której znacznie się różnią. Jak to stwierdził Max Frisch ze Szwajcarii, „prosil o pracę, ale otrzymali ludzi”. Przy wyłączeniu czynników pozaekonomicznych zostały przedstawione na wykresie korzyści zarówno dla krajów przyjmujących i wysyłających migrantów, jak również dla nich samych (wyższa płaca).

Do teorii neofunkcjonalizmu odwoływali się z kolei Gasiano Sumbai z Uniwersytetu w Dar es-Salaam (UDSM) i Shakila Mteti z MUCE. W referacie przedstawili wpływ migracji zarobkowej na struktury gospodarcze w Afryce Wschodniej. Mimo procesów liberalizacji przepływu towarów, pracy, kapitału i technologii we Wspólnocie Wschodnioafrykańskiej, kraje partnerskie wciąż stosują instrumenty chroniące ich gałęzie przemysłu i rynki pracy.

Ashura Jackson Ngoya w wystąpieniu zajęła się problemem migracji na terenie wiejskim regionu Mbeyi. Przepływy ludności na tym obszarze zaczęły się już w czasie kolonizacji niemieckiej. Obecnie kluczową rolę odgrywają potrzeby jednostek. Osiedlanie się w nowych miejscach ułatwiają tworzone sieci społeczne.

Kolejny referat wygłosiła Matilda Sabayi z MUCE. Przedstawiła związek między zmiennością klimatu a migracjami. Zmiany klimatyczne stanowią zagrożenie dla całych grup ludności. Skutkują one wysiedlaniem niektórych obszarów. Także w Tanzanii z powodu trudnych warunków spadają plony. Z artykułu płynie wniosek, że rolnicy powinni wystrzegać się uzależnienia od jednego źródła dochodu, angażując się w przemysł wydobywczy, rybołówstwo, a także we własny biznes.

Mkubya Wambura na przykładzie Kibaigwy pokazał wpływ przedsiębiorczości mieszkańców na rozwój. W przeszłości wzdłuż drogi rolnicy sprzedawali kukurydzę. Z czasem wyszli oni z inicjatywą, by stworzyć rynek kukurydzy. Realizacja tego projektu przyczyni-

ła się do wzrostu zarobków i rozwoju gospodarczego miejscowości.

Helena Elias Myeya w referacie przygotowanym wspólnie z Christopherem Aronem Mulungu zwróciła uwagę, że obecnie na świecie jest 258 milionów uchodźców – zarówno wykształconych, jak i niewykształconych. Angażują się oni w handel, prowadzenie sklepów czy usługi transportowe. Z badania przeprowadzonego w 249 gospodarstwach domowych w dystrykcie Ilege wynika, że do migracji skłania przede wszystkim ubóstwo (53% respondentów), a w dalszej kolejności niedobory ziemi (22%), zła jakość gleby (17%), niekorzystny klimat (8%), choć trzeba zauważyć, że te czynniki też wpływają na ubóstwo.

Maciej Ząbek i Wojciech Trojan podjęli temat prawa zwyczajowego w obozach dla uchodźców w Kenii i Somalilandzie. Według prawa międzynarodowego status uchodźcy można uzyskać w przypadku prześladowania przez państwo. Warunkiem jest subiektywne poczucie strachu, które jednak jest weryfikowane poprzez fakty. Gdy Somalię uznawano za państwo upadłe, to uniemożliwiało Somalijczykom uznanie za uchodźców, gdyż uważano, że nie byli prześladowani przez państwo, ale przez rebeliantów. Obozy dla uchodźców, jak każda zbiorowość ludzka, nie są wolne od przestępczości. Co ciekawe, w praktyce w obozach w Kenii i Somalilandzie nie jest stosowane prawo miejsca, ale prawo zwyczajowe obowiązujące na terenach, skąd wywodzą się uchodźcy. W dyskusji zwrócono uwagę na to, że humanitaryzm staje się instrumentem kontroli nad obozami dla uchodźców.

Degefe Kebede Gemechu zajął się niezwykle aktualnym tematem kryzysu migracyjnego w UE. Według niego realne rozwiązanie tego problemu zapewnić może jedynie zidentyfikowanie, a następnie zarządzenie przyczynom, które leżą u podstaw migracji. Przypisał część odpowiedzialności za *exodus* z kontynentu rządów państw afrykańskich. Godlisten Shao z Departamentu Chemii MUCE, który gościł na konferencji, zwrócił uwagę na uproszczenia w debacie publicznej o migracjach („kiedy Afrykanie przyjeżdżają do Europy, są nazywani uchodźcami, a kiedy Europejczycy przyjeżdżają do Europy, nazywa się ich inwestorami”).

Fokas Nchimbi przedstawił przygotowaną wspólnie z Jane Edward Masamu analizę treści piosenek w suahili, stworzonych w obozie dla uchodźców w Nyarugu-

su. Jedna z piosenek mówi o rozmowie przedstawiciela uchodźców z oficerem. W refrenie przedstawiciel pyta trzykrotnie uchodźców, czy zrozumieli słowa oficera. Uchodźcy trzykrotnie odpowiadają, że, owszem, usłyszeli, ale mu nie ufają i nazywają go złodziejem, co – jak na suahili – jest wyjątkowo agresywne. W dyskusji zwrócono uwagę, że piosenka ogranicza się do narzekania na niedobory żywności, opóźnienia w rejestracji i rozlokowywaniu uchodźców, nie podaje natomiast żadnych rozwiązań.

Michał Ząbek przeanalizował instytucje religijne w Turcji oraz ich wpływ na politykę migracyjną. Islam odgrywa znaczną rolę w integrowaniu uchodźców ze społeczeństwem. Jednocześnie wywiera też wpływ na utrzymywanie relacji z diasporą turecką w Europie.

Następnie ponownie zabrała głos Helena Myeya, która wraz z Zeldą Mataro przygotowała referat dotyczący migracji do Iringi. Populacja szybko wzrasta. W 1988 r. wynosiła 85 tys. osób, a w 2002 r. – już 106 tys. Z przeprowadzonych badań wynika, że napływ ludności rodzi negatywne konsekwencje dla środowiska. Większość respondentów (78,8%) zwracała uwagę na wzrost cen. Co trzeci (35,6%) wskazywał też na zwiększenie się liczby dzieci ulicy.

Pod koniec konferencji doktorantka (Olga Pawlik) i dwie studentki (Izabela Dumalewska i Aleksandra Borek) z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW przedstawiły wyniki swoich badań terenowych, które dotyczyły obecności tradycyjnej medycyny w miastach i wsiach Tanzanii; nawiązywania relacji między młodymi dziewczętami i chłopcami; a także postrzegania polityki *Ujamaa* przez tych, którzy urodzili się już po rządach Juliusa Nyererego. Uczestnicy konferencji chętnie dzielili się swoimi uwagami, co z pewnością wywrze pozytywny efekt na kontynuację badań przez młode etnolożki.

Konferencja była ważnym wydarzeniem nie tylko dla Iringi. Nad jedną z głównych ulic zawisł baner informujący o wydarzeniu, a państwowa telewizja TBC w wydaniu wiadomości obszernie zrelacjonowała obrady. Przedstawiciele UWM, UMCS i UKSW mieli też okazję złożyć wizytę Pani Rektor Esther Dungumaro i porozmawiać o możliwościach dalszej współpracy. Padła propozycja, by następna edycja konferencji odbyła się w Dakarze.

Konrad Czernichowski

XXVI Warsztaty Fizyki Jądrowej w Kazimierzu Dolnym 2019

W dn. 24–29 września 2019 r. w Kazimierzu Dolnym odbyła się pięciodniowa międzynarodowa konferencja naukowa XXVI Warsztaty Fizyki Jądrowej. Tematyka tegorocznych Warsztatów nawiązywała do kluczowych zagadnień i wyzwań współczesnej fizyki jądra atomu, a w szczególności struktury i dynamiki procesów jądrowych.

Konferencja ta już od ponad 20 lat gromadzi kilkudziesięciu znanych i cenionych fizyków z całego świata zajmujących się teorią i eksperymentem w dziedzinie fizyki jądra atomu. Także w tym roku gościliśmy niemal 80 naukowców, w tym ponad 50 z zagranicy, m.in. z USA, Chin, Rosji, Francji, Włoch, Niemiec, Szwecji, Czech i Litwy.

Dzięki regularnie odbywającym się od 26 lat Warsztatom, które tworzą idealną atmosferę do nawiązywania i poszerzania współpracy naukowej z wiodącymi instytucjami z kraju i z zagranicy, badania teoretyczne nad podstawowymi składnikami materii wszechświata z udziałem lubelskich fizyków jądrowych przy szerokiej współpracy międzynarodowej są prowadzone w Katedrze Fizyki Teoretycznej (KFT) UMCS na najwyższym światowym poziomie.

Fakt ten znajduje potwierdzenie w stale rosnącej liczbie wysoko punktowanych publikacji naukowych i licznych zaproszeniach do wygłaszania wykładów na międzynarodowych konferencjach naukowców z fi-

zyki jądrowej KFT, a także we wzroście liczby uczestników Warsztatów na przestrzeni kilku ostatnich lat. Należy też podkreślić, że zdecydowana większość absolwentów studiów doktoranckich prowadzonych na UMCS-ie w tej dziedzinie znalazła zatrudnienie na stanowiskach badawczych i dydaktycznych w krajowych i zagranicznych jednostkach naukowych.

Tegoroczne Warsztaty stały się również okazją do uczczenia pięćdziesięciolecia pracy naukowej prof. dr hab. Krzysztofa Pomorskiego, który uważany jest za głównego twórcę tzw. lubelskiej szkoły fizyki jądrowej powstałej w Instytucie Fizyki UMCS. Badania naukowe profesora Pomorskiego dotyczą ogólnej struktury jąder atomowych, dynamiki procesów fuzji i rozpadów jądrowych, zjawisk kolektywnych w jądrach atomowych, badaniu stabilności jąder superciężkich oraz wielu innych bardziej szczegółowych zagadnień fizyki. Warto uświadomić sobie, że jądra atomowe, zbudowane z protonów i neutronów, stanowią ponad 99,9% masy znanej materii wszechświata. Profesor jest autorem ponad 320 publikacji naukowych powstałych przy współpracy z ośrodkami badawczymi w Polsce, Niemczech, Francji, Rosji oraz 5 książek i podręczników. Jest on także laureatem prestiżowych nagród, takich jak: Medal Smoluchowskiego przyznany przez Polskie Towarzystwo Fizyczne w 2011 r., Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski w 1989 r., nagród: indywidualnej i zbiorowej nadanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 1995 i 2003 oraz nagrody Francuskiego Ministerstwa Edukacji w 2000 r.

W bieżącym roku prof. Krzysztof Pomorski wraz ze swoją grupą badawczą otrzymał prestiżowy grant na badania teoretyczne procesu rozszczepienia jąder atomowych w ramach nowego polsko-chińskiego programu SHENG-1 na kwotę prawie 1,5 mln złotych, finansowany wspólnie przez Narodowe Centrum Nauki i National Natural Science Foundation of China. Środki z tego grantu umożliwiają sfinansowanie trzech stypendiów doktoranckich przez okres 33 miesięcy oraz jednego dwuletniego stażu podoktorskiego w Instytucie Fizyki, a także rozwijanie współpracy z czołowymi ośrodkami fizyki jądrowej w Pekinie.

Na zakończenie dodajmy, że kolejna, 27 edycja Warsztatów Fizyki Jądrowej w Kazimierzu Dolnym odbędzie się zwyczajowo w ostatnim tygodniu września 2020 r.

Artur Dobrowolski

Uczestnicy konferencji XXVI Nuclear Physics Workshop Kazimierz Dolny 2019

Fot. Michał Warda, zbiory prywatne

W poszukiwaniu racjonalnego systemu podatkowego

W dn. 21–22 października 2019 r. w Lublinie w Centrum ECOTECH-COMPLEX (UMCS) odbyła się kolejna, dwunasta już konferencja naukowa, zorganizowana przez Katedrę Finansów Publicznych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Ideą tych cyklicznych spotkań, organizowanych już od 18 lat jest integracja środowisk ekonomistów i prawników zajmujących się problematyką finansów publicznych, podatków i systemu podatkowego.

Tegoroczna edycja nt. *W poszukiwaniu racjonalnego systemu podatkowego* została objęta honorowym patronatem przez Krajową Izbę Doradców Podatkowych, jak również władze regionalne reprezentujące administrację rządową (Wojewoda Lubelski) i samorządową (Marszałek Województwa Lubelskiego) oraz lokalne (Prezydent Miasta Lublin). Konferencję, wraz z pełniącą rolę gospodarza spotkania prof. UMCS dr hab. Jolantą Szołno-Koguc, otworzyli Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk oraz władze Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: JM Rektor prof. dr hab. Stanisław Michałowski, dyrektor Instytutu Ekonomii i Finansów prof. UMCS dr hab. Elżbieta Bukalska oraz Dziekan Wydziału Ekonomicznego prof. UMCS dr hab. Radosław Mącik.

Zasadniczy cel wygłaszanych w trakcie dwudniowych obrad referatów oraz podejmowanych dyskusji stanowiła analiza i ocena problemów i wyzwań stojących przed systemami podatkowymi w globalnej gospodarce wraz ze wskazaniem kierunków ich racjonalizacji. Sesję plenarną otworzyli prof. dr hab. Stanisław Owsiak (Katedra Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie) z wystąpieniem nt. *Kontrowersje wokół współczesnej polityki podatkowej* oraz przewodniczący Krajowej Rady Doradców Podatkowych prof. UŁ dr hab. Adam Mariański nt. *Polska legislacja podatko-*

Fot. dr Grzegorz Matyszek, mgr Jan Braun

wa – dokąd zmierzamy, tym samym dając wprowadzenie dla dyskusji panelowej z udziałem prof. dr hab. Marzanny Poniatowicz (Uniwersytet w Białymstoku), prof. UEP dr hab. Macieja Cieślukowskiego (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu), prof. UZ dr hab. Andrzeja Gorgola (Uniwersytet Zielonogórski).

Dalsze dyskusje prowadzone były w ramach siedmiu bloków tematycznych. W sesji prowadzonej przez prof. dr hab. Teresę Famulską (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach) rozważano determinanty i następstwa polityki podatkowej w państwach UE. Dyskusję rozpoczął prof. ALK Jacek Tomkiewicz (Akademia L. Koźmińskiego) od wystąpienia poświęconego autonomii państw w kształtowaniu narodowych polityk podatkowych w kontekście nasilającego się zjawiska międzynarodowej konkurencji podatkowej. Następnie prof. UW dr hab. Marta Postuła (Uniwersytet Warszawski) oraz prof. UEK dr hab. Anna Moździerz (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) wskazywały na makroekonomiczne uwarunkowania systemów podatkowych państw UE, z jednej strony funkcjonujące reguły fiskalne, z drugiej zaś saldo bilansu handlowego. W dalszej części prof. UEP dr hab. Maciej Cieślukowski podjął próbę oceny ekologizacji polskiego systemu daninowego. Dr Anna Wildowicz-Giegiel (Uniwersytet w Białymstoku), prezentując wyniki analiz panelowych, dowiodła, że realizowana przez wiele krajów UE w ostatnich latach polityka *austerity* przyczyniła się pogłębienia istniejących nierówności dochodowych. Z kolei dr Dominika Kuberska z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie podjęła próbę określenia zależności między konkurencyjnością systemów podatkowych krajów OECD a poziomem innowacyjności ich gospodarek.

Sesję poświęconą ewolucji roli systemów podatkowych we współczesnych gospodarkach, prowadzoną przez prof. dr hab. Jolantę Iwin-Garzyńską z Uniwersytetu Szczecińskiego, rozpoczęła dr Aneta Kargol-Wasiluk (Uniwersytet w Białymstoku) rozważaniami nt. *sta-*

↑ Podziękowania dla prof. dr hab. Alicji Pomorskiej

Fot. dr Grzegorz Matysak, mgr. Jan Braun

te capacity, tj. zdolności fiskalnej państwa. Następnie prof. SGH dr hab. Marcin Jamróży (Szkoła Główna Handlowa) odniósł się do wybranych aspektów opodatkowania usług cyfrowych. Reprezentujący ten sam ośrodek akademicki dr Grzegorz Sobiecki zaprezentował potencjał technologii blockchain, jego wykorzystania do eliminacji wybranych problemów systemów podatkowych państw UE. Prof. dr hab. Andrzej Boro-do (Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa) przeprowadził analizę znaczenia i charakteru opłat za korzystanie ze środowiska w systemie dochodów publicznych w Polsce. Z kolei dr Adam Wyszowski (Uniwersytet w Białymstoku) dokonał przeglądu obszarów wsparcia w ramach obowiązujących *tax expenditures* w różnych krajach OECD. Sesję zakończył prof. US dr hab. Słowomir Franek z Uniwersytetu Szczecińskiego wystąpieniem poświęconym ocenie funkcjonowania administracji skarbowej z punktu widzenia zapisów Wieloletniego Planu Finansowego Państwa oraz budżetu zadaniowego.

Drugi dzień obrad rozpoczął się od sesji plenarnej poświęconej poszukiwaniom modelowych rozwiązań podatkowych, prowadzonej przez prof. UwB dr hab. Rytę Dziemianowicz (Uniwersytet w Białymstoku). Sesję tą otworzyła prof. dr hab. Jolanta Iwin-Garzyńska (Uniwersytet Szczeciński), odnosząc się do aspektów podatkowych związanych z kosztami długu w przedsiębiorstwie. W dalszej części prof. UEWr Jacek Uchman (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu) rozważał kwestie etyki podatkowej, zaś dr Arkadiusz Bernal (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu) zaprezentował teoretyczne modele przeczualności podatkowej. Kolejne wystąpienia poświęcone zostały rozwiązaniom służącym realizacji zasady sprawiedliwości podatkowej. W szczególności analizie poddane zostały liniowa skala podatku od dochodów indywidualnych (dr Katarzyna Lewkowicz-Grzegorzczak z Uniwersytetu w Białymstoku) oraz danina solidarnościowa (prof. UEP Edyta Małecka-Ziemińska z Uniwersytetu Ekonomiczne-

go w Poznaniu). Dr hab. Hanna Filipczyk (Uniwersytet w Białymstoku) rozważała czy zdolność płatnicza stanowi kryterium oceny regulacji prawnej pod kątem sprawiedliwości dystrybtywnej. Z kolei dr Andrzej Huchla z Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił autorską koncepcję zastąpienia podatku dochodowego od osób fizycznych pobieranego za pośrednictwem płatników podatkiem od wypłat.

Dalsze obrady konferencji prowadzone były w ramach sesji równoległych. Rozważano w nich kwestie takie, jak: luka podatkowa – jej przyczyny, skutki i narzędzia ograniczania, decyzje podatkowe przedsiębiorstw, sprawność funkcjonowania aparatu skarbowego, a także dochody podatkowe jednostek samorządu terytorialnego. Wyniki swoich badań zaprezentowali m.in. prof. UEP dr hab. Marta Kluzek (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu), prof. US dr hab. Adam Adamczyk oraz prof. US dr hab. Tomasz Strąg (obaj z Uniwersytetu Szczecińskiego), prof. SGH dr hab. Paweł Felis (Szkoła Główna Handlowa), prof. KUL dr hab. Janina Kotlińska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), dr Tomasz Knepek (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), dr Barbara Fiedoruk (Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu), dr Jarosław Neneman (Uczelnia Łazarskiego) oraz dr Magdalena Ajchel (Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach).

Zaprezentowanych zostało łącznie 45 referatów. W obradach wzięli udział nie tylko przedstawiciele czołowych ośrodków uniwersyteckich oraz uczelni ekonomicznych z całej Polski. Wydarzenie uświetnili swoją obecnością także praktycy życia gospodarczego: doradcy podatkowi, przedstawiciele administracji skarbowej, Najwyższej Izby Kontroli, Naczelnego Sądu Administracyjnego. Każdą sesję kończyły niezwykle ożywione dyskusje: wszak problematyka podatkowa niezmiennie wzbudza entuzjazm w kontekście tak rozwijanych badań naukowych, jak przedsięwzięć aplikacyjnych. Nieustannie poszukujemy racjonalności zarówno poszczególnych konstrukcji podatkowych, jak i systemu podatkowego jako całości. Zmienia się bowiem rzeczywistość społeczno-gospodarcza. Jej kluczowy element stanowią rozwiązania podatkowe. Jako takie nie mogą być hamulcem rozwoju, przeciwnie winny sprzyjać dynamice procesów wzrostu i pozytywnej transformacji.

*dr hab. Jolanta Szolno-Koguc, prof. UMCS
dr Małgorzata Mazurek-Chwiejczak*

20th Montessori Europe Congress *Montessori from the inside out*

Pracownik Instytutu Pedagogiki, Katedry Dydaktyki dr hab. Beata Bednarczuk, prof. uczelni uczestniczyła w cyklicznym, międzynarodowym kongresie stowarzyszenia Montessori Europe, zorganizowanym już po raz dwudziesty, tym razem w Dublinie, w dn. 11–12 października 2019 r. Kongres zatytułowany *Montessori from the inside out* odbywał się w zmienionej, dwudniowej formule. Poprzedziły go spotkania aktywnych członków Montessori Europe, tworzących tzw. grupy robocze.

Dr hab. Beata Bednarczuk jest moderatorem MERGe – Montessori Europe Research Group. W spotkaniu grupy uczestniczyli badacze z Holandii i Bułgarii oraz eksperci w zakresie *action research* z Wielkiej Brytanii i Norwegii. Dyskusja toczyła się nad celowością, zasadami oraz organizacją badań w działaniu przez nauczycieli klas Montessori. Zaprezentowano przykłady projektów badawczych prowadzonych przez nauczycieli. Uczestnicy spotkania podjęli się opracowania swoistego podręcznika badań w działaniu, z uwzględnieniem specyfiki kształcenia w systemie Montessori, który stanie się przewodnikiem dla praktyków. Z kolei naukowcy z Saxion University (Holandia) przedstawili projekt związany z badaniem funkcji wykonawczych uczniów klas Montessori. W pierwszej kolejności, na podstawie opracowanej przez siebie ankiety, zdecydowali się określić standardy pracy w grupach Montessori. Poszukując odpowiedzi na pytanie: co definiuje szkołę Montessori?, zebrali blisko 500 kwestionariuszy, wypełnionych przez nauczycieli przedszkoli i szkół w Holandii. Planują zebrać dane także w innych krajach Europy, a wyniki swoich eksploracji planują przedstawić na kolejnym kongresie Montessori Europe.

Pierwszego dnia kongresu cele zrealizowane przez MERGe oraz perspektywy działalności zostały przedstawione przez dr hab. Beatę Bednarczuk na corocznym

wałnym spotkaniu członków Montessori Europe. W ciągu roku, jaki upłynął od kongresu w Sofii (2018), udało się m.in. wzbogacić stronę MERGe o miejsca na: publikowanie projektów badawczych (*Stories from Montessori classroom*) oraz materiałów konferencyjnych (*MERGe ME Congress handouts*).

Drugiego dnia kongresu członkowie MERGe modelowali dyskusję panelową *Think big, start small: Improving Montessori teaching from the inside through research*. Jej zadaniem było odnalezienie odpowiedzi na pytania: dlaczego nauczyciele w klasach Montessori stają się badaczami rzeczywistości szkolnej? w jaki sposób wykorzystywać dane zebrane w klasie na rzecz ulepszania organizowanego procesu kształcenia? w jaki sposób MERGe może pomóc nauczycielom w przeprowadzeniu badań i wykorzystaniu ich wyników w rozwoju zawodowym? Organizatorom udało się zaangażować nie tylko zaproszonych specjalistów, ale także uczestników kongresu. Okazało się, że małe projekty nauczycielskie (*start small*) są istotne dla rozwoju samych nauczycieli, ale także dla weryfikacji idei organizacji kształcenia wg zasad opracowanych przez Marię Montessori (*think big*).

Beata Bednarczuk

Fot. Bojan Mizaric

Rola nauki w rozwoju przedsiębiorczości społecznej

Według Muhammada Yunusa, laureata Pokojowej Nagrody Nobla w 2006 r. potencjalny przedsiębiorca jest ukryty w każdym człowieku, wystarczy stworzyć mu jedynie okazję do założenia firmy. Jedno z jego powiedzeń dobrze odzwierciedla społeczny charak-

ter tak rozumianej przedsiębiorczości: „Zamiast czekać, aż rząd da ci pracę, twórz miejsca pracy dla innych”. Opracowując zasady mikrokredytu i koncepcję banku ubogich, Yunus uruchomił mechanizm przedsiębiorczości społecznej dostępny niemal na całym globie.

24 września odbyło się na naszej Uczelni seminarium i dyskusja panelowa nt. *Rola nauki w rozwoju przedsiębiorczości społecznej*, zorganizowane we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP, Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD), Ministerstwem Pracy i Ochrony Społecznej Białorusi. Towarzyszyło ono Kongresowi Inicjatyw Europy Wschodniej, w trakcie tego ostatniego odbyło się dwa Seminarium OECD nt. *Elementy składowe dobrze funkcjonującego ekosystemu przedsiębiorczości społecznej – wdrażanie polityki oraz Identyfikacja priorytetów dla Białorusi – przykłady dobrych praktyk z Europy Wschodniej i Polski*. Spotkanie na naszej uczelni było wynikiem ustaleń zorganizowanego przez polski MSZ i OECD seminarium projektowego, które odbyło się w Mińsku 12 czerwca 2019 r., poświęconego perspektywom rozwoju ekosystemu przedsiębiorczości społecznej na Białorusi. W skład prelegentów tamtego spotkania został zaproszony dr Andrzej Juros – pracownik naszej uczelni.

We wrześniowym panelu przedstawiciele UMCS-u i strony Białoruskiej zastanawiali się, jak aktywnie rozwijać rolę środowisk akademickich w rozwoju przedsiębiorczości społecznej. Stronie białoruskiej przewodniczył wiceminister Alexander Rumak, a w skład delegacji wchodził przedstawiciel kierowanego przez niego Ministerstwa Pracy i Ochrony Społecznej oraz Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Podatków i Ceł. W pierwszej części działania UMCS-u wspierające kształcenie i rozwój wiedzy w zakresie przedsiębiorczości społecznej oraz udział obywateli Białorusi w studiach na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej prezentowali: mgr Ryszard Straszyński – Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, dr Artur Wysocki – Regionalny Koordynator Programu Kirklanda oraz mgr Olga Smalej – Centrum Transferu Wiedzy i Technologii. Wystąpienie tej ostatniej dotyczące charakteru i zakresu wymiany wiedzy i współpracy naszej uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym okazało się inspirujące dla naszych partnerów. Z zainteresowaniem spotkała się również informacja, że wśród trzydziestu dotychczasowych stypendystów Programu Kirklanda z Białorusi, którzy wybrali naszą uczelnię, czterech tematy swoich projektów związało z przedsiębiorczością społeczną. Przykładowe trzy tematy projektów i nazwiska opiekunów naukowych:

- *Socjokulturowy mechanizm rozwoju przedsiębiorczości społecznej* – dr Izabela Łucjan, Wydział Filozofii i Socjologii;

- *Rola społeczności obywatelskiej małych miejscowości w rozwoju lokalnym* – dr hab. Stanisław Michałowski, Wydział Politologii i Dziennikarstwa;
- *Program współpracy administracji i organizacji pozarządowych w regionie Polesie (Program of cooperation between administration and non-governmental organizations in the Polesie region)* – prof. dr. hab. Marian Zdyb, Wydział Prawa i Administracji.

W drugiej części ofertę studiów ukierunkowaną na problematykę przedsiębiorczości społecznej prezentowali przedstawiciele czterech wydziałów: dr hab. Robert Zajkowski – Wydział Ekonomiczny, dr Dorota Tymura – Wydział Filozofii i Socjologii, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga – Wydział Pedagogiki i Psychologii oraz dr Monika Sidor – Wydział Politologii i Dziennikarstwa. W dyskusji podkreślano znaczenie nauczania, badań i wdrażania programów uniwersyteckich wspierających ekosystem przedsiębiorczości społecznej w UMCS-ie. Ukazany wizerunek Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej jako lidera w dziedzinie edukacji cudzoziemców, a także różnych inicjatyw przedsiębiorczości społecznej, zarówno regionalnych, krajowych, jak i międzynarodowych spotkał się z zainteresowaniem gości, czego specjalnym wyrazem było zaangażowanie się w dyskusję Vladimira Czuszyina, nadwyzyczajnego ambasadora i przedstawiciela Republiki Białorusi w Polsce.

Ekspert z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej dzielili się swoimi doświadczeniami i dobrymi praktykami w kształtowaniu na poziomie akademickim wiedzy koniecznej dla rozwoju głównych obszarów silnego ekosystemu przedsiębiorczości społecznej. Konfrontacja białoruskich i polskich doświadczeń stanowi asumpt do kształtowania w przyszłości silnego ekosystemu przedsiębiorczości społecznej na naszej uczelni. W tym zakresie OECD, skupiające 36 wysoko rozwinięte państwa, w tym od listopada 1996 r. Polskę, jest ważną międzynarodową, międzyrządową organizacją gospodarczą, która poprzez opracowanie elementów składowych dobrze funkcjonującego ekosystemu przedsiębiorczości społecznej (OECD/EC Better Entrepreneurship Policy Tool) wspiera rozwój tego sektora. Troje przedstawicieli z Sekretariatu OECD w Paryżu, na czele z Panią Aleną Frid (Project Co-ordinator, OECD Global Relations), brało udział w spotkaniu. Ministerstwo Spraw Zagranicznych reprezentował Dariusz Mongiało – Radca Samodzielne Stanowisko ds. OECD.

dr Andrzej Juros

Innowacyjne nauczanie w Estonii

W październiku, w ramach stypendium Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych Estonii oraz Fundacji Archimedes, dr hab. Lidia Pokrzycka, prof. UMCS mogła uczestniczyć w badaniach naukowych i prowadzić oraz hospitować zajęcia w Tallin University of Technology (TalTech). Badania L. Pokrzyckiej skupiają się na nowych metodach kształcenia i zastosowaniu e-learningu w dydaktyce szkół wyższych, uczestniczyła więc w zajęciach prowadzonych w TalTech, ale także poprowadziła seminaria dla pracowników naukowych oraz działu *public relations*. Dodatkowo przeprowadziła m.in. wywiady wśród wykładowców dotyczące stosowania IT w edukacji na poziomie uniwersyteckim.

Podczas hospitacji zajęć w TalTech można się przekonać, że prowadzone wykłady i ćwiczenia skupiają się na zagadnieniach praktycznych, opartych na materiałach przesyłanych studentom wcześniej na platformie e-learningowej. Jak mówili wykładowcy TalTech, prowadzenie zajęć tylko w formie e-learningowej jest dość trudne w przypadku np. nauki programowania. Najtrudniejszy jest indywidualny kontakt ze studentami i przesyłanie im informacji zwrotnych, gdy grupa liczy np. 90 osób.

E-learningowy system pracy wykorzystywany jest przez wykładowców bardzo zróżnicowanie. Na platformie e-learningowej podawane są np. linki do źródeł, informacje gdzie można pogłębić wiedzę na dany temat. Jednak *blended learning* (formuła mieszana – nauczanie e-learningowe wraz z kontaktem na zajęciach) daje możliwości zapoznania studentów z zasadami efektywnej współpracy grupowej, realnymi warunkami pracy np. w korporacjach. Wykładowcy TalTech akcentują, że studenci muszą zrozumieć nowe technologie, to część procesu nauczania.

Uczestnicząc w zajęciach dotyczących programowania, można było zobaczyć, jak wygląda praca studentów w trakcie wykładów i ćwiczeń. Wykłady oparte są wyłącznie na dyskusjach pomiędzy prowadzącymi zajęcia a grupami studentów, których zadaniem jest opa-

Źródło: strona Tallin University of Technology

nowanie trudnej techniki programowania. Wcześniej (na platformie e-learningowej) prowadzący zamieszcza materiały teoretyczne (najczęściej są to skany trudno dostępnych publikacji), dodatkowo w trakcie zajęć wyświetla całość materiału na tablicy multimedialnej i omawia trudniejsze fragmenty zagadnień teoretycznych.

Dodatkowo często materiały teoretyczne są wzbogacane elementami gier, co znacząco ułatwia pracę. Lepiej, skuteczniej można tłumaczyć teorię, gdy przenosimy się np. na boisko. W trakcie pobytu w TalTech L. Pokrzycka mogła się przekonać, że problemy teoretyczne są przedstawiane np. w formie gry w krykieta. Przy czym każdy członek 4–5 osobowej grupy projektowej wcześniej zna swoją rolę w zespole.

Uzupełniając wiedzę na temat innowacyjnych metod prowadzenia zajęć, możliwa była także wizyta w IT College, które od niedawna wchodzi w skład TalTech. Tam z kolei można się przekonać w praktyce, jak efektywna jest nauka z wykorzystaniem wyłącznie nowych technologii. Kaido Kikkas, wykładowca – najlepszy nauczyciel Estonii 2019 – w trakcie swoich zajęć wykorzystuje np. program Battle for Wesnoth (www.wesnoth.org) i elementy Second Life – OpenSimulator (www.opensimulator.org). Popularne jest także grupowe uzupełnianie Wikipedii oraz prowadzenie blogów ćwiczeniowych, chociaż ich sprawdzanie jest dość kłopotliwe przy 170 osobach w jednym roczniku.

Z kolei Jekaterina Tsukrejeva akcentowała, że bardzo efektywnym i mało stresującym sposobem pracy w środowisku e-learningowym jest wykorzystywanie wideoprezentacji. Studenci przygotowują prezentacje w domu, nagrywają je i wysyłają do pozostałych człon-

Sieciowanie współpracy naukowej

ków grupy do ewaluacji. Jest to dużo mniej stresujący sposób pracy niż klasyczne przedstawianie prezentacji na żywo przed całą grupą ćwiczeniową.

W trakcie pobytu w TalTech można było zauważyć, że studenci są bardzo otwarci, nie boją się wyzwań, aktywnie dyskutują, są obowiązkowi. Do efektywnej nauki on-line zachęcają ich także systemy odznak uzyskiwanych na platformie e-learningowej np. za terminowe uzupełnianie zadań. Wykorzystywane są również krzyżówki interaktywne, quizy, programy umożliwiające grupową pracę zdalną (w tym tak zwane tablice korkowe). Nauka w systemie e-learningu ma być atrakcyjna, urozmaicona wieloma aplikacjami i na bieżąco oceniana przez prowadzących zajęcia.

Dodatkowo także wszyscy wykładowcy systematycznie pogłębiają wiedzę na temat nowych metod kształcenia i aplikacji dydaktycznych. Kursy odbywają się zdalnie, każdy z uczestników zdaje egzaminy na koniec danego cyklu kształcenia i przechodzi na kolejne poziomy szkoleń. Działania te przynoszą konkretne efekty. Większość wykładowców deklaruje wykorzystywanie nauczania w systemie e-learningu lub blended learningu. Dzięki temu uczelnia oferuje nowe, innowacyjne kierunki studiów, które nie wymagają stałej obecności studentów na klasycznych zajęciach.

Stypendium Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych Estonii oraz Fundacji Archimedes dało L. Pokrzyckiej możliwość nawiązania stałej współpracy naukowej z TalTech. W najbliższej przyszłości planowane są wspólne inicjatywy badawcze i publikacyjne.

Lidia Pokrzycka

Katedra Bankowości i Rynków Finansowych od szeregu lat prowadzi badania w zakresie przedsiębiorczości rodzinnej. Ta kategoria przedsiębiorstw odgrywa coraz większą rolę w gospodarce, ale ciągle jest jeszcze nieobecna w statystyce publicznej, nie doczekała się powszechnie uznawanej definicji oraz kompleksowych badań uwzględniających specyficzne cele, strategie rozwoju czy zachowania firm rodzinnych w różnych fazach cyklu koniunkturalnego. Tymczasem przedsiębiorstwa rodzinne mają znaczny potencjał w szczególności w aktywizacji regionów o niższym poziomie urbanizacji.

Śledząc współczesne trendy w badaniach w dziedzinie nauk społecznych, a zwłaszcza ich rosnącą interdyscyplinarną oraz umiędzynarodowienie, podjęliśmy inicjatywę integracji badaczy z różnych specjalności i ośrodków naukowych zajmujących się tą problematyką. W zorganizowanym przez Katedrę w dn. 13–14 września 2019 r. w Kazimierzu Dolnym sympozjum *Przedsiębiorstwa rodzinne w Polsce – stan badań i nowe inicjatywy* wzięło udział 18 naukowców reprezentujących trzon eksploratorów tej problematyki z uczelni w Gdańsku, Łodzi, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu. Głównym rezultatem sympozjum podjęcie realizacji projektu stworzenia sieci naukowej, która przyjęła roboczą nazwę Naukowe Forum Badaczy Firm Rodzinnych. Jego koordynatorami zostali prof. Jerzy Węclawski (UMCS), prof. Wojciech Popczyk (Uniwersytet Łódzki) oraz prof. Krzysztof Safin (WSB we Wrocławiu). Sieć będzie funkcjonowała w oparciu o platformę internetową prowadzoną przez UMCS. Do jej podstawowych celów zaliczono: prowadzenie bieżącej wymiany informacji o wynikach badań naukowych, inicjowanie wspólnych projektów naukowych, promowanie przedsiębiorczości rodzinnej.

Jerzy Węclawski

Fot. Robert Zajkowski

← Obrady podczas sympozjum

Samorządowa praca wre

Wraz z rozpoczęciem nowego roku akademickiego Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów wrócił do pracy na pełnych obrotach. To właśnie w październiku powołane zostały nowe komisje oraz ich przewodniczący. Od tego roku Samorząd składa się z 9 komisji:

- Komisja ds. public relations z **Aleksandrą Szastak** na czele,
- Komisja ds. kultury, której przewodniczy **Magdalena Maksymiuk**,
- Komisja ds. projektów zarządzana przez **Magdalenę Sobiesiak**,
- Komisja ds. sportu, którą zajmuje się **Bartosz Snopek**,
- Komisja Stypendialna kierowana przez **Karolinę Szymczyk**,
- Komisja ds. prawnych prowadzona przez **Pawła Wermińskiego**,
- Komisja ds. logistyki, której przewodniczącym został **Filip Pinzuł**,
- Komisja ds. jakości kształcenia pod kierownictwem **Pawła Mikszyńskiego**,
- Komisja ds. współpracy z organizacjami studenckimi z **Weroniką Skałbanią** na czele.

Funkcję Przewodniczącego Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów niezmiennie pełni **Maciej Bień**, któremu pomagają – **Mateusz Kisielewski** na stanowisku Wiceprzewodniczącego i Koordynatora Komitetu Organizacyjnego *Koziernalia* oraz **Aleksandra Szastak** na stanowisku Sekretarza ZUSS UMCS.

Nowy rok akademicki to również okazja do powiększenia samorządu studenckiego naszego Uniwersytetu. 14 października odbył się pierwszy etap rekrutacji, jakim był nabór do Zespołów Projektowych. Pojawiło się na nim dużo nowych studentów, wielu z nich poznaliśmy na tegorocznym Adapciaku. Dzięki temu spotkaniu powstało 8 grup projektowych, których zadaniem jest przygotowanie kreatywnego projektu. Podczas takiego przedsięwzięcia studenci będą więc mieli okazję poznać zasady współpracy, organizowania wydarzeń oraz pozyskiwania sponsorów. Efekty ich pracy ujrzymy już niedługo.

Październik to niewątpliwie czas, by nowi studenci mogli się zaadaptować nie tylko na uczelni, ale również w Lublinie, dla większości będącego obcym miejscem.

Fot. Magdalena Tomkiewicz, archiwum Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS

Oprócz wspierania, udzielania cennych rad i tłumaczenia, jak wygląda studencka rzeczywistość, naszym zadaniem jest również integracja społeczności akademickiej. Nie obyło się więc bez imprezy otrzęsinowej, którą w tym roku połączyliśmy z koncertem łódzkiego duetu Dwa Sławy

Jak co roku, od 75 lat, 23 października odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego. Podczas tej jubileuszowej uroczystości byliśmy świadkami wręczenia nagrody imienia Jerzego Giedroycia dla Łukasza Garbala za książkę poświęconą Janowi Józefowi Lipskiemu, uhonorowania zasłużonych dla Uniwersytetu osób i wyróżnienia najlepszych studentów. Zwieńczeniem tej wyjątkowej rocznicy był koncert Kwintetu Tanguillo oraz występ Zespołu Tańca Towarzyskiego UMCS „Impetus”.

← Zarząd
Uczelniany Samorządu
Studentów UMCS
w roku akademickim
2019/2020

Ponadto w dn. 25–27 października odbyło się posiedzenie Kolegium Forum Uniwersytetów Polskich na Uniwersyteckie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Delegaci Samorządów Studenckich, reprezentujący uniwersytety klasyczne, debatowali tam między innymi o funkcjonowaniu rozwiązań przyjętych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz o projektach, które wspólnie mogłyby organizować zrzeszone samorzady. Nasz Uniwersytet w Krakowie reprezentowali: Maciej Bień, Filip Pinzuł, Weronika Skałbania oraz Magdalena Sobiesiak.

Warto również wspomnieć, że przewodniczący samorządu studenckiego – Maciej Bień od 23 września pełni funkcję Członka Rady Wykonawczej ds. prawno-socjalnych w Parlamencie Studentów RP. W związku z pełnioną funkcją reprezentował on Uniwersytet Ma-

rii Curie-Skłodowskiej na odbywającym się w dn. 11–13 października na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu VIII Posiedzeniu Rady Studentów, a także na konferencji *Transformacja akademickiego szkolnictwa wyższego w Polsce w okresie 30-lecia 1989-2019* organizowanej przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Dodatkowo, stawiając nacisk na jakość kształcenia naszego Uniwersytetu, z pomocą samorządów wydziałowych przygotowaliśmy cykl szkoleń z praw i obowiązków studenta dla studentów pierwszych lat. Na każdym wydziale poruszone zostały kwestie sesji egzaminacyjnych, zasad wynikających z regulaminu studiów oraz zagadnień istotnych dla funkcjonowania na studiach.

*Aleksandra Szastak
Anita Keler*

Dziewczyny z Lublina na Białorusi

W dn. 8–21 września 2019 r. dziewięcioosobowa grupa studentek rusycystyki odbyła dwutygodniowy staż językowo-kulturalny na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym w Mińsku.

Dla większości uczestniczek był to pierwszy wyjazd poza wschodnią granicę naszego państwa. Dlatego nie dziwi fakt, że nocna odprawa graniczna w Brześciu wzbudziła ogromne emocje, które na szczęście zostały opanowane dzięki pomocy naszego opiekuna dr. hab. Dariusza Tarasiuka. Później było już tylko lepiej. Stolica Białorusi przywitała nas piękną pogodą, zadziwiając jednocześnie pod względem architektonicznym. Monumentalne budowle, place, parki to tylko niektóre z cech różniących białoruskie miasto od Lublina. Pozytywnie zaskoczyła nas wszechobecna czystość.

W Mińsku zostałyśmy zakwaterowane w jednym z akademików Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego, doświadczając przy okazji „uroków” biurokracji białoruskiej, związanej z koniecznością legalizacji naszego pobytu. Ciekawostka: okazanie meldunku jest warunkiem koniecznym do spełnienia, by wejść do autobusu powrotnego do Polski. Zatem mimo zdziwienia grzecznie spełniłyśmy wszelkie wymagania związane z uzyskaniem legalnego zameldowania.

Nasz staż zakładał udział w zajęciach z praktycznej nauki języka białoruskiego i praktycznej stylistyki języka rosyjskiego, co już samo w sobie było dla nas ważne i absorbujące. Nie samą nauką żyją jednak studenci. Dlatego też sporo czasu poświęciłyśmy poznawaniu Mińska, m.in. udało nam się zobaczyć: Narodowe Muzeum Sztuki Republiki Białorusi, Narodowy Akademicki Teatr Wielki Opery i Baletu, Plac Niepodległości i wiele innych atrakcji. Nasz opiekun zorganizował również wycieczkę do Mira, gdzie mogłyśmy podziwiać malowniczy kompleks zamkowy – unikalny zabytek kultury narodowej Białorusi, niegdyś twierdzę rodową Radziwiłłów, która w 2000 r. została wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. W ramach tej wyprawy dane nam było także podążać śladami Adama Mickie-

Fot. Aleksandra Grabowska

↑ Pod pomnikiem Adama Mickiewicza w Nowogródku

wicza: zwiedziłyśmy więc muzeum w Zaosiu, miejscu urodzenia poety; dotarliśmy do jeziora Świtez, nierozwalnie związanego z jego twórczością, odwiedziliśmy Nowogródek i znajdujące się w nim muzeum poświęcone życiu i twórczości naszego wspaniałego wieszca. Korzystając z okazji, obejrzałyśmy także – podczas krótkiego spaceru – ruiny zamku Mendoga. Wyjazd ten umożliwił nam nie tylko podążanie śladami polskości na Białorusi, ale również poznanie prowincji białoruskiej, jakże odmiennej od Mińska.

W czasie stażu uczestniczyłyśmy w ciekawych wydarzeniach kulturalnych. W Narodowym Teatrze Akademickim im. Janki Kupały obejrzałyśmy sztukę pt. «Талерантнась- Бог разні». Wywarła ona na nas duże wrażenie i zmusiła do nowego spojrzenia na obecną sytuację społeczno-polityczną. Miałyśmy także okazję uczestniczyć w koncertach związanych z Dniem Mińska i Dniem Czołgisty (nie jest to dzień żołnierza, ale gry World of Tanks, która powstaje w Mińsku). Doświadczenie to przybliżyło nam sposób celebrowania przez mieszkańców Mińska ważnych wydarzeń kulturalnych oraz umożliwiło obcowanie m.in. z muzyką popularną wśród naszych rówieśników. Niektóre z wykonywanych podczas koncertów utworów towarzyszyły nam do końca wyjazdu.

Pomimo początkowego sceptycyzmu (dziewczyny i hokej?!), duże wrażenie wywarł na nas mecz hokeja na lodzie międzynarodowej ligi KHL, rozegrany między miejscowym Dynamo Mińsk a drużyną z Nowosybirsk. Niezwykła atmosfera panująca w czasie meczu oraz powrotna podróż autobusem w towarzystwie rozśpiewanych kibiców sprawiły, że bez wahania wybraliśmy się na kolejny mecz drużyny z Mińska. Tym razem – dzięki Internetowi – nasza wiedza na temat zasad gry hokeja pozwoliła nam w pełni cieszyć się sportowymi zmaganiem.

21 września pożegnałyśmy Mińsk bogatsze o nowe doświadczenia. Wyjazd dał nam możliwość rozwinięcia umiejętności językowych w środowisku rodzimych użytkowników języka. Poznałyśmy bliżej kulturę białoruską oraz zasmakowałyśmy tradycyjnej kuchni naszego wschodniego sąsiada. Jednak, jak głosi słynne przysłowie: «В гостях хорошо, а дома лучше», z zadowoleniem i motywacją do dalszej nauki języka rosyjskiego wróciłyśmy do Polski.

Ewa Kalicka
Ewelina Wężowska

UMCSport

Za nami początek sezonu sekcji ligowych AZS UMCS Lublin. Bez wątpienia największym zainteresowaniem cieszyła się uroczysta inauguracja koszykarek Pszczółki Polski Cukier. Zobaczmy, jaki był październik dla zawodniczek z Lublina.

Podopieczne trenera Krzysztofa zaczęły meczem u siebie z Artego Bydgoszcz. To spotkanie było otwierającym rozgrywki Energa Basket Ligi Kobiet w sezonie 2019/2020. Wypełniona po brzegi hala MO-SiR głośno dopingowała swoją drużynę. Po pierwszej połowie wynik był na styku. Gospodynie przegrywały 36-39. Jednak po zmianie stron zdecydowanie lepiej poradziły sobie przyjezdne, które ostatecznie wygrały 78-62. Akademicki odkuły się już w następnej kolejce. Zielono-białe pewnie pokonały na wyjeździe Energę Toruń 92-62. W październiku lublinianki rozegrały jeszcze trzy spotkania. Ich przeciwniczkami były zawodniczki z Gorzowa Wielkopolskiego, Polkowic oraz Gdańska (Uniwersytet). Pszczółki uległy tylko mistrzyniom kraju (CCC Polkowice). Po pięciu seriach gier z bilansem 3-2 zakończyły miesiąc na 5. miejscu w ligowej tabeli.

W międzyczasie, w piątek (25 października) w Fabryce Cukierków “Pszczółka” miało miejsce podpisanie kolejnej już umowy o współpracy między AZS UMCS Lublin, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, Fabryką Cukierków “Pszczółka” oraz Krajową Spółką Cukrową.

Prezes Fabryki Cukierków Pszczółka Robert Rudnicki i zawodniczka drużyny koszykarskiej Jovana Popovic →

Fot. Michał Piłat

Dariusz Gawęł, Robert Rudnicki, Stanisław Michałowski i Paweł Jacek Piotrowski →

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piat

↪ Pszczółka Polski Cukier
AZS UMCS Lublin

Fot. Michał Piat

↪ Agnieszka Szott-Hejmej

Udział w konferencji wzięli: Jego Magnificencja Rektor UMCS – prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Prezes Zarządu Fabryki Cukierków “Pszczółka” – Robert Rudnicki, Dyrektor Departamentu Marketingu i Sprzedaży Krajowej Spółki Cukrowej – Paweł Jacek Piotrowski oraz Prezes Zarządu AZS UMCS Lublin – Dariusz Gaweł. Obecni na wydarzeniu byli też przedstawiciele drużyny. Oprócz trenera Krzysztofa Szewczyka pojawiły się zawodniczki: Alexis Peterson, Jovana Popovic, Agnieszka Szott-Hejmej oraz Zuzanna Sklepowicz.

Konferencję rozpoczął gospodarz spotkania, Prezes Zarządu Fabryki Cukierków “Pszczółka” – Robert Rudnicki:

„ – Fabryka powstała w 1952 roku, UMCS w 1944 roku. Można powiedzieć, że jesteśmy prawie rówieśnikami. My, jak i uniwersytet działamy na terenie Lublina. Cieszymy się, że możemy połączyć nasze potencjały, możliwości sportowe i marketingowe. To już piąty rok naszej współpracy. Z każdego jesteśmy bardzo zadowoleni. Dlatego i teraz podejśliśmy entuzjastycznie. Pozostaje mi tylko życzyć sukcesów!

Swojego zadowolenia nie krył również Rektor UMCS, prof. dr hab. Stanisław Michałowski:

Fot. Michał Piat

„ – Przede wszystkim dziękuję za dotychczasowe wsparcie. Jesteście dla nas bardzo ważnym sponsorem, dzięki któremu możemy być jedną z czołowych drużyn w Polsce. Oczywiście marzeniem jest, żebyśmy mogli pójść dalej. Patrząc na skład drużyny, mam nadzieję, że teraz będzie pierwsza czwórka. Mamy w tym roku 75-lecie uczelni, więc trzeba powalczyć o coś więcej niż dotychczas. Dodatkowo ja powoli kończę kadencję rektora, więc dobrze byłoby, gdyby pojawił się sukces, który zachęci mojego następcę do akceptowania takiej działalności sportowej naszej uczelni. Myślę oczywiście, że tak będzie, bo mamy duży potencjał sportowy na różnych polach.

W imieniu Prezesa Zarządu Krajowej Spółki Cukrowej głos zabrał Dyrektor Departamentu Marketingu i Sprzedaży Krajowej Spółki Cukrowej – Paweł Jacek Piotrowski:

„ – Jesteśmy zaszczyceni, że możemy włączyć się w sukcesy zespołu. Miejmy nadzieję, że będą one jeszcze większe. Dla nas istotne jest też to, że wzrasta rozpoznawalność naszych marek wśród kibiców. Rok temu mówiłem, że będziemy starali się dalej wspierać zespół i dzisiaj widać, że nam się to udało. Sytuacja na rynku cukru jest jaka jest, więc włączamy się na tyle, na ile możemy. Mam nadzieję, że je-

↗ Agnieszka Szott-Hejmej
Zuzanna Sklepowicz
Jovana Popovic i
Alexis Peterson

Fot. Michał Piat

śli ona się poprawi, to będziemy włączyć się bardziej. Liczymy, że drużynie uda się zrealizować postawione cele.

Po części oficjalnej nie mogło zabraknąć tradycyjnego już zdjęcia. Na ręce sponsorów przekazane zostały też pamiątkowe koszulki Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin.

» – Fabryka Cukierków "Pszczółka" jest naszym partnerem od samego początku, momentu pojawienia się drużyny w najwyższej klasie rozgrywkowej kobiet. Budujemy wspólny projekt nie tylko jednak na podstawie ekstraklasy, ale i w kontekście szkolenia dzieci i młodzieży. Posiadanie solidnych mecenasów czy wręcz przyjaciół jest szalenie ważne. Pozwala patrzeć z odwagą w przyszłość w szerokim horyzoncie czasowym. Jesteśmy jak rodzina.

– mówi Prezes Zarządu AZS UMCS Lublin Dariusz Gaweł.
Kamil Wojdat

↑ Alexis Peterson

Fot. Michał Piat

Ama Deg-beon →

Fot. Michał Piat

Bakcynalia 2019

Trzydzieści trzy zawody, dwadzieścia parę lat. Niezupełnie tak. Trzydzieści trzy epidemie piosenki turystycznej i studenckiej Bakcynalia, czterdzieści siedem lat. Czas płynie, a my niezmiennie od prawie pół wieku zbieramy się w „Chatce Żaka” na kilka dni, by obchodzić święto piosenki turystycznej. Tej prosto ze szlaku, z ognisk, schronisk... Wśród organizatorów są uczestnicy pierwszych edycji festiwalu. Wystarczy wspomnieć choćby o autorce tegorocznego plakatu – Katarzynie Bauer, która projektowała bakcynaliowe afisze w latach 80.

W tym roku skrzyknęliśmy się pod koniec października (25–27.10.2019 r.). Tradycyjnie już zaczęliśmy od najmłodszych turystów wchodzących w krainę łagodności – uczniów lubelskich szkół. 25 października ACK UMCS należało do nich. Młodzi muzycy, a była ich ponad setka, ledwie zmieścili się w Małej Sali Widowiskowej. Na konkursie „Małe Bakcynalia” występowali w dwóch kategoriach – solistów oraz zespołów. Wśród solistów zwyciężył Mateusz Bruchacki, wśród zespołów „Wesoła Kompania”. Wieczorny koncert został otwarty przez laureata zeszłorocznych Bakcynaliów – zespół Na Piątym Progu. Publiczność mogła bawić się też przy bossanowach i balladach Zbyszka Rolniczaka oraz utworach Domu o Zielonych Progach. W przerwach można było podziwiać prace laureatów konkursu fotograficznego *Wędruj z nami* odbywającego w ramach festiwalu.

Dzień zwieńczyły wspólne śpiewanki. Sobota rozpoczęła Konkursiem Bakcynaliów. Wzięło w nim udział

12 artystów – solistów oraz zespołów. Tegorocznym laureatem został zespół Grzane Wino z Rzeszowa. Artyści zdobyli również uznanie słuchaczy w postaci „Nagrody publiczności”. Drugą nagrodę (ufundowaną przez Rektora UMCS) *ex aequo* zdobyli soliści: Roman Tkaczyk z Mikołajek i Buczek z Chełma, a trzecie miejsce otrzymał zespół Floheh z Poznania. Wieczorny koncert galowy odbył się gościnnie w Radiu Lublin.

Ze sceny bawili nas tegoroczni laureaci konkursów oraz gwiazdy piosenki turystycznej: Lubelska Federacja Bardów świętująca w tym roku dwudziestolecie istnienia i Wolna Grupa Bukowina śpiewająca piosenki Jacka Belona już przewie

pół wieku. Warto przypomnieć, że Wolna Grupa Bukowina wystąpiła po raz pierwszy na Bakcynaliach w 1973 r. na drugiej edycji festiwalu organizowanego wówczas głównie przez studentów Akademii Medycznej, do czego nawiązywała pierwotna nazwa imprezy – „Epidemia Piosenki Turystycznej”. Niedziela, ostatni dzień imprezy, upłynął na spacerach po Lublinie śladami lubelskich artystów. W Chatce Żaka zaś odbyła się kolejna, bakcynaliowa odsłona

„Spotkań z podróżą – przez świat”, na której można było podzielić się doświadczeniami z dalekich podróży. O Kaukazie opowiadała Agata Mazurek de Ville, a o przemierzaniu Indii motocyklem Dorota Wójcikowska i Witold Palak. Goście mogli też spróbować kaukaskich potraw.

Uczestnicy tegorocznego festiwalu z pewnością na długo zapamiętają tegoroczną imprezę. Biletów zabrakło jeszcze przed festiwalem. Nieformalne spotkania z gitarą kończyły się niemal o świcie. Publiczność, która zjechała się do Lublina z całej Polski, oczarował Lublin i unikalny klimat Bakcynaliów.

*Bogusław Karpiński
Agnieszka Matecka-Skrzypek*

Mikołajki Folkowe 2019

29. Mikołajki Folkowe

29.11 – 1.12.2019

Chatka Żaka / CSK Lublin

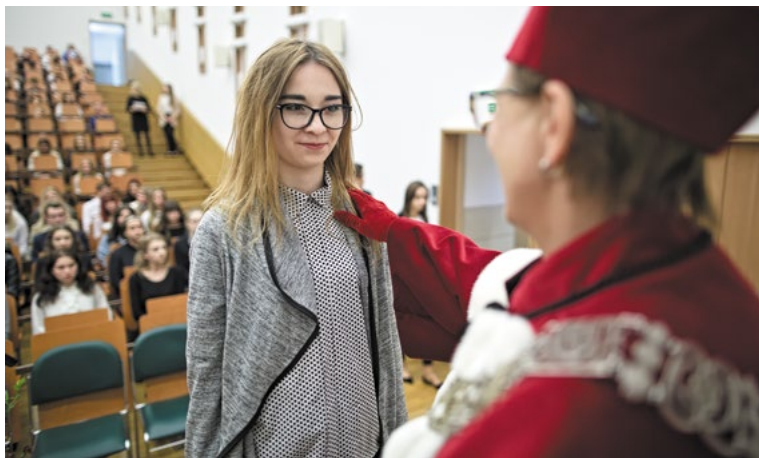
www.mikolajki.folk.pl

Kalakan | Romengo | Orkiestra św. Mikołaja | Namgar | Dagadana

Kulturalny rok kalendarzowy w Chatce Żaka od 29 lat kończą *Mikołajki Folkowe* – festiwal muzyki inspirowanej tradycją, którego *spiritus movens* jest Orkiestra św. Mikołaja. Festiwal powstał jako „święto patronalne” zespołu, w tym roku odbędzie na przełomie listopada i grudnia (29.11–1.12.). *Mikołajki* są interdyscyplinarnym wydarzeniem, składają się na niego liczne warsztaty, wystawy spotkań, czasem filmy, rękodzielniczy Jarmark Cudów i Żywa Biblioteka działająca ze współpracy z Studenckim Kołem Etnolingwistów. W piątek 29 listopada festiwalowi towarzyszyć będzie konferencja naukowa *Ludowość w sztuce, muzyce, literaturze i teatrze*, której komitecie organizacyjnym zasiedli dr hab. Joanna Szadura (IFP UMCS), dr Agata Kusto (IM UMCS), mgr Damian Gocół (IFP UMCS). Trzonem imprezy są jednak koncerty, a szcze-

gólnie piątkowa „Scena Otwarta”, konkurs dla muzyków amatorów. W roku jednym z oceniających ich występy będzie dr Rafał Rozmus z Katedry Pedagogiki Instrumentalnej i Teorii Muzyki UMCS. Po konkursie organizatorzy zapraszają na koncert polsko – ukraińskiej grupy Dagadana. W sobotę w ramach głównego koncertu *Spotkania Kultur* na Sali Operowej Centrum Spotkania Kultur wystąpi trio Kalakan prezentujące folk baskijski, Romengo – jedna z najciekawszych formacji węgierskich grająca muzykę Romów Olah, gospodarze festiwalu – Orkiestra św. Mikołaja oraz laureaci konkursu. W niedzielę na Sali Widowskiej Chatki Żaka zagra, po raz pierwszy w Polsce, folkrockowa kapela Namgar z Buriacji. Więcej informacji: www.mikolajki.folk.pl

Agnieszka Matecka-Skrzypek

Immatrykulacje

Fot. Bartosz Proll

НАКУПА МАТАТА
DON'T WORRY BE HAPPY!

**Boisz się mówić po angielsku?
Chcesz przełamać barierę językową?
Nasze spotkania są dla Ciebie!**

#studentfriendly
#creativezone

Dołącz do zabawy!

Poznaj inne kultury

Czwartek

19:00 - 20:30

„Trójka”
ul. Langiewicza 16

UMCS
MARIA CURIE-SKŁODOWSKA UNIVERSITY
IN LUBLIN

Santander
Universidades